

Udbygning af
DEN DANSKE LØNSTATISTIK

*Redegørelse fra det af Arbejds-
og Socialministerierne nedsatte udvalg vedrørende
arbejdsmarkedsstatistik*

KØBENHAVN 1958

bibliotek 33.31/68 ex. 3

Indholdsfortegnelse.

	Side
I. <u>Indledning</u>	1
II» <u>Den almindelige lønstatistik</u>	6
A. 1. Lønstatistikens historiske udvikling i Danmark	6
2. Lønstatistikken i øjeblikket	9
B. Undersøgelse af, i hvilket omfang den løbende lønstatistik er dækkende på de forskellige områder	14
C. Tidspunktet for lønstatistikens offentliggørelse	15
D. Sammenfatning af lønstatistikens mangler	15
E. undersøgelse af mulighederne for tilvejebringelse af en fuldstændigere lønstatistik samt for dennes fremskyndelse	17
1.a. Lønmateriale eller -statistik fra andre arbejdsgiverorganisationer m.v. end Dansk Arbejdsgiverforening	17
b. Fagforeningernes lønstatistik	17
c. Feriemærkebøgerne	18
d. Ulykkesforsikringens materiale	19
e. Arbejds- og Fabriktilsynets materiale ...	19
f. Produktionsstatistikens materiale	19
g. Arbejdsgivernes lønoplysninger til skattevæsenet	19
h. Firmaregister	22
2. Fremskyndelse af lønstatistikken	23
3. Udarbejdelse af et hurtigt foreliggende lønindeks	24

F. Udvalgets forslag til forbedring og fremskyndelse af lønstatistikken	25
1. Udbygning af lønstatistikken for de udækkede områder	25
a. Funktionærgrupperne	25
b. Statens og kommunernes løst beskæftigede arbejdere	26
c. Lønarbejdere beskæftiget hos arbejdsgivere på landet	26
d. Oprettelse af et firmaregister som grundlag for udarbejdelse af supplerende lønstatistik	26
2. Yderligere opdelinger (spredning, alder)	28
3. Den internationale lønkonvention	28
4. Fremskyndelse af lønstatistikken	28
<u>III« Beregningen af årsfortjenesten i fagene . . . . .</u>	<u>30</u>

	Side
1 a. Skrivelse af 1.april 1957 fra Socialministeriet, byrån för social forskning, Helsingfors	39
1 b. Skrivelse af 16.marts 1957 fra Hagstofa Islands, Reykjavik	41
1 c. Skrivelse af 27.marts 1957 fra Statistisk Sentralbyrå, Oslo	42
1 d. Skrivelse af 6.april 1957 fra Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm	46
1 e. Skrivelse af juli 1957 fra Det statistiske Departement, København	61
2. Oversigt over særlige undersøgelser foretaget af Det statistiske Departement med henblik på lønstatistikens yderligere opdeling	63
3. Oversigt over de af Arbejdsgiverforeningen ud over den normale kvartalsvise lønstatistik offentliggjorte undersøgelser af lønstatistisk art	64
3. Underbilag. Lønningsliste (skema benyttet som grundlag for Arbejdsgiverforeningens lønstatistik)	67
4. Oversigt over fagforbundenes lønstatistik 1957	70
5a-e. Sammenligning af antal arbejdere i Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik og ved Erhvervstællingen 1948	73
6. Antal lønoplysninger for landbrugsmedhjælpere i forhold til det samlede antal landbrugsmedhjælpere 1955	83
7a-c. Undersøgelse af repræsentativiteten af Arbejdsgiverforeningens lønstatistik	84
8. Tidspunktet for offentliggørelse i "Arbejdsgiveren" ("Statistikken") af Arbejdsgiverforeningens lønstatistik	92

9a-b.	Sammenligning mellem den gennemsnitlige timefor- tjeneste i årene 1939-52 for samtlige faglærte arbejdere (standardberegningen) og for smede og maskinarbejdere ifølge henholdsvis Arbejdsgiver- foreningens og Smede- og Maskinarbejderforbun- dets lønstatistik	94
10.	Bemærkninger vedrørende lønstatistik for funk- tionærer	93
11 a.	Skrivelse af 18.februar 1953 fra Fællesrepræ- sentationen for danske Arbejdsledere og tekni- ske Funktionærforeninger	106
11 b.	Skrivelse af 9.marts 1953 fra Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund	107
11 c.	Skrivelse af 5.juni 1953 fra Fællesrepræsentation- en for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger	108
11 d.	Skrivelse af 30.juni 1953 fra Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisatio- ner	109
11 e.	Skrivelse af 21.juli 1953 fra Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund	110
12.	Opgørelse foretaget af Dansk Arbejdsgiverfore- ning vedrørende den gennemsnitlige arbejdstid i forskellige industrier i september 1953	112

I. Indledning.

I skrivelse af 22.marts 1947 tilskrev Arbejds- og Socialministeriet departementschef Einar Cohn, Det statistiske Departement, således:

"Fra forskellige sider er der i den senere tid blevet udtrykt ønske om, at spørgsmålet om en forbedring og udbygning af den danske lønstatistik tages op til samlet overvejelse.

Således har De samvirkende Fagforbund i en til Arbejds- og Socialministeriet stilet skrivelse af 20.september 1946 anmodet Ministeriet om at tage initiativet til nedsættelse af et udvalg vedrørende den danske lønstatistik. Den direkte anledning til denne henvendelse er, at der under møderne i Komiteen til Koordinering af de nordiske Landes Lønstatistik, til hvilke repræsentanter for såvel De samvirkende Fagforbund som Dansk Arbejdsgiverforening har været tilkaldt som sagkyndige, fear rejst sig en række spørgsmål, som det vil være af værdi at få underkastet en nærmere drøftelse i et særligt dansk udvalg.

De samvirkende Fagforbund har i sin skrivelse fremhævet, at arbejderbevægelsens faglige organisationer - uanset at de ikke nærer nogen tvivl om objektiviteten af den hidtil udarbejdede lønstatistik - er stærkt interesserede i en udbygning af denne, således at den ikke blot som nu giver oplysning om den gennemsnitlige timefortjeneste for de enkelte fag, men tillige bl.a. om arbejderne's fordeling efter størrelsen af den opnåede løn og efter alder.

Såvel ved beregninger i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslag som ved andre lejligheder har det vist sig at ville være af betydning for Arbejds- og Socialministeriet, såfremt den løbende lønstatistik's hovedresultater kunne fremskyndes noget. Herudover er det ønskeligt, at der med større mellemrum fremskaffes mere detaillerede lønoplysninger, herunder f.eks. oplysninger af den af De samvirkende Fagforbund omtalte art. Endelig finder man det ønskeligt, om lønstatistikken kunne udbygges med henblik på de områder, hvor det foreliggende lønmateriale er utilstrækkeligt eller helt savnes, og man skal i denne forbindelse bl.a. pege på arbejdslønnen i virksomheder af ikke-landbrugsmæssig art i landdistrikterne, på handels- og kontorforlaget, **restaurationsforlaget** og husgerningsområdet.

Endelig giver den af den internationale arbejdskonference i juni 1938 vedtagne, af Danmark ved kgl. resolution af 8. juni 1939 ratificerede konvention angående statistik over løn og arbejdstid i de vigtigste mine- og fabrikindustrier (herunder bygning og konstruktion) og i landbruget anledning til at overveje en udbygning af lønstatistikken på forskellige punkter.

Under henvisning hertil skal man anmode hr. departementschefen om at ville overtage hvervet som formand for et udvalg, som vil have til opgave at overveje, i hvilket omfang og efter hvilke retningslinier den nuværende lønstatistik vil kunne udbygges. Udvalget bør følge arbejdet i den nordiske Ekspertkomite til Koordinering af de nordiske Landes Lønstatistik samt have opmærksomheden henvendt på muligheden for at imødekomme de i den foran nævnte konvention angående statistik over løn og arbejdstid opstillede krav. Udvalget bør endvidere under sit arbejde søge kontakt med Forligsinstitutionen og Arbejdsdirektoratet, der begge i deres arbejde benytter lønstatistikken. Såfremt det skønnes hensigtsmæssigt, er formanden bemyndiget til at tilføre udvalget speciel sagkundskab ved at tilforordne udvalget særlige repræsentanter, f.eks. for de lige nævnte institutioner.

Det tilføjes, at man har anmodet Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund om hver at ville udpege en repræsentant til at indtræde i udvalget, ligesom man har anmodet fg.statsvidenskabelig konsulent Henning Friis, Arbejds- og Socialministeriet, om at indtræde som medlem, og ekspeditionssekretær G. Fl. Steenstrup, Det statistiske Departement, om at varetage hvervet som sekretær for udvalget.

Søren P. Larsen (sign.)

/Henning Friis (sign.)
fg.statsv.kons. "

Som Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds repræsentanter i det i henhold til ovennævnte skrivelse nedsatte udvalg udpegedes henholdsvis kontorchef A. Johansen og statistiker H. Grünbaum.

Udvalget fik herefter følgende sammensætning:

Departementschef Einar Cohn, formand
Konsulent Henning Friis
Statistikker H. Grünbaum.

Kontorchef A. donansen.

Som udvalgets sekretær udpegedes ekspeditionssekretær C.Fl. Steenstrup, Det statistiske Departement.

En udvidelse af udvalgets kommissorium fandt sted i det følgende år, idet Arbejdsministeriet under 13.januar 1948 tilskrev udvalgets formand følgende:

"Arbejdsministeriet nar i længere tid følt savnet af en løbende statistik over beskæftigelsens omfang inden for de forskellige erhvervsgrene. I forbindelse med arbejdet med at tilvejebringe et arbejdskraftbudget til brug for udarbejdelsen af nationalbudgettet er dette behov blevet yderligere understreget.

Arbejdsministeriet er opmærksom på, at indhentningen af en sådan beskæftigelsesstatistik vil kunne give anledning til yderligere belastning af arbejdsgivere eller arbejdere med hensyn til afgivelse af oplysninger, og Ministeriet finder det derfor ønskeligt, at man ved drøftelsen vedrørende tilvejebringelse af en sådan statistik overvejer mulighederne for at knytte den til allerede stedfindende indberetninger inden for den sociale lovgivning.

Det er Ministeriet bekendt, at det af Arbejdsministeriet nedsatte lønstatistikudvalg under sit arbejde har foretaget en gennemgang af disse indberetninger med henblik på at undersøge, hvorvidt det er muligt at knytte en udvidet lønstatistik hertil.

Under henvisning hertil vil Ministeriet finde det hensigtsmæssigt, at også drøftelsen vedrørende tilvejebringelse af en beskæftigelsesstatistik foregår i lønstatistikudvalget, hvorfor man skal anmode hr. departementschefen om at ville optage dette spørgsmål til drøftelse i udvalget.

Under hensyn til den herved foretagne udvidelse af udvalgets arbejdsområde har man anmodet kontorchef Jørgen S. Dich om at ville tiltræde udvalget.

Marius Sørensen (sign.)

/Henning Friis (sign.)"
fg.

Kontorchef Jørgen S. Dich indtrådte herefter i udvalget.

Endvidere optoges som medlemmer af dette arbejdsdirektør Korsgaard og kontorchef K. Vedel-Petersen, Centralarbejdsanvisningskontoret.

Efter at have frasagt sig stillingen som statistiker i De

samvirkende Fagforbund udtrådte H.Grünbaum af udvalget og afløstes af cand.polit. Holger Jensen.

Jørgen S. Dich fik efter sin udnævnelse til professor ved universitetet i Århus bevilget fritagelse for at være medlem af udvalget.

Arbejdsdirektør Korsgaard udtrådte af udvalget efter at have taget sin afsked og afløstes af aroejdsdirektør H.Eorreschmidt.

Endvidere afløstes kontorchef A.Johansen som medlem af udvalget af sin efterfølger som leder af Arbejdsgiverforeningens statistiske kontor, kontorchef C.J.Clemmensen.

Efter at formanden, departementschef Einar Cohn havde taget sin afsked og derefter var udtrådt af udvalget, udpegede Økonomi- og Arbejdsministeriet i skrivelse af 13.januar 1956 kontorchef H. N.Skade, Det statistiske Departement, til udvalgets formand; kontorchef Skade havde også tidligere deltaget i udvalgets møder. I de senere af disse har endvidere fuldmægtig T.Kirstein, Det statistiske Departement, deltaget.

I forbindelse med udvalgets foranciterede kommissorium og tilføjelsen hertil af 13.januar 1948 bemærkes det, at Socialministeriet under 24.april 1956 tilskrev udvalget som følger:

"Som det fremgår af vedlagte genpart af socialministeriets skrivelse af 7.marts 1956 til folketingets udvalg angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet for finansåret 1953/54 og genparterne af de med skrivelsen fremsendte bilag, er der i forbindelse med beregningen af statstilskud til arbejdsmændenes arbejdsløshedskasse opstået tvivl om størrelsen af den gennemsnitlige årsfortjeneste for arbejdsmænd, der er beskæftiget i landkommuner.

Idet man bemærker, at folketingsudvalget i sin den 13.marts 1956 afgivne betænkning har udtalt, at det har taget de af socialministeriet givne oplysninger til efterretning, skal man anmode udvalget om snarest belejligt at ville optage det omtalte spørgsmål om tilvejebringelse af en mere tilfredsstillende lønstatistik uden for det af Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik dækkede område til behandling, jfr. iøvrigt 4.fsnit, sidste punkt i udvalgets kommissorium.

Johan Strøm (sign.)

/Henning Friis (sign.)¹¹

Med den anledning, sidstnævnte skrivelse giver, har udvalget foretaget en detaljeret gennemgang af de beregninger af den gennemsnitlige årsfortjeneste, der foretages for de enkelte statsanerkendte arbejdsløshedskassers vedkommende til brug ved beregningen af statstilskudet til kasserne.

Det skal endelig nævnes, at spørgsmålet om tilvejebringelse af en statistik over funktionærernes antal og lønforhold m.v. blev taget op til speciel drøftelse af udvalget, efter at der af funktionærernes organisationer overfor Det statistiske Departement var rettet henvendelse om nævnte spørgsmål, jfr. bilag lla-e.

I efterfølgende redegørelse vedrørende lønstatistikken omhandler afsnit II lønstatistikken i almindelighed, medens en særlig redegørelse vedrørende årslønberegningerne bringes i afsnit III.

Udvalget har holdt sig å jour med det arbejde, der udførtes i den i 1946 nedsatte ekspertkomite vedrørende samordning af lønstatistikken i de nordiske lande, og efter at Komiteen i sin i 1950 afgivne betænkning havde fremsat samordningsforslag for de forskellige lønområder, har udvalget fulgt, hvad der er passeret med hensyn til gennemførelsen af disse forslag og drøftet forskellige i forbindelse hermed stående spørgsmål. I bilagene 1 a-d er anført udtalelser fra de pågældende nordiske statistiske institutioner vedrørende lønstatistikens udvikling i de respektive lande siden afgivelsen af nævnte betænkning, medens bilag 1 e indeholder en tilsvarende redegørelse, for så vidt Danmark angår. Det bemærkes i denne forbindelse, at de øvrige nordiske lande ikke har et tilsvarende problem som det, der i Danmark fremkommer i anledning af beregningen af årsfortjenesten til fastsættelse af statstilskudet til arbejdsløshedskasserne.

Endvidere har udvalget drøftet visse andre problemer, der har rejst sig i forbindelse med udarbejdelsen af den løbende lønstatistik, herunder overgangen til at benytte F.N.'s erhvervsnomenklatur og indarbejdelsen af de forskellige løntillæg i de offentliggjorte tal for timefortjenesten.

Udvalget har indtil dato afholdt 31 møder.

Spørgsmålet om beskæftigelsesstatistikken er på nogle punkter drøftet i forbindelse med lønstatistikken, men vil iøvrigt blive behandlet i en senere redegørelse.

H. Borreschmidt

C. J. Clemmensen

Henning Friis

Holger Jensen

H. N. Skade
formand

K. O. Vedel-Petersen

/C. Pl. Steenstrup

II. Den almindelige lønstatistik.

A.1. Lønstatistikens historiske udvikling i Danmark.

Udviklingen af den danske lønstatistik har formet sig helt forskelligt, for så vidt angår lønningerne i by- og landerhvervene. I den første mere almindelige undersøgelse vedrørende lønforholdene, der blev foretaget i 1872 af Indenrigsministeriet ("Oplysninger om arbejdernes økonomiske vilkår i kongeriget Danmark i året 1872"), indhentedes dog oplysninger om lønnen såvel i de enkelte vigtigere håndværksfag som for landarbejdere, ligesom et i 1892 også af Indenrigsministeriet indsamlet materiale omfattede oplysninger om arbejdslønnen både i byerne og på landet. Dette sidste materiale bearbejdedes på Universitetets statistiske Laboratorium, men resultaterne offentliggjordes særskilt for by og land, jfr. nedenfor.

For byerhvervenes vedkommende påbegyndtes den første mere regelmæssige lønstatistik af Københavns statistiske kontor, idet der af dette udarbejdedes opgørelser over arbejdslønnen og arbejdstiden i København indenfor de enkelte håndværks- og fabriksfag i årene 1882, 1892, 1898, 1904 og 1909. Opgørelsernes resultater er offentliggjort i kontorets publikationer. Forannævnte i 1892 foretagne undersøgelse om byerhvervenes arbejdsløn, jfr. navnlig Harald Westergård: "Om Arbejdslønnen i Købstæderne", Nationaløkonomisk tidsskrift XXXII bd., gjaldt såvel for København som for provinskøbstæderne.

En lønstatistik gældende for hele landet fremkom derefter i forbindelse med de af Det statistiske Departement i 1897 og 1906 afholdte håndværks- og industritællinger, idet der ved nævnte tællinger indhentedes oplysninger om den af de pågældende erhverv udbetalte arbejdsløn. Oplysningerne bearbejdedes af Departementet, og resultaterne offentliggjordes i særlige hæfter af Statistiske Meddelelser.

Omkring århundredskiftet begyndte enkelte fagforeninger som snedkernes, typografernes og jernindustriens selv at foretage undersøgelser om arbejdslønnen, og i tidens løb er et stort antal faglige sammenslutninger kommet ind på mere eller mindre regelmæssigt og med større eller mindre fuldstændighed at udarbejde statistik over deres medlemmers løn- eller indtægtsforhold. For

så vidt statistikkens resultater er publiceret, er dette gerne sket i de pågældende fagtidsskrifter.

Men også arbejdsgiverne fik tidligt interesse for udarbejdelsen af lønstatistik. Jernindustrien gjorde begyndelsen med en i 1900 foretaget undersøgelse, der senere fortsattes som en regelmæssig lønstatistik for de under "Industrifagene" hørende industrigrupper og publiceredes løbende.

Særlig betydning fik det, da Dansk Arbejdsgiverforening i 1908 oprettede et statistisk kontor med det formål at indsamle regelmæssige statistiske oplysninger fra de under foreningen hørende virksomheder. På grundlag af disse oplysninger, der er indhentet fra og med 1914, udarbejder kontoret kvartårlige lønstatistiske opgørelser, der offentliggøres i medlemsbladet "Arbejdsgiveren", fra og med 1953 i det 5 gange årligt udkommende særhæfte heraf "Statistikken".

Dertil kommer, at nævnte af Arbejdsgiverforeningen udarbejdede lønstatistik, hvori Industrifagenes foranømtalte statistik er indgået, stilles til rådighed for Det statistiske Departement og af dette - til dels i yderligere bearbejdet form - offentliggøres for hvert kvartal i Statistiske Efterretninger. Dette har fundet sted fra og med april kvartal 1918. Hovedresultaterne er endvidere bragt i Statistisk Årbog.

I 1926 påbegyndte Departementet til supplerung af nævnte statistik at indsamle tilsvarende lønstatistisk materiale fra virksomheder uden for Arbejdsgiverforeningen. Over halvdelen af de arbejdere, dette materiale angik, var beskæftiget i offentlige virksomheder. Da det imidlertid viste sig, at indarbejdelsen af disse supplerende oplysninger i det fra Arbejdsgiverforeningen modtagne materiale ikke i nævneværdig grad forandrede lønstatistikens resultater, vendte man i 1932 tilbage til alene at benytte sidstnævnte materiale.

En række specialundersøgelser vedrørende lønforholdene i håndværk og industri er i tidens løb foretaget såvel af Departementet som af Arbejdsgiverforeningen. Herom henvises til bilagene 2 og 3.

For søfartens vedkommende udarbejder Dansk Dampskibsrederiforening en årlig lønstatistik, hvis resultater offentliggøres i den af foreningen udgivne årlige "Skibsfartsberetning" og - siden 1928 - i Statistisk Årbog.

Det skal endvidere nævnes, at Det statistiske Departement har udarbejdet og publiceret forskellige lønstatistiske under-

søgelse for særlige grupper af lønmodtagere, således vedrørende statsarbejdere (1896), handels- og kontormedhjælpere (1914), privatfunktionærer (1923), ingeniører (1929 og 1935), konstruktører (1918), provinsjournalister (1918) samt husassistenter (1941). I 1956 er påbegyndt en kvartårlig løbende lønstatistik for statens løse arbejdere.

Hvad landarbejdernes løn angår, går de statistiske oplysninger herom ret langt tilbage i tiden, jfr. Falbe Hansen: "**Stavnsbåndløsningen og landboreformen set fra nationaløkonomiens standpunkt**", Kbh. 1888-89, i hvis anden del der findes en del lønoplysninger fra 1788 til 1888. For sidstnævnte år blev oplysningerne ligesom de forannævnte for 1872 samt for 1892 (se for dette år Michael Koefoed: Arbejdslønnen på landet i, Danmark, Tidsskrift for Landøkonomi 1893) indsamlet af Indenrigsministeriet.

For årene 1897, 1905, 1910, 1915, 1918 og 1921 blev arbejdslønnen i landbruget dernæst belyst ved undersøgelser foretaget af Det statistiske **Departement** og baseret på oplysninger dels fra landboforeningerne som repræsenterende arbejdsgiverne, dels fra husmands- og landarbejderforeninger som repræsenterende tyendet og daglejerne og dels endelig fra et gennem årene stigende antal enkelte landbrugere. Der beregnedes på grundlag heraf gennemsnitslønninger for hver af årstiderne vinter og sommer, for daglejernes vedkommende yderligere for høsten. Opgørelsernes resultater publiceredes i særlige hæfter af Statistiske Meddelelser. Ved tællingen i 1921 indhentedes individualoplysninger, der bl.a. anvendtes til mere detaljerede undersøgelser over lønspredningen m.v.

I hvert af årene 1921/22-1942/43 indhentede Det landøkonomiske Driftsbureau med de lokale regnskabskonsulenters bistand **løn**-oplysninger fra et antal ejendomme, der varierede fra ca. 600 i 1921/22 til godt 1900 i 1942/43. **Der** indhentedes ikke herudover oplysninger fra medhjælperne og arbejderne og ej heller fra organisationer, således at materialet var noget spinkelt og kun egnet til summariske opgørelser.

Blandt andet af denne grund overgik statistikken over landbrugets lønninger fra og med 1943 påny til Departementet, hvorunder den siden har henhørt, og i hvis publikationer den offentliggøres.

Siden 1947 har Departementet endvidere foretaget årlige opgørelser over arbejdslønnen i gartneriet og erhvervsfrugtavlens. Offentliggørelsen sker ligesom for landbrugets lønninger i hæftet "**Landbrugsstatistik**".

Et omfattende lønstatistisk materiale tilbage til ca. 1850 og gældende såvel for by- som landarbejdere er fra forskellige kilder indsamlet af Jørgen Pedersen, i hvis bog "Arbejdslønnen i Danmark ca. 1850-1913", Kbh. 1930, tillige er nævnt en række andre private undersøgelser vedrørende lønforhold.

Nævnes skal det endelig, at der i de af Departementet foretagne og publicerede undersøgelser vedrørende arbejdsoverenskomster (for 1915 og 1928 Stat. Medd. 4, 49, 2 og 4, 81, 1) er bragt et stort antal oplysninger bl.a. vedrørende løn- og arbejdsforhold.

A.2. Lønstatistikken i øjeblikket.

Som nævnt i det foregående udarbejder Dansk Arbejdsgiverforening for arbejdere i håndværk, industri og landtransport en løbende lønstatistik, hvis resultater hvert kvartal offentliggøres dels i et særskilt hæfte "Statistikken", der udsendes som **følgeblad** til "Arbejdsgiveren", og dels i Det statistiske Departements publikationer.

Grundlaget for Arbejdsgiverforeningens statistik udgøres af lønningslister, der af arbejdsgiveren udfyldes for hver enkelt beskæftiget arbejder (jfr. bilag 3, underbilag, der viser den mest anvendte indberetningsformular). På lønningslisten er bl.a. opført arbejderens fagbetegnelse, fagforbund, fødselsdag- og år samt bopæl og arbejdsgiverens navn, stilling og bopæl. Der udfyldes en lønningsliste for hvert kvartal, og oplysninger såvel for udførte arbejdstimer som udbetalte lønbeløb påføres for hver uge, arbejderen har været beskæftiget hos den pågældende arbejdsgiver. Antallet af timer, hvori der har været arbejdet i ugens løb, fordelt på normaltimer og overtimer, oplyses særskilt på den ene side for akkordarbejde og på den anden side for tidlønsarbejde (time-, dag- og ugelønsarbejde), medens de udbetalte lønbeløb er opdelt i akkordbeløb, tidlønsbeløb og tillægsydelser af forskellig art (betaling for sønehelligdage, overtidstillæg, skifteholdstillæg og diverse andre tillæg indtjent i arbejdstiden).

Lønningslisterne indsendes til Arbejdsgiverforeningen igennem de forskellige brancheorganisationer og skal ifølge Arbejdsgiverforeningens love være Arbejdsgiverforeningen i hænde senest 1 måned efter kvartalets udløb.

På grundlag af det nævnte materiale udarbejder Arbejdsgiverforeningen derefter en statistik over den gennemsnitlige timefor-

tjeneste i det pågældende kvartal. - Statistikken giver oplysning om:

- 1) Den gennemsnitlige timefortjeneste ved akkordarbejde. Herunder indgår å conto udbetalinger, akkordforskud, akkordoverskud samt dyrtidstillæg for akkordtimer, uanset om dyrtidstillægget har karakter af et fast øretillæg pr. time eller et procenttillæg.
- 2) Den gennemsnitlige timefortjeneste ved tidlønsarbejde. Herunder indgår grundløn, personlige tillæg, dyrtidstillæg, akkordafsnitstillæg, lavtlønstillæg, kvalifikations- og anciennitetstillæg samt arbejdstillæg i øvrigt, der er bestemt af arbejdets karakter, uden dog at være rene gene- eller ulempetillæg.
- 3) Den gennemsnitlige timefortjeneste uanset aflønningsformen, d.v.s. gennemsnit af 1) og 2) ovenfor, med de udførte arbejdstimer henholdsvis ved akkordarbejde og tidlønsarbejde som vægte.
- 4) Den gennemsnitlige værdi pr. time af forskellige tillæg, som enten er rene gene- eller ulempetillæg, såsom skifteholdstillæg, tillæg for forskudt arbejde, overtidstillæg eller diverse andre tillæg indtjent i arbejdstiden (smudstillæg, spisetidstillæg, udearbejdstillæg, støbe-, varme- og tanktillæg, tøjpenge, skurpenge o.s.v.), eller er i tid uregelmæssigt forekommende tillæg, såsom betaling for søgnehelligdage, ducører o.l.
- 5) Ved addition af 3) og 4) erholdes den samlede gennemsnitlige, ferieberettigede timefortjeneste.
- 6) På grundlag af 5) beregnes de indtjente feriepenge pr. time, almindeligvis $6\frac{1}{2}$ pct.
- 7) Ved addition af 5) og 6) fås den samlede timefortjeneste i alt.

I Arbejdsgiverforeningens offentliggørelse af "Statistikken" er søgnehelligdagstillæg og overtidstillæg angivet særskilt, således at det til enhver tid er muligt at beregne den gennemsnitlige timefortjeneste exclusive overtidstillæg, d.v.s. gennemsnitlig timefortjeneste inden for normal arbejdstid såvel med som uden hensyntagen til søgnehelligdagsbetalingens fra kvartal til kvartal varierende størrelse.

Af beløb, som ikke indgår i statistikken, skal nævnes diver-

se beløb, som måtte være indtjent udenfor den egentlige arbejdstid eller uden tilknytning til denne, eksempelvis varskopenge (for ikke rettidig varslet overarbejde), sygepenge, dagpenge i ulykkestilfælde samt beløb, som måtte være betalt arbejderen som godtgørelse eller erstatning for af ham selv afholdte udlæg, eksempelvis udlæg til befordring og kost m.v., herunder vejpenge, cykel- og transportgodtgørelse, tærepeng e o.l.

Statistikken giver endvidere oplysning om akkordprocenten, d.v.s. antallet af akkordtimer i procent af samtlige arbejdstimer.

Lønopgørelserne foretages af Arbejdsgiverforeningen særskilt for København og provinsen. De faglærte mænds gennemsnitsfortjeneste opgøres for hvert enkelt fag. De ufaglærte mænd og de såkaldte "tillærte", der i hovedsagen henregnes til denne gruppe, samt kvinderne fordeles ved opgørelsen fortrinsvis efter de industrier, de arbejder i.

I første række af hensyn til F.N.'s internationale oversigter udregnes gennemsnitsfortjenesten tillige for de forskellige industrigrupper og brancher, idet herved F.N.'s erhvervsgruppering (I.S.I.C.) benyttes. Disse løntal udregnes særskilt for voksne og unge arbejdere samt for mænd og kvinder. De offentliggøres i Statistisk Årbog.

Angående de særlige opgørelser, Arbejdsgiverforeningen har foretaget på grundlag af det omhandlede materiale, henvises til ./.. bilag 3.

For at kunne foretage sammenligning af lønningerne til forskellige tidspunkter, uden at forskydninger i arbejdernes fordeling på fag griber forstyrrende ind, foretager Departementet for hvert kvartal en standardberegning af timefortjenesten, idet man i stedet for de faktiske arbejdetal inden for hvert fag regner med konstante arbejdetal her svarende til den ved erhvervstællingen i 1948 konstaterede beskæftigelse. Formålet hermed er tillige at kunne beregne - med den tilnærmelse, der på det foreliggende grundlag er mulighed for - en gennemsnitstimeløn for alle beskæftigede arbejdere i håndværk og industri, uanset at de forskellige grupper kun delvis og i forskellig grad omfattes af Arbejdsgiverforeningens statistik. Disse standardberegninger havde som første udgangspunkt medlemstallet i fagforeningerne ved udgangen oprindeligt af 1924, siden af 1936 og er på dette grundlag ført tilbage til 1914. Ved beregningen af standardlønnen i 1954 ændredes udgangspunktet til antallet af beskæftigede ved erhvervs-

tællingen i 1948, og på samme grundlag foretoges beregninger for lønnen tilbage til årene 1949-53. Standardberegningerne offentliggjordes i ovennævnte hæfter af Statistiske Meddelelser vedrørende arbejdslønnen i industrien i årene 1914-25 og 1926-31, men siden kun i Statistisk Årbog og Statistiske Efterretninger.

Dansk Dampskibsrederiforenings årlige opgørelser over lønningerne i søfarten omfatter de forskellige grupper af den menige dæksbesætning, den menige maskinbesætning og restaurationspersonalet og er baseret på lønningslister udarbejdet af skibsførerne. Der gives oplysning om grundhyren og om de forskellige tillæg hertil, herunder et krigsrisikotillæg, der gjaldt indtil 1. april 1956, og derefter det nye faste tillæg, afsavnstillæg. I de i statistikken opgjorte lønninger er ikke medregnet værdien af kost og logi samt godtgørelse for fridage. Offentliggørelse sker i Skibsfartsberetningen samt i Statistisk Årbog. Statistikken omfatter også (et mindre antal) beskæftigede udenlandske søfolk, men ikke søfolk beskæftigede i andre rederier end dem, der er medlemmer af Dampskibsrederiforeningen. Den kan regnes at omfatte ca. 60 pct. af samtlige beskæftigede danske søfolk m.v. af nævnte kategorier.

En samlet oversigt over den af fagorganisationerne udarbejdede lønstatistik er anført i bilag 4. Oversigten er udarbejdet på grundlag af spørgeskemaer, der i 1957 er udsendt til organisationerne og besvaret af disse. Endvidere er der, for så vidt det drejer sig om områder, for hvilke statsanerkendte arbejdsløsheds-kasser er oprettet, i afsnit III gjort udførlig rede for den herhenhørende lønstatistik.

Vedrørende den af Det statistiske Departement udarbejdede statistik over landbrugets lønninger bemærkes, at der i henhold til særlige cirkulærer fra Landbrugsministeriet og med de kommunale råds bistand regelmæssigt indhentes oplysninger efter hver af skiftedagene 1. maj og 1. november for samtlige medhjælpere og **daglejere** i en femtedel af landkommunerne. Dels udfylder medhjælperen og arbejderen selv hver et spørgeskema med oplysning om lønnen i den fæsteperode, hvori tællingen finder sted, eller - for løsarbejderens vedkommende daglønnen i tiden omkring tællingstidspunktet. Dels indhentes der fra arbejdsgiveren oplysninger om daglønningerne for de løsarbejdere, der har været beskæftiget i tiden mellem tællingstidspunkterne.

For de faste medhjælpere opgøres den gennemsnitlige pengeløn for den tid, fæstemålet gælder, d.v.s. et år, et halvår eller for

pigernes vedkommende eventuelt en måned. Værdien af kost og logi opgøres derimod ikke. Le løse daglejerers gennemsnitlige daglige pengeløn opgøres for hver af årstiderne, forår-sommer, høst og vinter, og særskilt for daglejere på egen og på gårdens kost. Statistikken gennemføres med deling på geografiske grupper og på visse aldersgrupper. For 1945/46 er foretaget en dyberegående undersøgelse over lønvariationerne inden for de enkelte medhjælpergrupper m.v.

Der har forsøgsvis været indhentet oplysninger om, hvor store akkordtillæg akkordlønnede arbejdere har opnået i visse perioder af året (roeutdyndings- og roeoptagningssæsonen), men da det viste sig umuligt at få tilvejebragt oplysninger om arbejdstidens længde i akkordsæsonen, opgaves forsøget.

Departementets opgørelser over landbrugets lønninger offentliggøres i Statistiske Efterretninger samt i hæfter af Statistiske Meddelelser, for tiden i hæftet: "Landbrugsstatistik".

Departementets opgørelser over arbejdslønnen i gartneriet og erhvervsfrugtavlens angår lønnen i sommertiden særskilt for månedslønnede med kost og logi, ugelønnede uden kost og logi samt time-lønnede uden kost og logi.

Medens Departementet publicerer dels den af det selv udarbejdede lønstatistik og dels den af Arbejdsgiverforeningen (og Dampskibsrederiforeningen) tilvejebragte statistik, må den herudover foreliggende lønstatistik for så vidt den overhovedet er offentliggjort, søges rundt om i fagblade o.l., idet det navnlig er organisationer af lønmodtagere eller af personer med ensartet uddannelse, der har været interesseret i at fremskaffe løn- eller indtægtsstatistiske oplysninger. Såvel kvantitets- som kvalitetsmæssigt er disse af yderst forskellig karakter, idet den bedste del af den herhenhørende lønstatistik nærmest ligger på linie med den officielle, medens oplysningerne i andre tilfælde er fåtallige og lidet repræsentative. Den f. eks. for ingeniører, jurister, økonomer m.fl. udarbejdede statistik vil oftest mere være indtægtsstatistik end egentlig lønstatistik. Om visse funktionærgrupper vides det, at der løbende udarbejdes meget detaljerede lønstatistiske opgørelser, som dog ikke offentliggøres.

I bilag 4 er givet en samlet oversigt over den lønstatistik, der udarbejdes af de forskellige fagforbund o.l. Bemærkningerne under afsnit III omtaler denne statistiks anvendelse ved årslønberegningerne.

B. Undersøgelse af, i hvilket omfang den løbende lønstatistik er dækkende på de forskellige områder.

1. Arbejdsgiverforeningens (og Dampskibsrederiforeningens) statistik.

Oplysning om, i hvilket omfang Arbejdsgiverforeningens lønstatistik dækker de i håndværk og industri m.fl. erhverv beskæftigede lønarbejdere kan belyses ved sammenligning dels med arbejderantallet ifølge Erhvervstællingen pr. 1/6 1948 og dels med antallet af medlemmer i de statsanerkendte arbejdsløshedskasser.

En sammenligning med erhvervstællingsmaterialet fremgår af bilag 5 a-e, der viser tallene særskilt for de forskellige faggrupper samt grupper af ufaglærte, henholdsvis mænd og kvinder og særskilt for Hovedstaden med forstæder, provinsbyer + bymæssige bebyggelser samt egentlige landkommuner. Hovedresultatet er, at lønstatistikken på erhvervstællingens tidspunkt omfattede 51,4 pct. (bortset fra de egentlige landkommuner 55,5 pct.) af samtlige voksne arbejdere indenfor håndværk og industri, inkl. bygge- og anlægsvirksomhed m.v.

Mere detaljerede og å jourførte oplysninger om dækningsgraden indenfor de forskellige fag m.v. er iøvrigt givet i afsnit III.

2. Departementets statistik over lønningerne i landbrug og gartneri m.v.

Med hensyn til Departementets statistik over landbrugets lønninger, til brug for hvilken der, som foran side 12 omtalt, udsendes spørgeskemaer til samtlige medhjælper og daglejere samt disses arbejdsgivere i en femtedel af landkommunerne, var dækningsprocenterne i 1955 som i bilag 6 vist. Kår dækningsprocenterne herefter ofte er omkring 10, hænger det dels sammen med, at gennemgående kun omkring halvdelen af de udsendte spørgeskemaer besvares, og dels med at der som nævnt kun udsendes skemaer til medhjælper m.v. i en - repræsentativt udvalgt - femtedel af kommunerne. **Vedrørende** grundlaget for lønopgørelserne for gartneriet og frugtavlen bemærkes, at det hertil benyttede materiale for en del af medhjælpergrupperne er ret spinkelt.

5. Den øvrige lønstatistik.

Om dækningsgraden af den lønstatistik, der udarbejdes af en række fag- eller arbejdsgiverorganisationer, af Departementet på grundlag af herigennem indhentet materiale eller af visse stats-

og kommunale driftsvirksomheder m.v., og som kommer til anvendelse ved årslønberegningerne, henvises til de i afsnittet herom, III, gjorte bemærkninger.

Det skal endelig nævnes, at man, for så vidt angår Arbejdsgiverforeningens lønstatistik, for nogle felter indenfor henholdsvis jern- og metalindustrien samt tekstilindustrien har været i stand til at foretage sammenligning med anden lønstatistik på de pågældende områder, der delvis omfatter de af Arbejdsgiverforeningens statistik udækkede dele heraf. Sammenligningen, jfr. bilag 7 a-c, synes at vise, at de af Arbejdsgiverforeningens statistik omfattede lønninger på opgørelsens tidspunkt (1946 eller 1947) gennemsnitligt lå nogenlunde på linie med, men dog oftest i underkanten af gennemsnittet for samtlige lønninger på det pågældende område.

C. Tidspunktet for lønstatistikens offentliggørelse.

Resultaterne af Arbejdsgiverforeningens lønstatistik offentliggøres for hvert kvartal i "Arbejdsgiveren" (fra og med 1953 i følgehæftet "Statistikken") og i Statistiske Efterretninger.

Tidspunkterne for offentliggørelsen i "Arbejdsgiveren" er for årene fra 1944 og fremefter vist i bilag 8. Det fremgår heraf, at lønstatistikken for årene 1944-46 offentliggjordes 7-9 måneder efter udløbet af det kvartal, den gjaldt for, men herefter lykkedes det Arbejdsgiverforeningen at få fremskyndet opgørelserne, så de kunne publiceres som regel $4\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$ måned efter kvartalets udgang. I årene 1953-54 varede det dog $6\frac{1}{2}$ - $7\frac{1}{2}$ måned, inden tallene forelå, medens lønstatistikken for 1956 er kommet 5 - $5\frac{1}{2}$ måned efter udløbet af hvert kvartal.

Hvad angår Departementets opgørelser over landbrugets lønninger, fremkommer der i Statistiske Efterretninger foreløbige redegørelser for tællingernes resultater 2-3 måneder efter tællingstidspunktet.

D. Sammenfatning af lønstatistikens mangler.

De mangler ved den foreliggende lønstatistik, som har været genstand for udvalgets drøftelser, er følgende:

1. Udækkede eller svagt dækkede områder.

a. Helt udækket af egentlig lønstatistik er, som det nærmere er omtalt under afsnit III, de under enkelte statsanerkendte ar-

bejdsløshedskasser henhørende faglige områder. Navnlig savnes der dog lønstatistik for de store funktionærgrupper, idet sådan statistik kun foreligger for visse specielle grupper af disse.

b. Da lønstatistikken i stort omfang er baseret på materiale indhentet hos medlemmerne af arbejdsgiver- eller fagorganisationerne, vil lønmodtagere, der er beskæftiget hos uorganiserede mestre eller som selv er uorganiserede, i givet fald ikke komme med i den foreliggende statistik.

c. Følgen af det under b nævnte forhold er bl.a., at lønmodtagere i landkommunerne kun i ringe grad kommer med i Arbejdsgiverforeningens statistik, således at denne hovedsagelig vedrører lønnen i Hovedstadsområdet og provinsbyerne med forstæder.

d. Selv hvor en gruppe lønmodtagere principielt er medtaget i lønstatistikken, vil der af den ene eller den anden grund ofte savnes lønoplysninger for en vis procentdel af disse eller kun foreligge mangelfulde sådanne med den konsekvens, at de pågældende må udelades af statistikken. Bilagene 5 a-e og 6 viser dækningsprocenternes størrelse indenfor de enkelte erhvervsgrupper og fag.

2. Lønstatistikens manglende repræsentativitet.

Ikke alene den bestående lønstatistik i mange tilfælde svage dækningsprocent, men også den omstændighed, at de lønmodtagere, der foreligger statistik, for, ikke er udvalgt med henblik på at udgøre et repræsentativt udsnit af vedkommende gruppe, bevirker, at de gennemsnitslønninger, statistikken viser, kun med nogen usikkerhed kan regnes at gælde for hele gruppen. I de tilfælde, hvor man har haft mulighed for at sammenligne Arbejdsgiverforeningens statistik med anden lønstatistik, har afvigelserne dog ikke været væsentlige, jfr. bilag 7 a-c samt det side 7, stk. 5 bemærkede om den supplerende lønstatistik, Departementet udarbejdede i årene 1926-31.

3. Manglende opdelinger.

Den løbende lønstatistik for håndværk og industri har hidtil almindeligvis ikke givet oplysning om spredningen på grupper efter lønnens højde, om lønnen i de enkelte virksomheder, indenfor aldersgrupper etc. Oplysning herom må søges i specialundersøgelser, jfr. bilag 2 og 3, og disse er oftest af ældre dato. I 1951 og 1956 har Arbejdsgiverforeningen dog udarbejdet lønspred-

ningsstatistik og i 1955 en lønstatistik med fordeling på aldersgrupper.

Fra og med 1953 offentliggør Arbejdsgiverforeningen endvidere en årlig, hidtil savnet opgørelse (for et enkelt kvartal) af gennemsnitslønnen indenfor de forskellige industrigrupper og særskilt for voksne arbejdere og arbejdere under 18 år.

4. Lønstatistikens sene fremkomst.

Navnlig ved lønstatistikens anvendelse i forbindelse med andre statistiske **oplysninger**, der belyser konjunkturforløbet, er det en mangel, at resultaterne af den løbende lønstatistik fremkommer væsentlig senere end de fleste øvrige konjunkturstatistiske oplysninger. Siden udvalget blev nedsat, er tidspunktet for lønstatistikens offentliggørelse dog rykket væsentligt frem.

E. Undersøgelse af mulighederne for tilvejebringelse af en fuldstændigere lønstatistik samt for dennes fremskyldelse.

1. Udvalget har undersøgt, hvorvidt der foreligger andre muligheder end de hidtil benyttede til tilvejebringelse af en - helst fuldstændigere - lønstatistik. De muligheder, man har drøftet, har været følgende:

1.a. Lønmateriale eller -statistik fra andre arbejdsgiverorganisationer m.v. end Dansk Arbejdsgiverforening. Som berørt under afsnit III vil der på de begrænsede felter, der falder udenfor Dansk Arbejdsgiverforenings organisationsområde muligvis fra andre arbejdsgiverorganisationer, stat og kommune etc. kunne fremskaffes lønoplysninger. Der vil dog i alle tilfælde kun kunne blive tale om oplysninger, der supplerer den bestående statistik.

1.b. Fagforeningernes lønstatistik. Et stort antal fagforbund optager, som det nærmere er vist i bilag 4, en regelmæssig lønstatistik. Det er dog i de færreste tilfælde, at denne statistik står på linie med Arbejdsgiverforeningens, og det vil netop oftest være på områder, hvor Arbejdsgiverforeningens statistik er mest fuldstændig, at en fuldt tilfredsstillende statistik foreligger fra vedkommende fagforbund. Ad denne vej at få en almindelig lønstatistik frem, der er mere fyldestgørende end Arbejdsgiverforeningens, er der derfor næppe stor sandsynlighed for. Derimod vil der, som det nærmere skal omtales i det følgende, være visse områder, hvor fagforeningsstatistikken vil kunne supplere Arbejdsgiverforeningens.

l.c. Feriemærkeböggerne. Med deltagelse af kontorchef P.O. Juhl-Christensen, Arbejds- og Socialministeriet, som særlig sagkyndig har udvalget drøftet muligheden af at udnytte det lønstatistiske materiale, feriemærkeböggerne repræsenterer, og som frembyder den fordel dels at omfatte også arbejdere hos uorganiserede arbejdsgivere og dels at være under kontrol af både arbejdere og arbejdsgivere.

Man konstaterede herunder, at følgende vanskeligheder og mangler ville gøre sig gældende ved feriemærkeböggernes anvendelse som grundlag for lønstatistikken:

X₁) Man har kun oplysning om antallet af dage, der er arbejdet, og altså ikke oplysninger om antallet af arbejdstimer, således at den gnstl. timefortjeneste kan beregnes.

X₂) Der er ingen specifikation af timeløns- og akkordfortjeneste, og om de forskellige tillæg savnes overhovedet oplysning.

X₃) Feriemærkesystemet benyttes ikke af alle virksomheder, idet der inden for et meget væsentligt område af industrien benyttes "feriekort", der er arbejdsgivernes ejendom, og som iøvrigt lider af tilsvarende mangler set fra et lønstatistisk synspunkt som feriemærkeböggerne. For de lønmodtagere, i hovedsagen fastansatte, der faktisk får ferie med løn, benyttes ingen af delene.

X₄) Der er kun i ringe grad kontrol med feriemærkeböggernes og -kortenes rette udfyldelse. Navnlig er oplysningerne om arbejdets art formentlig mangelfulde.

X₅) Lønnen kan kun opgøres for finansåret.

X₆) Materialet fremkommer ret sent.

Der var i udvalget efter de stedfundne undersøgelser enighed om, at man ikke kunne benytte selve feriepengematerialet som grundlag for lønstatistikken. Fra en enkelt side var man inde på, at der samtidig med at feriemærkebøger og feriekort udfyldtes, udarbejdedes indberetninger med tilsvarende og yderligere nødvendige oplysninger til brug ved lønstatistikken og evt. også beskæftigelsesstatistikken. Tanken var, at arbejdsgiverne skulle føre lønbøger, hvori de oplysninger indførtes, de skal afgive til feriemærkebøger eller -kort, til Arbejdsgiverforeningens lønstatistik, til ulykkesforsikringen etc. Sådanne lønbøger måtte naturligvis også føres af arbejdsgivere uden for Arbejdsgiverforeningen. Udvalget anser dog efter nærmere **overvejelse** heller ikke denne udvej for farbar.

1.d. Ulykkesforsikringens materiale.

De lønoplysninger, der af arbejdsgiverne indsendes til de respektive forsikringsselskaber til brug ved beregning af, hvilket samlet beløb, der af hver arbejdsgiver skal betales i ulykkesforsikringspræmie, består af udfyldte trykte blanketter, der ikke er ens for de forskellige forsikringsselskaber. I nogle tilfælde udfyldes der blanketter for hver arbejder med oplysninger for hver måned om akkordarbejde, tinelønsarbejde o.s.v. Disse blanketter har i så fald samme hovede som de ved Arbejdsgiverforeningens lønstatistik benyttede lønningslister. I andre tilfælde opføres samtlige arbejdere på samme blanket, og kun summariske oplysninger gives om arbejdstid og løn, om lønnen undertiden slet ingen.

Yderligere er de benyttede perioder og indsendelsesfrister meget forskellige for de forskellige selskaber og for de forskellige arter af virksomheder, og udvalget finder derfor materialet i dets nuværende form uegnet til at danne basis for en almindelig lønstatistik.

1.e. Arbejdstilsynets materiale. Dette vil, da der ikke indkommer lønstatistiske oplysninger, kun kunne få betydning som adressefortegnelse.

1.f. Produktionsstatistikens materiale. I forbindelse med oplysningerne om produktion og antal arbejdstimer indhentes for hvert år oplysning om den udbetalte arbejdsløn henholdsvis for arbejdere og funktionærer. Da arbejdstimer og løn svarer til hinanden, kan den gennemsnitlige timefortjeneste (inkl. alle tillæg) beregnes, men kun for hvert firmas arbejdere resp. funktionærer under eet.

1.g. Arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet.

Gennem den arbejdsgiverne ved lov pålagte pligt til at meddele skattemyndighederne oplysning om den til hver af de beskæftigede i det sidst forløbne år udbetalte fulde løn (ekskl. eventuelle skattefri tillæg) fremkommer der årligt et materiale, som efter at være kontrolleret og godtaget af skattevæsenet, giver så udtømmende oplysninger om de i erhvervslivet beskæftigede lønmodtageres lønindtægter i de pågældende erhverv, som det vel overhovedet er muligt at nå til. Det er dog ikke gør ligt på grundlag af nævnte materiale at beregne den gennemsnitlige timefortjeneste, og udvalget mener derfor ikke, materialet har interesse i relation til arbejderlønningerne.

Por så vidt angår funktionærerne, der oftest vil være lønnet med månedsløn, og hvor det er denne og ikke timefortjenesten, man ønsker at få oplysning om, har udvalget undersøgt, hvorvidt arbejdsgebernes opgivelse til skattevæsenet vil kunne afgive et egnet grundlag for en lønstatistik for denne kategori af lønmodtagere.

En almindelig lønstatistik for privatfunktionærer foreligger senest i den af Statistisk Departement udarbejdede: "Privatfunktionærernes lønforhold 1923", hvilken undersøgelse på grund af vanskeligheden ved materialets fremskaffelse (der skete ad frivillig vej) var lidet fuldstændig og nu er helt forældet. For den begrænsede kreds af handels- og kontorfunktionærer - og kun for dem under en vis løngrænse - der er ansatte hos de medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, som er omfattet af en overenskomst med Dansk Handels- og Kontorfunktionærforbund, udarbejder Arbejdsgiverforeningen en årlig lønstatistik, der dog ikke offentliggøres. Udvalget mener, at denne statistik trods dens begrænsede omfang må være af interesse for offentligheden. Endelig udarbejdes der af forskellige sammenslutninger af funktionærer m.v. lønstatistik for medlemmerne af mere eller mindre detaljeret karakter.

Som der nærmere er redegjort for i bilag 10, rejses der ved tilrettelæggelsen af en funktionærlønstatistik helt andre problemer end ved statistikken over arbejdslønninger. Selve funktionærebegrebet er ikke noget klart fastslået begreb. Således giver funktionærloven ikke nogen definition heraf, men opregner en række tjenestestillinger, der omfattes af loven. Herefter omfatter denne formentlig praktisk taget alle i funktionærstillinger, hvad enten vedkommende er beskæftiget i erhvervslivet eller i organisationer eller institutioner af forskellig art. Under funktionærloven henhører således praktisk taget alle privatfunktionærer. Gruppen af offentlige funktionærer, det vil sige tjenestemænd (og aspiranter) under staten, folkeskolen, folkekirken og kommunerne falder derimod udenfor nævnte lovs område.

Det særlige krav, der stilles til en lønstatistik for funktionærer, går navnlig ud på, at denne skal kunne oplyse lønnen særskilt for de grupper, funktionærerne fordeler sig på efter arbejdets og stillingens art, virksomhedens størrelse og fag samt funktionærens alder, køn, civilstand, forsørgerstilling, anciennitet og uddannelse. Endvidere ønskes der oplysninger om pensionsforhold og arbejdstid, og om der modtages gratiale, tantieme, naturalydelse etc.

De fleste af ovennævnte oplysninger fremgår enten direkte af arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet eller af selvangivelsesblanketten, med hvilken de for hver enkelt lønmodtager sammenholdes. De derefter manglende kan formentlig uden noget uoverkommeligt arbejde for arbejdsgiverne meddeles af disse.

Som foran side 5 nævnt blev spørgsmålet om tilvejebringelsen af en statistik over funktionærernes antal og lønforhold m.v. taget op til speciel drøftelse af udvalget, efter at der af funktionærernes organisationer var rettet henvendelse om nævnte spørgsmål. Ved forhandling med repræsentanter for nævnte organisationer fik man lejlighed til at erfare, i hvilke retninger med hensyn til statistikens omfang, specialisering m.v. organisationernes ønsker går. Det viste sig herved, at disse ønsker næppe kan tilfredsstilles uden gennem en statistisk opgørelse, der så vidt muligt omfatter alle privatfunktionærer og meddeler oplysningerne med en så vidt dreven specifikation, at indflydelsen af de forskellige momenter, der er med til at bestemme funktionærernes lønmæssige placering, kan belyses særskilt.

Udvalget er enig med organisationerne i, at en **funktionærstatistik** bør tilvejebringes og så vidt muligt have en sådan fuldstændighed og udformning, at den kan belyse alle nævnte forhold. Man er endvidere af den opfattelse, at arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet suppleret med oplysninger, der iøvrigt er tilgængelige for dette, samt med enkelte yderligere oplysninger meddelt af arbejdsgiverne, udgør det bedst egnede grundmateriale for en statistik som den omhandlede.

Der har i udvalget været drøftet forskellige fremgangsmåder til udnyttelse af nævnte materiale, herunder også dets benyttelse ved en samplingsundersøgelse. For dette sidste taler det meget store antal enheder, det drejer sig om. På den anden side ville en repræsentativ statistik kun kunne give ret summariske oplysninger, hvilket set på baggrund af de mange forskelligartede uddannelses- og ansættelsesvilkår etc., der oftest er tale om i denne forbindelse, næppe ville findes tilfredsstillende. I betragtning endvidere af, at **funktionærstandens** kraftige vækst i nutiden har skabt behov for en udtømmende kortlægning af dette vigtige område, må det synes rimeligt, at i hvert fald den første fornyelse af den nu foreliggende ufuldstændige og stærkt forældede funktionærstatistik får karakter af en tilbunds gående undersøgelse, på hvilken eventuelle senere samplingsopgørelser kan støttes. Hertil kommer endelig, at en repræsentativ tælling, som det

er omtalt i bilag 10, må begynde hos skattevæsenet og foruden arbejdet med udvælgelse, opregning etc. vil kræve en omstændelig og bekostelig korrespondance med arbejdsgiverne, medens en fuldstændig tælling kan begynde hos disse, idet materialet på teknisk simpel måde tilvejebringes i forbindelse med udskrivningen af løn-opgivelserne til skattevæsenet.

Fra en af funktionærernes organisationer, der omfatter såvel privatfunktionærer som statslige og kommunale tjenestemænd, er der fremført ønske om, at også de offentlige ansatte inddrages i funktionærstatistikken. I udvalget har der været delte meninger herom, idet der under hensyn dels til den betydelige besparelse, der vil le opnås ved at undtage tjenestemændene fra lønstatistikken, og dels til, at man gennem lønnings- og normeringslovene m.v. og de respektive lønregulativer har et vist overblik over disse lønningsonråder, oprindeligt var mest stemning for at indskrænke statistikken til kun at angå privatfunktionærer. Under udvalgets fortsatte drøftelser har man dog i erkendelse af, at nævnte lønningsslove m.v. ikke giver oplysning om de ansattes faktiske (samlede) lønindtægt, opnået enighed om at anbefale, at der med hensyn til de offentligt ansatte funktionærer forholdes på samme måde som for privatfunktionærernes vedkommende. Netop i arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet har man et materiale, der principielt er ens for de privat og offentligt ansatte, således at man på helt ensartet grundlag kan drage sammenligninger mellem lønforholdene for de to grupper funktionærer.

l.h. Firmaregister.

Som det fremgår af det foregående, har udvalget kun på eet vigtigere område, nemlig for de månedslønnedes vedkommende, forefundet et uudnyttet materiale - arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet - der vil kunne anvendes til udarbejdelsen af en herhenhørende lønstatistik.

For at skabe mulighed for på nyt grundlag at oparbejde en almindelig, omfattende lønstatistik eller - som det snarere vil være aktuelt, jfr. næste afsnit - en fyldestgørende supplerings af den bestående, er den første betingelse at tilvejebringe oversigter over dem, hvortil spørgsmål skal rettes. Med dette for øje har udvalget haft sin opmærksomhed henvendt på tanken om oprettelsen af firmaregistret, kartoteker, der principielt omfatter alle virksomheder inden for så store dele af erhvervslivet som muligt. Herom henvises iøvrigt til næste afsnit: Udvalgets forslag.

2. Med hensyn til spørgsmålet om mulig fremskyndelse af den løbende lønstatistik bemærkes følgende. Da nytten af Arbejdsgiverforeningens kvartårslige lønstatistik mindskes stærkt som følge af denne statistiks relativt sene fremkomst, har udvalget undersøgt, hvilke muligheder der foreligger for under en eller anden form at få statistikkens hovedresultater tidligere frem.

Man har herunder været inde på den tanke, at det for de fleste formål ville være tilstrækkeligt, om lønstatistikken udarbejdedes for hele året under eet eller evt. alene for et enkelt kvartal. Ved at koncentrere sig herom ville man antagelig have større mulighed for at fremskynde statistikkens udarbejdelse. Arbejdsgiverforeningen kunne således for sit eget vedkommende nøjes med en opgørelse for hele året eller et enkelt kvartal, dog bortset fra de minimallønnede fag, hvor det er nødvendigt at bibeholde kvartalsvise opgørelser. Af hensyn til de forskellige beregninger i relation til sociallovgivningen, f. eks. ved fastsættelsen af sygekassegrænsen, er det næppe heller nødvendigt med kvartalsstatistik, og hvad angår årslønberegningerne til brug for fastsættelsen af statstilskuddet til arbejdsløsheds-kasserne, foretages disse ganske vist pr. finansår, men en evt. lovhjemmel ville kunne afhjælpe denne vanskelighed. Derimod kunne der opstå vanskeligheder ved lønstatistikens anvendelse i internationale tabeller m.v., ligesom Arbejdsgiverforeningen af forskellige grunde, herunder hensynet til akkordoverskuddets ujævne fordeling på kvartalerne, vil være noget betænkelig ved at forlade det indarbejdede system. Man var tillige inde på, om man uden at opgive udarbejdelsen af lønstatistik for hvert kvartal kunne få hovedvægten lagt på, at et enkelt kvartal - nærmere bestemt juli kvartal - behandlede så hurtigt som overhovedet muligt, helst således at resultatet kunne foreligge inden 1. januar næste år. For at opnå dette kunne bearbejdelsen af de øvrige kvartaler evt. gøres mere summarisk. Da dette sidste kun i ringe omfang er gennemførligt, hvis lønstatistik overhovedet skal udarbejdes, ansås tanken ikke for frugtbar.

Efter at forskellige maskin- og lokalemæssige vanskeligheder, der hidtil havde sinket udarbejdelsen af Arbejdsgiverforeningens kvartalsstatistik, delvis er overvundne, er der, som det fremgår af bilag 8, faktisk sket en vis fremskyndelse af nævnte statistik. Medens således resultaterne af statistikken for juli kvartal 1946 først offentliggjordes (i "Arbejdsgiveren") den 30/6 1947, forelå statistikken for juli kvartal 1951 offentliggjort

den 15/2 1952, altså $4\frac{1}{2}$ måned hurtigere, Nævnte fremskridt lykkes det ganske vist ikke fuldt ud at fastholde, men medens der i årene 1944-46 forløb 7-9 måneder mellem kvartalets udgang og lønstatistikens offentliggørelse, er man nu nede på $5-5\frac{1}{2}$ måned, og en yderligere fremskyndelse er tænkelig. Dog vil man næppe kunne nå længere frem end til, at offentliggørelse sker $4-4\frac{1}{2}$ måned efter udløbet af kvartalet.

3. Udvalget har drøftet den udvej, at der på grundlag af Arbejdsgiverforeningens materiale udarbejdedes et repræsentativt lønindeks, som kunne foreligge, før lønstatistikens samlede resultater var opgjort. I denne forbindelse oplystes det, at der inden for jernindustrien findes store foretagender, hvis lønninger kunne opgøres ca. 14 dage efter kvartalets udløb, medens det navnlig ville knibe med at få håndværksvirksomhederne med. En foretaget beregning for årene 1939-52, jfr. bilag 9a-b, viser, at lønudviklingen inden for jern- og metalindustrien i det store og hele svarer til den gennemsnitlige lønudvikling for de af Arbejdsgiverforeningens statistik omfattede områder. Da nævnte industrigruppers lønstatistik er blandt de først færdigtbehandlede, ville der herigennem være mulighed for på et noget tidligere tidspunkt end ellers at få et statistisk udtryk for lønudviklingen frem. Herved må dog tages i betragtning, at et sådant hurtigt foreliggende lønindeks fortrinsvis ville komme til at repræsentere lønforholdene i de store virksomheder, og selvom det kun er lønbevægelsen, man gennem indekset er interesseret i at belyse, ville savnet af lønningerne i de små bedrifter dog medføre usikkerhed, idet man ingen erfaringer har for, at lønningerne bevæger sig nogenlunde ensartet i store og små virksomheder. I denne forbindelse skal det nævnes, at udarbejdelsen af et hurtigt foreliggende lønindeks på grundlag af lønoplysninger fra virksomheder udvalgt ved sampling af forskellige grunde ikke anses for gennemførligt.

En fjerde udvej, der er anvist af De samvirkende Fagforbunds repræsentant i udvalget, går ud på som grundlag for udarbejdelsen af et lønindeks at benytte det statistiske grundmateriale, der hvert kvartal indsamlet af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fra dets medlemmer til brug ved udarbejdelsen af forbundets kvartårlige lønstatistik. Nævnte materiale syntes nemlig i den foreliggende forbindelse at frembyde den fordel, at det for et udsnits vedkommende ville kunne bearbejdes så hurtigt, at resultatet formentlig ville kunne foreligge væsentlig tidligere (ca. 1 måned

efter kvartalets udløb) end et på grundlag af Arbejdsgiverforeningens statistik for det samme erhvervsområde udarbejdet indeks. Tillige fremgår det af bilag 9a-b, at bevægelsen i Smede- og Maskinarbejderforbundets lønstatistik temmelig nøje følger bevægelsen i Arbejdsgiverforeningens statistik for jern- og metalindustrien. Efter fremskyndelsen af Arbejdsgiverforeningens statistik må det anses for mere tvivlsomt, hvilket beregningsgrundlag der ville være det hurtigst foreliggende, og de samme usikkerhedsmomenter ville formentlig gøre sig gældende i begge tilfælde.

F. Udvalgets forslag til forbedring og fremskyndelse af lønstatistikken.

Efter at udvalget har gennemgået de forskellige muligheder, der syntes at foreligge for udarbejdelsen af lønstatistik, har man, som allerede nævnt i afsnit E l.h., ment at måtte konstatere, at der ikke foreligger praktisk mulighed for på grundlag af tilstedeværende uudnyttet lønstatistisk materiale at udarbejde en fuldstændig almindelig lønstatistik.

Udvalget er imidlertid af den mening, at der her i landet i Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik foreligger en statistik af så almindelig og omfattende karakter, at der ikke synes at være behov for, at der, som det er tilfældet i Norge og Sverige, af den statistiske statsinstitution udarbejdes en almindelig og på eget grundmateriale baseret lønstatistik ved siden af Arbejdsgiverforeningens, der må påregnes fortsat uden hensyn hertil. Udvalget har da heller ikke drøftet nævnte mulighed nærmere, idet man under hensyn også til den store ekstra bekostning, udarbejdelsen af en selvstændig almindelig lønstatistik ville medføre, ikke har ment at burde foreslå en sådan løsning.

Udvalget er herefter gået ud fra, at de i kommissoriet og under udvalgets drøftelser udtrykte ønsker om lønstatistikens udbygning m.v. må søges imødekommet under bibeholdelse af statistikens nuværende organisation, således at den bestående statistik i fornødent omfang søges specificeret, fremskyndet og suppleret.

l.a. Af de i det væsentlige udækkede områder er det vigtigste funktionærgrupperne. For disses vedkommende, d.v.s. såvel privatfunktionærer som stats- og kommunale tjenestemænd m.v., henstiller udvalget, at der søges udarbejdet en lønstatistik på grundlag af arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet og suppleret med yderligere oplysninger herfra og fra arbejdsgiverne. Udvalget

lægger megen vægt på, at denne sag fremmes og mener, at der til opnåelse af den fornødne medvirken fra arbejdsgivernes side bør tilvejebringes lovhjemmel til oplysningernes indhentning. Udvalget henstiller endvidere, at materialets bearbejdelse og offentliggørelse sker med en sådan specifikation, som en indgående belysning af funktionærstandens lønfoinold kræver, herunder således at den af de nordiske socialministerier nedsatte ekspertkomites forslag til samordning af lønstatistikken for funktionærer indenfor industri, handel og bankvæsen (jfr. komiteens i 1950 afgivne betænkning) så vidt muligt kan imødekommes. Udvalget tænker sig, at den første funktionærtælling, der i videst muligt omfang bør være fuldstændig, med periodiske mellemrum af ikke over 10 års varighed efterfølges af nye tællinger, der evt. udarbejdes på grundlag af et repræsentativt udsnit af materialet.

1.b. Til brug for Finansministeriet ved behandling af lønspørgsmål for statens løst beskæftigede arbejdere har Det statistiske Departement påbegyndt en kvartårlig indsamling af lønoplysninger for nævnte arbejdere på skemaer af tilsvarende form som de ved Arbejdsgiverforeningens lønstatistik benyttede. Udvalget vil anse det for ønskeligt, om der på grundlag af dette materiale kan offentliggøres generelle lønstatistiske oversigter. Endvidere anbefaler man, at en lignende statistik - evt. med mellemrum - søges udarbejdet for kommunernes løst beskæftigede arbejdere.

1.c. For så vidt angår de hos arbejdsgivere på landet beskæftigede lønarbejdere har man i afsnit III omtalt muligheden af gennem andre arbejdsgiversammenslutninger end Dansk Arbejdsgiverforening at få tilvejebragt en disse arbejdere helt eller delvis dækkende lønstatistik. Man henstiller, at denne mulighed søges udnyttet i så udstrakt grad som gørligt.

1.d. Udvalget er opmærksom på, at det - selvom de foran anviste veje til fremskaffelse af supplerende lønstatistik betrædes - ikke kan udelukkes, at der bliver områder tilbage, der ikke kan dækkes herigennem. Man skal derfor pege på, at et almindeligt firmaregister, der ved at tjene som adressefortegnelse ved udsendelse af spørgeskemaer m.v. principielt vil kunne være udgangspunkt for fremskaffelsen af enhver form for statistik, der har erhvervsvirksomhed til genstand, f.eks. erhvervstælling, industriproduktionstatistik, håndværksstatistik, beskæftigelsesstatistik, lønstatistik, indenlandsk handelsomsætningsstatistik, lagerstatistik, regnskabsstatistik, investeringsstatistik, ligeledes

ville have betydning for lønstatistikken. Et firmaregister ville her kunne komme til anvendelse dels i relation til udækkede områder, men også i tilfælde, hvor lønstatistik vel forefindes, men ønskes nærmere uddybet evt. gennem specialundersøgelser.

Selv om hovedanvendelsen af et firmaregister således ikke vil komme til at ligge på lønstatistikken, finder udvalget det dog hensigtsmæssigt, navnlig under hensyn til registrets mulige betydning for optagelse af en omfattende beskæftigelsesstatistik, her at anføre nogle oplysninger om firmaregistre.

Et firmaregister til statistisk brug er et kartotek, der principielt omfatter alle virksomheder indenfor så store dele af erhvervslivet som muligt. Registret skal indeholde adresserne på virksomhederne, men derudover skal der også være oplysning om erhvervets art og om størrelsen, f.eks. beskæftigelse eller omsætning, således at det giver basis ikke alene for fuldstændige tællinger, men også for udtagelse af udvalg af virksomheder, under hensyntagen til erhverv, geografisk fordeling og størrelse, til brug ved repræsentative tællinger. Navnlig dette sidste vil formentlig være af betydning.

Et firmaregister, der eventuelt kan afløse andre eksisterende registre, kan oprettes på grundlag af en omfattende tælling, f.eks. en erhvervstælling, hvorved der skabes betingelser for, at alle virksomheder kommer med. Den nødvendige å jourføring må søges foretaget gennem løbende oplysninger om ny virksomheder, f.eks. fra socialforsikringsinstitutioner eller mandtalslister. Det forudsættes, at registret har form af et hulkortkartotek, således at udtagelse af udvalg samt adresseudskrivning er meget lidt arbejdskrævende.

Det skal her endnu nævnes, at der i de øvrige nordiske lande arbejdes med eller forberedes oprettelsen af registre af den nævnte art; i Norge, hvor arbejdet er længst fremme, foreligger der i Statistisk Sentralbyrå et centralt foretaks- (firma-) og bedriftsregister, som er udarbejdet på grundlag af bedriftstællingen 1953, og på grundlag af centralregistret er udarbejdet delregistre for industristatistikken, varehandelsstatistikken, løntælling for grupper af arbejdere og funktionærer samt lagerstatistik, og flere delregistre er planlagt. Det er også hensigten at benytte centralregistret ved udvælgelsen af bedrifter, der skal være med i en kommende bygge- og anlægsstatistik.

Det er indlysende, at oprettelse af et register over alle virksomheder, der beskæftiger fremmed arbejdskraft i sig selv ikke

er en løsning af problemet om en almindelig lønstatistik, idet der kun er tale om det første led, nemlig tilvejebringelse af et fuldstændigt og lettilgængeligt adressemateriale til brug ved fuldstændige eller repræsentative tællinger. Det vil være nødvendigt at søge lovhjemmel til iværksættelse af selve tællingerne. Før lønstatistikens vedkommende vil der kunne foretages et sådant udvalg, at man ved en herpå baseret indsamling af materiale vil kunne supplere de "svagere" områder af Dansk Arbejdsgiverforeningslønsstatistik, således landkommunerne. Men som nævnt vil et almindeligt register være anvendeligt på alle statistiske områder, hvor erhvervsvirksomheder skal spørges, og også af den grund vil udvalget anbefale, at det overvejes at oprette et firma-register i forbindelse med erhvervstællingen i 1958.

2. Man har bemærket sig, at der af Arbejdsgiverforeningen er udarbejdet lønspredningsstatistik for et enkelt kvartal henholdsvis af 1951 og 1956. Udvalget er stærkt interesseret i, at disse opgørelser fortsættes med årsmellemrum af samme eller mindre længde.

Ligeledes anbefaler udvalget, at den af Arbejdsgiverforeningen i 1955 udarbejdede særlige lønstatistik for aldersgrupper gentages.

3. Efter at de væsentligste af de mangler i den danske lønstatistik, der tidligere gjorde sig gældende set på baggrund af kravene i den af Danmark ved kgl. resolution af 8.juni 1939 ratificerede internationale lønkonvention af 1938, efterhånden er afhjulpne, står i denne relation tilbage, at lønoplysningerne for arbejdere på landet udenfor landbrug, gartneri m.v. er lidet fuldstændige. Der henvises herom til det foran side 26 bemærkede. Med hensyn til oplysninger om arbejdstiden henvises til bilag 12, hvori er aftrykt en af Arbejdsgiverforeningen i september 1953 foretaget opgørelse vedrørende den gennemsnitlige arbejdstid i forskellige industrier.

4. For konjunkturstatistiske undersøgelser har den i forhold til andre herhenhørende oplysninger temmelig sene fremkomst af Arbejdsgiverforeningens lønstatistik været til betydelig ulempe, men efter at nævnte statistiks udarbejdelse og offentliggørelse er fremskyndet væsentligt, og det endvidere har vist sig, at man i store træk har mulighed for at følge lønbevægelsen gennem beregninger på grundlag af de overenskomstsmæssige lønændringer m.v.,

mener udvalget, således som det vil fremgå af bemærkningerne under E 2, at der ikke er tilstrækkelig anledning til at foreslå den nu-gældende ordning ændret.

III. Beregningen af årsfortjenesten i fagene.

Som tidligere omtalt foreligger der her i landet en administrativ opgave for lønstatistikken, som er af speciel karakter, nemlig beregningen af årsfortjenesten til brug ved fastsættelsen af statstilskudet til arbejdsløshedskasserne. Da disse beregninger i flere henseender rummer særlige problemer og er af betydeligt omfang, har man valgt at behandle årslønberegningerne i et særligt hovedafsnit af betænkningen.

Foretagelsen af sådanne beregninger blev påbudt ved lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m.m. af 1. juli 1927, § 13» stk. 2, der lyder således: "Beregningen af den gennemsnitlige Årsfortjeneste i Faget (Området) vil af Direktøren være at foretage i henhold til Det statistiske Departements Meddelelser om Lønforhold og til den af Direktoratet udarbejdede Statistik vedrørende Arbejdsløsheden i Faget i det foregående Finansår".

Loven forudsætter således, at årslønnen skulle kunne beregnes på grundlag af Departementets løbende lønstatistik, men giver iøvrigt ingen særlig vejledning med hensyn til indsamlingen af oplysninger.

Fra påbegyndelsen af disse årlige beregninger har hovedmaterialet måttet være Dansk Arbejdsgiverforenings løbende lønstatistik, men det har været nødvendigt i stort omfang at supplere denne med indsamling af andre lønoplysninger, og disse har hovedsagelig været begrænset til arbejdsløshedskassernes område. Der har således ikke kunnet følges nogen klar linie med hensyn til lønområdets afgrænsning. Udvalget har i denne forbindelse været inde på spørgsmålet om, hvorvidt loven har haft til hensigt, at beregningerne skulle give udtryk for lønforholdene i faget som helhed, eller skulle være begrænset til arbejdsløshedsforsikrede arbejdere, medlemmer af arbejdsløshedskasserne. Imidlertid har dette spørgsmål kun ringe praktisk interesse, idet manglerne ved lønstatistiske oplysninger som hjælpemiddel til beregning af årsfortjenesten samt manglen på nærmere vejledning med hensyn til indsamlingen af lønstatistik har bevirket, at beregningerne ofte er meget vanskelige at gennemføre, og resultaterne ofte må være behæftet med en vis **usikkerhed**. Man har været henvist til

for de enkelte **arbejdsløshedskasser** at benytte sig af de forskellige hjælpemidler og beregningsmåder, der har været forhånden«

Inden problemerne vedrørende det benyttede lønmateriale omtales, skal først nævnes, at den almindelige fremgangsmåde ved beregningen af årsfortjenesten består i, at der udregnes en gennemsnitlig timefortjeneste som helt eller bedst muligt er dækkende for arbejdsløshedskassens medlemmer som helhed, jfr. nærmere herom i det følgende; dernæst opregnes denne timefortjeneste til årsfortjenesten på grundlag af antallet af effektive arbejdstimer for kassens medlemmer i året, idet der ved denne beregning ses bort fra arbejdsdage, der er tabt ved arbejdsløshed, sygdom, militærtjeneste eller nedsat arbejdstid, medens der ikke tages hensyn til tabte arbejdsdage som følge af arbejdsconflikter. Det kan tilføjes, at beregningerne må foretages særskilt for flere grupper af medlemmer indenfor de enkelte arbejdsløshedskasser.

Med hensyn til beregningen af timefortjenesten benyttes som tidligere nævnt principielt Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik, og når denne ikke er tilstrækkeligt dækkende, søges tilvejebragt supplerende lønoplysninger.

Mulighederne for en sådan supplerings har hovedsagelig været begrænset til anden foreliggende lønstatistik i Det statistiske Departement, hos andre offentlige institutioner og hos faglige organisationer samt til periodisk indsamling af lønoplysninger gennem arbejdsløshedskasserne. Denne sidste fremgangsmåde har været anvendt i betydeligt omfang, men besvarelsenerne har ikke altid kunnet anses for repræsentative og har ikke kunnet gennemføres i alle tilfælde, hvor det kunne være ønskeligt. Hvor ingen af de nævnte metoder til supplerings af Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik har været mulig, er anvendt andre fremgangsmåder, som er nævnt i det følgende.

I følgende oversigt er givet en efter lønmaterialets art systematiseret redegørelse for grundlaget for beregningen af årsfortjenesten for de forskellige arbejdsløshedskasser.

Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik benyttes for det store flertal af arbejdsløshedskasserne, enten alene, hvis statistikken anses for tilstrækkeligt dækkende, eller suppleret med oplysninger indsamlet ad anden vej, navnlig gennem arbejdsløshedskasserne, for de udækkede områder.

For følgende arbejdsløshedskasser benyttes Dansk Arbejdsgiverforenings (eller Dansk Dampskibsrederiforenings) statistik:

Blikkenslagernes A.K.
Bogbinderi- og Papirvarearbejdernes A.K.
Bogtrykfagets A.K.
Brolæggernes A.K.
Bryggeriarbejdernes A.K.
Bødkernes **A.K.**
Børsteindustriarb. A.K.
De kvindelige Arbejderes A.K.
Den keramiske Industris A.K.
Elektrikernes A.K.
Forgylderfagets A.K.
Garvernes A.K.
Glarimestersvendenes A.K.
Glasarbejdernes A.K.
Guld- og Sølwarearbejdernes A.K.
Gørtler- og Metalarbejdernes A.K.
Handels- og Kontorfunktionærernes A.K.
Kedel- og Maskinpassernes A.K.
Kobbersmedenes A.K.
Metalarbejdernes A.K.
Murerfagets A.K.
Mølleriarbejdernes A.K.
Papirindustriarbejdernes A.K.
Rebslageriarbejdernes A.K.
Riggernes og Sejlmagernes A.K.
Sadelmagernes og Tapetserernes A.K.
Stenindustriarbejdernes A.K.
Sukkervare- og Chokoladearb. **A.K.**
Søfyrbødernes A.K.
Søkokkenes A.K.
Sømændenes A.K.
Tekstilarbejdernes A.K.
Tobaksarbejdernes A.K.
Træindustriarbejdernes A.K.

For denne gruppe af arbejdsløsheds-kasser er Dansk Arbejdsgiverforenings statistik i almindelighed anset for at være fyldestgørende, idet det udækkede område enten er ubetydeligt, eller der har kunnet foretages en afstemning med kassens egen statistik, eller det udækkede områdes lønforhold kan anses ikke at være afvigende. For en del af kasserne er der dog nogen usikker-

hed tilstede med hensyn til beregningens nøjagtighed. Dette gælder således Blikkenslagernes A.K., Elektrikerens A.K., Handels- og Kontorfunktionærernes A.K., Murerfagets A.K. og enkelte andre. For de to første af disse kasser foreligger der dog oplysninger om, at lønforholdene for de udækkede medlemmer er af lignende art som for de øvrige.

Ved beregningerne for en række arbejdsløsheds-kasser er Dansk Arbejdsgiverforenings statistik vel benyttet, men det har været nødvendigt for det udækkede område at benytte oplysninger fra forskellige andre kilder, navnlig fra arbejdsløsheds-kassen eller forbundet. Denne gruppe omfatter

Bageri- og Konditoriarbejdernes A.K.
Hatte- og Buntmagerfagets A.K.
Malersvendenes A.K.
Skibstømrernes A.K.
Skotøjsarbejdernes A.K.
Skræderfagets A.K.
Slagternes og Kødindustriarbejdernes A.K.
Snedkerfagets A.K.
Tømrerfagets A.K.

De supplerende statistiske oplysninger fås for malersvendenes A.K. fra Københavns kommune og Staten, for slagternes og kødindustriarbejdernes A.K. fra svineslagterierne og fra overenskomster, og for de øvrige kasser fra arbejdsløsheds-kassen eller forbundet.

Beregningerne er for flere af kasserne i denne gruppe ikke helt tilstrækkelige med hensyn til dækningen.

Hvor Dansk Arbejdsgiverforenings statistik ikke er benyttet, har man for en del arbejdsløsheds-kasser alene eller fortrinsvis anvendt lønstatistik optaget af kassen eller forbundet. Det drejer sig her dels om benyttelse af foreliggende lønstatistik, dels om tilvejebringelse af det fornødne lønmateriale ved i samarbejde med arbejdsløsheds-kassen at udsende spørgeskemaer til medlemmerne, hvorefter det indkomne materiale er bearbejdet i Det statistiske Departement.

En sådan fremgangsmåde er anvendt for

Arbejdsledernes A.K.
Dagspressens redaktionelle medarbejdes A.K.
Danske teknikeres A.K.
Frisørfagets A.K.

Funktionærernes A.K.
Handskemagernes A.K.
Karetmagernes A.K.
Kristelig **A.K.**
Musikernes **A.K.**
Urmagernes og Optikernes A.K.

Vanskeligheden har for denne fremgangsmådes vedkommende i nogle tilfælde navnlig bestået i at opnå en tilstrækkelig høj besvarelsesprocent - det gælder navnlig Musikernes A.K. - idet det må erindres, at der ikke foreligger nogen indberetningspligt overfor Arbejdsdirektoratet.

For en del arbejdsløshedskasser navnlig af funktionærmæssig karakter er ved beregningen anvendt de overenskomstmæssige lønsatser, idet der samtidig er søgt oplysning om omfanget af personlige tillæg og akkordarbejde. Dette gælder for

Faglært Køkkenpersonales A.K.
Gartneriarbejdernes A.K.
Hotel- og Restaurationspersonales A.K.
Landmejeristernes A.K.
Mejerifagets A.K.
Telefonstandens A.K.
Statsautoriserede Sygeplejerskers A.K.

Endelig er der ved beregningerne for Huslige Arbejdes og Tjenernes A.K., der ikke er helt tilstrækkelige, benyttet **indkomst-**skatteansættelser for fagets medlemmer.

Det vil fremgå af det foregående, at de ufuldstændigt dækkede områder indenfor den løbende lønstatistik berører en række arbejdsløshedskasser, dog oftest mindre kasser, og at der for disse delvis eller helt udækkede kasser så vidt muligt søges tilvejebragt supplerende lønoplysninger på forskellig måde.

Udvalget har undersøgt mulighederne for fremskaffelse af yderligere lønmateriale til afhjælpning af vanskelighederne ved beregning af årslønnen for de enkelte arbejdsløshedskasser. Man anbefaler, at det arbejde med at forbedre beregningerne, der løbende foretages, bliver fortsat efter de hidtidige linier.

Foruden de forskellige særlige fagområder er det som tidligere nævnt navnlig beskæftigelsen i landkommunerne i almindelighed, der ikke dækkes af Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik i samme omfang som i byerne, og Udvalget har derfor haft sin opmærksomhed henvendt på dette generelle problem. Der er foretaget

en undersøgelse af mulighederne for at supplere Dansk Arbejdsgiverforenings statistik med oplysninger fra andre arbejdsgiversammenslutninger. Der er foretaget henvendelse til en del sådanne, og det skal nævnes, at der er mulighed for, at der vil fremkomme lønstatistik fra en omfattende organisation, som har tyngdepunkt i landkommunerne. En sådan statistik vil formentlig berøre en række kasser. Endvidere henvises til de nedenfor omtalte forhandlinger med Dansk Arbejdsmandsforbund. Videre har man foretaget en undersøgelse af de om offentlige beskæftigelsesforanstaltninger indsendte beretninger med henblik på sammenligning af lønnen i by og land. Undersøgelsen gav imidlertid ikke noget positivt resultat. Endelig kan man henvise til, at en påbegyndt lønstatistik for Statens løst ansatte personale måske kan give visse oplysninger af interesse i denne forbindelse.

I det foregående er Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse ikke omtalt. Grunden til, at denne kasse her omtales særskilt, er, at Socialministeriet i den i indledningen nævnte skrivelse angående beregningen af statstilskud til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse har anmodet udvalget om at tage spørgsmålet om tilvejebringelse af en mere tilfredsstillende lønstatistik uden for det af Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik dækkede område op til behandling.

Her skal først gøres rede for den hidtil anvendte metode ved beregningen af årsfortjenesten for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasses medlemmer.

Under hensyn til de meget uensartede beskæftigelses- og lønforhold blandt arbejdsmændene er medlemmerne blevet fordelt i en række grupper, og man har hertil benyttet den af arbejdsanvisningskontorerne foretagne gruppering af medlemsbestanden på hovederhvervsgrupper (landbrug, handel, transport og egentlige industrigrupper) og særskilt med fordeling på Hovedstaden, provinsbyerne med forstæder og egentlige landkommuner.

De ca. 140.000 medlemmer beskæftiget i Hovedstaden og provinsbyerne med forstæder, forudsættes at opnå samme gennemsnitlige timefortjeneste som de til hver enkelt hovederhvervsgruppe svarende faggrupper i Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik.

For de godt 30.000 medlemmer beskæftiget ved landbruget benyttes Det statistiske Departements lønstatistik, som bygger på lønoplysninger for ca. 10.000 landbrugsmedhjælpere i en på repræsentativt grundlag udvalgt femtedel af landkommunerne.

De resterende ca. 70.000 medlemmer er beskæftiget i landkommunerne ved bygge- og anlægsvirksomhed, transport m.v. Størsteparten af disse medlemmer arbejder hos arbejdsgivere, der ikke er tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening. Blandt de større **arbejdsgiver-**grupper må nævnes Staten og kommunerne. Der findes ikke lønstatistik til at belyse lønforholdene for denne gruppe arbejdere på landet, men under hensyn til at akkordarbejde må formenes at være mere sjældent forekommende på landet end i byerne samt til, at timefortjenesterne ifølge flere arbejdsløshedskassers lønstatistik er mindst på landet, er disse arbejdsmænds timefortjenester ansat 10 pct. lavere end for de tilsvarende grupper i provinsbyerne.

Som middel til afhjælpning af den i ovennævnte skrivelse påpegede mangel må først henvises til de ovenfor omtalte muligheder for forbedring af lønstatistikken i landdistrikterne i almindelighed.

Dernæst har en undersøgelse af Dansk Arbejdsmandsforbunds periodiske lønstatistik, der væsentligst angiver de overenskomstmæssige lønsatser, vist, at dette materiale ikke i almindelighed giver grundlag for en opgørelse af fortjenesten. Imidlertid har forbundet tilstillet udvalget en oversigt over de vigtigste arbejdsgiverorganisationer udover Dansk Arbejdsgiverforening, som forbundet kontraherer med, og udvalget kan stille disse oplysninger til disposition for årslønberegningerne til undersøgelse af, om der gennem disse organisationers medlemmer kan fremskaffes lønoplysninger fra landkommunerne. I betragtning af at indsamlingen må baseres på frivillig deltagelse, må det dog anses for ret usikkert, om denne fremgangsmåde kan føre til tilfredsstillende resultater.

Endelig kan man med hensyn såvel til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse som til andre arbejdsløshedskasser, for hvilke årslønberegningerne lider af mangler, henvises til, at såfremt der oprettes et firmaregister, som omtalt i afsnit II, kan det antages, at det nødvendige adressemateriale til indsamling af lønstatistik fra arbejdsgivere til beregning af årsfortjenesten vil kunne foreligge, idet det formentlig ville kunne lade sig gøre at fordele lønmodtagerne på de til formålet nødvendige faglige områder. Statistikken ville formentlig kunne optages som en suppleringsstatistik til Dansk Arbejdsgiverforenings statistik. Det vil være påkrævet at foretage en løbende å jour-føring af registret; om en lovhjemmel vil være påkrævet til gennemførelse heraf, vil afhænge af den form for å jour-føring, man bestemmer sig til.

Idet man iøvrigt henviser til redegørelsen for firmaregistre foran i afsnit II, henstiller udvalget, at man også af hensyn til årslønberegningerne har opmærksomheden henvendt på oprettelsen af et mest muligt omfattende firmaregister.

SOCIALMINISTERIET
BYRÅN FÖR SOCIAL FORSKNING

Bilag la.

Helsingfors den 1 april 1957 Det Statistiske Departement
Frederiksholms kanal 27
K ö p e n h a m n K
D a n m a r k

Som svar på Eder värda **förfrågan** nr 583-5.0-16 av den 27 februari angående utvecklingen av lönestatistiken i Finland sedan den nordiska expertkommittén avgivit sitt betänkande år 1950 har jag äran meddela följande.

Lönestatistiken **för arbetare inom hantverk ooh industri** har under årens lopp efterhand kompletterats med flere nya industrigrenar. Av de industri- och hantverksbranscher, som är uppräknade i betänkandets bilaga 2 a, är det endast guldsmedsindustrin, om vilken lönestatistik inte ännu föreligger.

Även i fråga om lönestatistiken beträffande **funktionärer** inom industri, handel och bankrörelse har denna kompletterats så, att den numera uppfyller de krav som uppställts i bilaga 3 a av nyssnämnda betänkande.

Lönestatistiken för **arbetare inom sjöfart** har relativt sent, först år 1955, kommit till stånd. Den motsvarar i väsentliga delar de önskemål, som framställts i kommittébetänkandet. Lantbruksarbetarnas lönestatistik har likaså utvecklats effektivt med utnyttjande av moderna samplingsmetoder. På grund av sistnämnda urvalsmetoder har dock möjligheterna att belysa lönenivåns geografiska differentiering starkt begränsats. Lönestatistiken för **arbetare inom trädgårds-skötseln** har däremot inte ännu påbegynts. På grund av de klimatiska **förhållandena** i Finland har **trädgårdsskötseln** som fristående näringsgren tillsvidare en relativt ringa betydelse.

Sn regelbundet publicerad **lönestatistik** för skogsarbetare har Finland utarbetat redan sedan flere år tillbaka. Då **urvalsförfa-**randet emellertid för vårt lands vidkommande inte tillfredsställt högt uppdrivna **metodiska** krav, har speciell uppmärksamhet på senare år ägnats åt **urvalsförfarandet för** att få fram möjligast representativt **lönestatistiskt** material. I detta syfte har en expertkommitté arbetat på senare tider och anordnat rätt omfattande **försöks-**undersökningar med utnyttjande av **stratifierings-** och slumpsamplingsmetoder. Dessa i experimentellt syfte anordnade **undersökningar** är inte ännu avslutade, **varför** frågan om den slutliga formen **för** skogsarbetarnas lönestatistik fortfarande är öppen.

Gunnar Heden

HAGSTOFA ÍSLANDS

Reykjavík, den 16. marts 1957,

Under henvisning til Det statistiske Departements brev af 27. februar, angaaende Islands lønstatistik, meddeles det herved, at der desværre ikke er andet at sige om den lønstatistiske udvikling hos os end hvad der blev oplyst i vort brev af 27. juli 1955 til Departementet, hvortil der henvises. Island deltog ikke i den nordiske ekspertkomité, som i sin tid afgav betænkning om samordning af de nordiske lændes lønstatistik, først og fremmest fordi Island var - og stadig er - SEP langt bagefter de øvrige nordiske lande oap dette område, at det endnu ikke kunne siges pt vrre formalistjenligt, pt Island deltog i dette samordningsarbejde.

Kl. Tryggvason

Det statistiske Departement,
København.

STATISTISK SENTRALBYRÅ
DIREKTØREN

OSLO
27. mars 1957

Det Statistiske Departement
Frederiksholms Kanal 27
KØBENHAVN

Statistisk Sentralbyrå viser til Deres brev av 27. f .m.

Arbejdere i industri og håndverk.

Den kvartalsvise lønnsstatistikken for industriarbeidere ble lagt noe om fra **1.** kvartal **1951.** Oppgaver blir nå innhentet fra et utvalg bedrifter i de ulike industrier, slik at en også får med bedrifter som ikke er medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening og Papirindustriens Arbeidsgiverforening» Oppgavene for disse sistnevnte bedrifter innhentes direkte, mens oppgavene fra de øvrige bedrifter sendes **Byrået** fra de respektive arbeidsgiverforeninger. Statistikken utarbeides bare for vokane menn og **kvinner.** Fra 1. kvartal 1955 er betaling for bevegelige helgedager og 1. og 17. mai blitt spesifisert på oppgaven. Oppgavene er ellers forenklet, men fortjenestebegrepet er det samme som står beskrevet på s. 13 i Ekspertkomiteens innstilling av 1950.

Lftnnstillinger i industrien.

Særskilte lønnstillinger for arbeidere i industri og bergverk har vært holdt i 1950, 1951, 1952, **1954** og 1955. Tellingene bygger på individualoppgaver for et helt kvartal og omfatter i prinsippet alle bedrifter med 5 arbeidere eller mer, og dessuten alle mindre bedrifter hvis de har overenskomst med arbeiderne. Av sesongmessige, tariffmessige og også arbeidsmessige grunner blir de forskjellige **indues** tri grener telt i forskjellige kvartal.

For hvert tariffområde gis spesifiserte oppgaver for voksne menn, voksne kvinner, arbeidende formenn og unge **arbeidere** fordelt på menn og kvinner. Voksne arbeidere spesifiseres igjen i driftsarbeidere og produksjonsarbeidere. Av disse hovedgrupper xpesifiseres forskjellige typer av drifts- og produksjons**arbeidere.**

For hver gruppa gis **gjennomsnittlig** stipulert timelønn og gjennomsnittlig timefor-

tjeneste for akkordarbeid. Det gis tall for gjennomsnittlig timefortjeneste i alt uten og med **overtidstillegg**. Gjennomsnittlig timefortjeneste inklusive alle tillegg utregnes både **pr.** faktisk arbeidd time og pr. omregnet time for arbeidere som har mindre enn 48 timers arbeidstid pr. uke. Videre oppgis akkordtime- og overtidstimeprosent.

Lønnstillingens gjennomsnittlige timefortjeneste i alt pr. faktisk time har definisjonsmessig samme innhold som gjennomsnittlig timefortjeneste i den kvartalsvise **lønnsstatistikk**.

Statistikken blir også spesifisert etter bedriftenes organisasjonsforhold og etter geografisk beliggenhet. Det blir utarbeidd spredningstall for de enkelte grupper timefortjeneste»

Ellers gjelder det som står i publikasjonen **"Samordning af de Nordiske Landes Lønstatistik"**.

I 1957 vil det bli holdt en total lønnsstilling for industri og bergverk. Næringsgrupper som **telles** i 1. kvartal vil først bli telt i **1958**.

Gjennomsnittlig timefortjeneste for voksne arbeidere vil denne gang bli publisert både etter en tresifret næringsgruppering som følger "International Standard of International Classification of all Economic **Activities**" og etter tariffområde. Gjennomsnittlig timefortjeneste vil bli omregnet til 3. kvartals nivå for de tariffområder som telles i de øvrige kvartaler. Landsdelsinndelingen vil bli mer spesifisert enn tidligere i den nye tellingen.

Bortsett **fra** ferielønn vil alle de **opplysninger** som Ekspertkomiteen har anbefalt, komme med.

Arbeidere i offentlig anleggsvirksomhet.

I 1951 ble lønnsstatistikken for arbeidere i offentlig anleggsvirksomhet utvidet til også å omfatte Fyr- og merkevesenet og Statens kraftanlegg. For kommunal, inter- og fylkeskommunal anleggsvirksomhet er det for veganlegg og kraftanlegg siden 1951 utarbeidd lønnsstatistikk **tilsvarende** den en da fikk for Statens vegvesen og Statens kraftanlegg. Den nye lønnsstatistikk for offentlig anleggsvirksomhet gir lønnstall særskilt for tidlønsarbeid, akkordarbeid og gjennomsnittsfortjenesten i alt, og likeledes det prosentvise omfang av akkord- og overtidarbeid. Statistikken for Fyr- og merkevesenet, Havnevesenet og Telegrafverket bygger på individualoppgaver, mens statistikken for den øvrige anleggsvirksomhet bygger på summariske oppgaver. På grunn av regnskapsmessige vansker for oppgavegiveren, bygger lønnstallene for Statens havnevesen på oppgaver for arbeidssesongen. For de øvrige offentlige anlegg er 3. kvartal nyttet som tellingsperiode.

Losse- og lastearbeidere.

Fra og med 1. kvartal 1951 er det bearbeidd kvartalsvis lønnsstatistikk for losse- og lastearbeidere. Statistikken bygger på oppgaver fra felleskontorer, stuerkontorer og

stikken gjennomsnittlig timefortjeneste i alt (tidlønns- og akkordarbeid) og gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke.

På grunnlag av oppgaver fra samtlige bedrifter over alt lossep og lastearbeid på akkordbasis gir statistikken lønnsstall for akkordarbeid. I tillegg til selve lønns-tallene gir statistikken også en prosentvis fordeling av arbeidde timer på dag-, natt- og helgedagsarbeid.

Som følge av endring i tariffene for losse- og lastearbeid ble lønnsstatistikken lagt om fra og med 1. kvartal 1956. Tallene er av den grunn ikke direkte sammenliknbare med statistikken fra tidligere kvartaler. Ved omleggingen ble dessuten statistikk-en utvidet til å omfatte både tidlønns- og akkordarbeid for alle losse- og lastearbeidere. Videre har det timebegrep lønnsstallene refererer seg til fått et annen **innhold** som følge av tariffrevisjonen i desember 1955.

Sjøfolk.

Lønnstillingen for sjøfolk ble i 1951 utvidet til innenriksfart. Denne statistikk innhentes og bearbeides etter samme prinsipper som for utenriksfart.

Innenriksfart telles i november og utenriksfart telles i **mars** måned hvert år. Se for øvrig s. 41 i **Ekspertkomiteens** innstilling.

Arbejdere i skogbruk og landbruk.

Det er ikke skjedd endringer i lønnsstatistikken på dette området i de senere år. Se Ekspertkomiteens innstilling s. 50 og s. 66.

Funksjonærer.

I 1953 ble det foretatt en undersøkelse for å sammenlikne lønnsforholdene for arbeidsmessig klart avgrensede stillinger innen ulike virksomhetsområder. Den ble knyttet til **Bedriftst**stillingen som en særundersøkelse. Oppgavene ble innhentet dels fra alle bedrifter innen det område hvor de utvalgte stillinger fantes, dels fra et utvalg av bedrifter.

Følgende opplysninger ble gitt for hver enkelt arbeider og funksjonær:

- 1» **Normal**arbeidstid pr. uke.
- 2» Faktisk arbeidde timer i september 1953.
3. Lønn for september 1953 inklusive overtidsbetaling.
4. Tallet på overtidstimer i september 1953.
5. Betaling for overtidsarbeid i september 1953.
6. Årslønn i 1952 for dem som har vært i samme stilling hele året.

Dessuten ba en om opplysninger om bedriftenes organisasjonsforhold og om bedriften hadde pensjonsordning for funksjonærene og/eller arbeiderne.

Undersøkelsen omfatter et utvalg **av** stillinger innen følgende virksomhetsområder:

Industri og bergverk

Byggevirksomhet

Elektrisitets- og gassverk

Varehandel

Bankvirksomhet	6
Rute bil service	1
Hotellvirksomhet	2
Helsevesen	5
Stat og kommune	36

Da formålet med denne undersøkelsen blant annet var å gi grunnlag for en sammenlikning av inntektsforholdene for ulike grupper av lønntakere, ~~76~~ det meget viktig at en rekke arbeidsstillinger ble tatt med.

Statistikken er publisert i Statistiske Meldinger nr. 7 1954.

En ny undersøkelse pr. 30. april 1957 for alle ansatte i varehandel, bank- og forsikringsvirksomhet er for tiden under forberedelse. For funksjonærer vil Byrået følge anbefalingene i "Förslag till samordning av lönestatistiken för funktionärer inom industri, handel och bankrörelse" med visse unntak:

Aldersgrensen nedad vil bli 16 år.

Alle vil bli telt unntatt direktører, disponenter, eiere og **familiearbeidskraft**. Deltidsansatte vil bli behandlet for seg.

Ansiennitet og utdanning vil det ikke bli spurt etter, men derimot må fødselsår oppgis for hver ansatt.

Det er meningen at denne statistikken skal utarbeides årlig, og at den etter hvert skal utvides til å omfatte flere næringer.

Signy Arctander

Signy Arctander

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

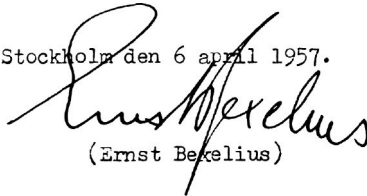
Det Statistiske Departement

Frederiksholms Kanal 27

K ø b e n h a v n K .

Socialstyrelsen får härmed översända en redogörelse för den svenska officiella lönestatistikens nuvarande utformning och dess utveckling under de senaste åren.

Stockholm den 6 april 1957.

(Ernst Bekelius)

Leif Björk
(Leif Björk)

Den officiella lönestatistiken i Sverige

Större delen av den officiella lönestatistiken i Sverige utarbetas av socialstyrelsen. Resultaten redovisas dels i den stencilerade publikationen "Meddelande från socialstyrelsens utredningsbyrå", dels i den i Sveriges officiella statistik sedan 1952 ingående serien "Löner" (tidigare Lönestatistisk årsbok), vilken fr.o.m. 1953 utkommer med två delar om året. I Löner, del I, redovisas de undersökningar, som i det följande behandlas i avsnitten VII - XI, och i Löner, del II, de som behandlas i avsnitten I - VI. Utöver den här behandlade statistiken publicerar socialstyrelsen vissa specialundersökningar beträffande enskilda löntagargrupper, såsom apotekspersonal, vissa kategorier av arbetare i statlig och kommunal tjänst num. Viss lönestatistik utarbetas även av andra **statliga** myndigheter samt av arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

I. Lantarbetare

Socialstyrelsen utarbetar årligen statistik över lönerna för arbetare inom jordbruket, baserad på uppgifter från jordbrukare om arbetstids- och löneförhållanden för hos dem anställda arbetare.

Primärmaterialet till lantarbetarstatistiken för åren 1937 - 1953 insamlades av hushållningssällskapen; dessa skulle inhämta uppgifter från omkring en tjugondel av samtliga gårdar med en åkerareal överstigande 10 hektar. För åren 1954 - 1956 grundar sig statistiken på uppgifter från brukningsenheter (gårdar) som genom systematisk sampling uttagits med ledning av statistiska centralbyråns primärmaterial till 1954 års arealinventering. Dessa gårdar är uppdelade på fyra storleksklasser, beträffande vilka olika urvalskvoter tillämpats. Vid bearbetningen togs hänsyn till olikheterna mellan storleksklasserna i fråga om urvalskvot och svarsfrekvens genom mångfaldigande av uppgifterna beträffande var och en av de tre minsta storleksklasserna.

På den blankett som socialstyrelsen i början av varje år översänder till brukarna av de utvalda brukningsenheterna skall uppgift lämnas om åkerarealen. Vidare skall det uppges om gården är bunden av eller eljest följer kollektivavtal.

Om brukaren haft lejd arbetskraft anställd under hela eller del av redovisningsåret, skall för varje arbetare anges kön, födelseår, yrkesspecialitet, antal arbetstimmar och arbetsdagar samt kontantlön och naturaförmåner under året. Beträffande **tidlönsarbete** skall såväl utbetalda kontantioner som antalet arbetstimmar fördelas på 1) arbete på ordinarie tid, 2) arbete på övertid, 3) ersättartjänstgöring på sön- och helgdagar, rykt, förberedelse- och avslutningsarbeten; arbete betalt enligt skogsavtalet skall ej medtagas. Beträffande ackordsarbete (utom skogsarbete) redovisas kontant lön och antal arbetsdagar. Vidare redovisas som en särskild post semesterlön, provision och övriga kontanta lönetillägg. Naturaförmånernas värde redovisas med specificering av olika slags förmåner.

De redovisade gårdarna fördelas vid bearbetningen på jordbruksområden och storleksklasser samt på gårdar med och utan kollektivavtal.

Arbetarna **fördelas** efter kön och åldersgrupper samt efter löneformer (1: arbetare utan naturaförmåner, 2: arbetare med fri kost, 3: arbetare med kost och logi, 4: arbetare med livsförnödenheter och/eller bostad). Bland de manliga arbetarna särredovisas 8 yrkesgrupper (rättare, egentliga lantarbetare, traktorförare, arbetare med blandat arbete, ladugårdsförman, djurskötare, specialarbetare, övriga arbetare) och bland de kvinnliga 6 yrkesgrupper (egentliga lantarbetare, arbetare med blandat arbete, mjölkerskor, hembiträden, diskerskor, specialarbetare).

För olika arbetargrupper beräknas en genomsnittlig timförtjänst såsom kvoten mellan lönesumman exklusive ackordslön och antalet arbetstimmar vid tidlönsarbete. Förutom denna "totala" genomsnittliga timförtjänst beräknas dels en genomsnittlig kontant timförtjänst av enbart timlön, månadslön etc. vid tidlönsarbete på ordinarie tid och dels en genomsnittlig kontant timförtjänst av enbart timlön vid tidlönsarbete på övertid. Vidare redovisas

arbetarnas fördelning efter individuell genomsnittlig **timförtjänst** (kvoten mellan den enskilde arbetarens lönesumma exklusive ackordslön och summa arbetstimmar vid tidlönsarbete) samt medianer och kvartiler för dessa förtjänster.

Den genomsnittliga **årsförtjänsten** för en grupp arbetare beräknas genom att summan av arbetarnas förtjänster under året divideras med antalet arbetare; härvid medtages dock endast arbetare med minst **250** arbetsdagar under **året** hos den arbetsgivare som lämnat uppgifterna. Jämte de genomsnittliga **årsförtjänsterna** för sådana arbetare redovisas även fördelningen efter individuell årsförtjänst samt medianer och kvartiler för årsförtjänstema.

II. Trädgårdsarbetare

Sedan 1938 utför socialstyrelsen årligen statistiska undersökningar av löneförhållandena för arbetare inom den yrkesmässiga trädgårdsodlingen. För åren 1954-1956 grundar sig statistiken på uppgifter från **företag** som redovisats till 1951 års **företagsräkning**. Av dessa företag uttogs alla som vid någon av fem olika tidpunkter under 1950 haft minst tre arbetare anställda samt - genom systematiskt urval - vart tionde av övriga företag. Vid bearbetningen mångfaldigas uppgifterna från den sistnämnda kategorin av företag med hänsyn till olikheterna beträffande urvalskvot och svarsfrekvens mellan de båda **kategorierna**.

De uppgifter som lämnas av företagen avser närmast föregående kalenderår. För varje enskild arbetare redovisas kön, ålder, yrkesspecialitet, antal arbetstimmar, utbetalad kontant lön och värdet av fritt erhållna naturaförmåner. Arbetstiden och lönen redovisas med fördelning på tidlönsarbete och ackordsarbete samt på ordinarie tid och övertid, vakttjänstgöring o.d. Bland de kontanta **löneförmånerna** redovisas som en särskild post semesterlön, provision o.d.

Vid den statistiska bearbetningen fördelas arbetarna efter kön, **ålder**, yrkesspecialitet, dyrortsgrupp, företagets storlek, avtalsförhållanden (med

eller utan kollektivavtal) och löneform (med eller utan **naturaförmåner**). Med hänsyn till yrkesspecialitet fördelas arbetarna på sex grupper (förmän; yrkesarbetare; grovarbetare; elever och lärlingar; specialarbetare; övriga arbetare).

För olika arbetargrupper beräknas medeltal för löneinkomsten per timme och för olika löneelement ävensom frekvensfördelningar, medianer och kvartiler för de individuella **timförtjänsterna**. Beträffande arbetare med minst 250 arbetsdagar under året hos den arbetsgivare, som lämnat uppgiften, redovisas medeltal, frekvensfördelningar, medianer och kvartiler för **årsförtjänsterna**.

III. Skogsarbetare

Socialstyrelsen har sedan 1918 utarbetat en årlig statistik över **förtjänstläget** för skogsarbetare. Denna statistik grundar sig på uppgifter från statens revirförvaltare (f.n. 106) om de normala dagsförtjänsterna under vintersäsongen. Från och med vintersäsongen 1953/54 skall uppgifterna avse domänverkets egna avverkningar inom respektive revir (eller del av revir). Härvid skall uppges, hur stor den normala dagsförtjänsten (inklusive **gångtids** och bortaliggningsersättning samt svårighetstillägg) kan anses ha varit för vana skogsarbetare; särskilda uppgifter skall lämnas dels för huggare, dels för körare (en häst och karl). Sedan vintersäsongen 1954/55 lämnas dessutom uppgifter om den egna avverkningens storlek (i skogskubikmeter) under det gångna kalenderåret.

Från och med vintersäsongen 1954/1955 beräknas för olika län, för norra Sverige (**Värmland, Dalarna och Norrland**) och för hela riket dels ovägda genomsnitt av de uppgivna normala dagsförtjänsterna, dels genomsnitt som vägts med de avverkade kvantiteterna.

17. Arbetare inom industri m.m.

Sedan 1918 har socialstyrelsen årligen verkställt statistiska undersökningar angående löneförhållandena för arbetare inom egentlig industri, byggnads- och anläggningsverksamhet, samfärdsel m.m. Till och med år 1953 inhämtade socialstyrelsen uppgifter till denna statistik antingen direkt från arbetsgivare, som fanns upptagna i ett inom socialstyrelsen upprättat adressregister, eller i vissa fall genom förmedling av arbetsgivarorganisationer.

År 1954 träffade socialstyrelsen och Svenska arbetsgivareföreningen (SAF) en överenskommelse om arbetsfördelning i fråga om den regelbundet återkommande officiella lönestatistiken för industriarbetare m.fl. I enlighet med denna överenskommelse har socialstyrelsen och SAF samarbetat vid insamlingen och bearbetningen av material till lönestatistiken för åren 1954-1956. Samarbetet avser i fråga om flertalet av de till SAF anslutna förbunden uppgifter om löneförhållandena under hela året samt beträffande Biltrafikens arbetsgivareförbund och Petroleumbranschens arbetsgivareförbund uppgifter för ett kvartal (jfr s.8). SAF insamlar och granskar uppgifter från anslutna företag, under det socialstyrelsen insamlar uppgifter från företag som ej är anslutna till SAF. Vid bearbetningen sammanslås uppgifterna från de båda kategorierna av företag. Denna metod tillämpas beträffande företag inom såväl egentlig industri (jämfte privata elektricitetsverk) som byggnads- och anläggningsverksamhet (jfr s. 6) och samfärdsel (jfr s.8).

Statistiken rörande löneförhållandena för arbetare inom egentlig industri m.m. grundar sig på summariska uppgifter från vederbörande arbetsgivare, i allmänhet med särredovisning av olika arbetsställen. På den blankett, som socialstyrelsen använt vid undersökningen för år 1956, särredovisas följande kategorier av arbetare: (a) vuxna och minderåriga manliga och kvinnliga arbetare vid dagarbete och tvåskiftsgång samt vid tre-

skiftsgång med 48-timmarsvecka (4 kategorier), (b) vuxna manliga arbetare vid diskontinuerlig drift med 45 $1/3$ -timmars vecka (medsön- och helgdagsuppehåll), (c) vuxna manliga arbetare vid helkontinuerlig drift med 42-timmarsvecka (utan sön- och helgdagsuppehåll), (d) vuxna manliga arbetare vid arbete under jord i gruvor och stenbrott med **40-timmarsvecka.**

För vardera av dessa 7 kategorier redovisas följande uppgifter:

- 1) medelantal arbetare under **året;**
- 2) antal arbetstimmar under året med fördelning på tidlönsarbete och ackordsarbete samt med särredovisning av övertidsarbete;
- 3) arbetslön och förmåner under året med fördelning på tidlön (exklusive övertids- och skifttillägg); ackordslön (exklusive övertids- och **skift-**tillägg); övertidstillägg; skifttillägg, tillägg för förskjuten eller oekväm arbetstid; helgdagslön, **helgdagsersättning;** semesterlön, semesterersättning; övriga förmåner (hyresbidrag, värdet av fri bostad, gratifikationer m. m.).

SAF inhämtar motsvarande uppgifter från anslutna företag.

Uppgifter av nyss nämnd karaktär inhämtas från **företag** inom egentlig industri (inklusive hantverk), byggnads- och anläggningsverksamhet (utom husbyggnadsverksamhet i privat regi) och stuverirörelse samt från privata och statliga elektricitetsverk. Från husbyggnadsföretag, som icke bedrivs i offentlig regi, inhämtas uppgifter på särskilda blanketter, där olika yrkeskategorier (murare, träarbetare, olika kategorier av grovarbetare osv.) särredovisas och där löner och arbetade timmar specificeras efter delvis andra grunder än för de tidigare nämnda arbetarkategorierna.

Vid bearbetningen sammanföres statliga verk och byggnadsarbeten till en särskild grupp, som omfattar fem undergrupper (mekaniska och elektriska verkstäder samt skeppsvarv; elektriska linjearbeten och kraftverk; ban- och byggnadsarbeten; intendenturverkstäder, förråd o.d.; övrig statlig verksamhet). Övriga redovisade företag inom egentlig industri sammanföres till 11 huvudgrupper (gruvindustri; metall- och verkstadsindustri; jord- och

stenindustri; träindustri; massa- och pappersindustri; grafisk industri; livsmedelsindustri; dryckesvaru- och tobaksindustri; textil- och **beklädnads-**industri; läder-, hår- och gummivaruindustri; kernisk-teknisk industri); inom dessa särredovisas ett flertal undergrupper. Privata elverk redovisas som en särskild grupp. Slutligen **särredovisas** inom gruppen **byggnads-** och anläggningsverksamhet undergrupperna husbyggnadsarbete, väg- och **vattenbyggnads-**arbete, elektriskt installationsarbete, rörledningsarbete, måleriarbete, glasmästeriarbete samt bleck- och plåtslageriarbete.

Inom olika branschgrupper (huvudgrupper och undergrupper) särredovisas olika dyrortsgrupper och beträffande några grupper vissa större städer» De redovisade arbetarna fördelas efter kön, ålder och veckoarbetstid. **Hus-**byggnadsarbetarna fördelas på yrkesgrupper.

För de olika arbetargrupperna beräknas antalet ackordstimmar och övertidstimmar i procent av hela antalet arbetstimmar under året. Vidare beräknas medeltal för löneinkomsten per timme (a) exklusive övertids- och **skift-**tillägg, semesterlön och övriga lönetillägg (dels för enbart tidlönsarbete och för enbart ackordsarbete, dels oavsett löneform), (b) inklusive övertids- och skifttillägg men exklusive semesterlön m.fl. lönetillägg, (c) inklusive samtliga tillägg.

För att erhålla snabbare information om löneutvecklingen **för** industriarbetare har socialstyrelsen sedan 1947 inhämtat uppgifter från företag inom egentlig industri om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar under en avlöningsperiod i var och en av månaderna februari, maj, augusti och **novem-**ber. Uppgifterna lämnas med fördelning på vuxna manliga, vuxna kvinnliga och minderåriga arbetare. I de redovisade lönesummorna ingår icke senesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning, ersättningar vid sjukdom eller olycksfall o.dyl. På grundval av dessa uppgifter beräknas för olika branscher den genomsnittliga arbetsförtjänsten per timme för vuxna manliga, vuxna kvinnliga och minderåriga arbetare samt för alla ar-

betare sammantagna. **Beträffande** vuxna manliga arbetare beräknas även motsvarande medeltal inom olika **dyrortsgrupper**.

V. Arbetare vid trafikföretag och oljedistributionsföretag

Socialstyrelsen utarbetar årligen statistik över lönerna för arbetare vid åkeriföretag samt spårvägs- och bussföretag; denna statistik omlades **1953**. Sedan 1954 utarbetas även statistik beträffande **droskföretag** och **oljedistributionsföretag**.

Primärmaterialen från privata och kommunala företag insamlas i samarbete med Svenska arbetsgivareföreningen (jfr s. 5) och Svenska stadsförbundet. Vad beträffar bussföretag och **åkeriföretag** inhämtas uppgifter även från statliga verk och statsägda aktiebolag.

För olika kategorier av företag användes olika blanketter. I samtliga fall **begäres** summariska uppgifter om arbetad tid och utbetalda lönesummor; dessa avser antingen en månad eller ett kvartal. Från åkeri-, buss- och **oljedistributionsföretag** erhålles separata uppgifter för olika yrkesgrupper. **Droskföretagen** redovisar löneförhållandena för fast anställda förare. Vid kommunala trafikföretag särredovisas månadsavlönade och tinavlönade arbetare. - I de redovisade lönebeloppen skall icke inräknas sjuklön, semesterlön, semesterersättning, beklädnadsersättning, traktamentsersättning eller värdet av naturaförmåner.

Vid bearbetningen sker en fördelning efter ortsgrupper och - i förekommande fall - efter yrkesgrupper samt efter kön. **Beträffande droskföretag beräknas** genomsnittliga timförtjänster inklusive **övertidsersättningar**; företag med och utan provision redovisas separat. För kommunala trafikföretag beräknas genomsnittliga **timförtjänster** dels exklusive, dels inklusive övertidstillägg; arbetare med **45-timmarsvecka** och **48-timmarsvecka** redovisas var för sig. För övriga grupper beräknas genomsnittliga **timförtjänster** dels exklusive, dels inklusive **övertidstillägg** samt tillägg för skifttjänstgöring och för obekvämt arbetstid m.m.

VI. Arbetare vid det statliga vägväsendet

Primärmaterialet till lönestatistiken för arbetare inom det statliga vägväsendet insamlas sedan 1947 av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från de lokala vägförvaltningarna. Uppgifterna avser samtliga arbetare som omfattas av gällande kollektivavtal. För alla i avtalen upptagna yrkes- och lönegrupper inhämtas uppgifter om antal arbetstimmar med fördelning på tidlöns-, ackords- och övertidsarbete samt utbetalda lönesummor fördelade på tidlön, **ackordslön**, övertids-, skift- och andra tillägg. Vid bearbetningen beräknas genomsnittliga timförtjänster (a) exklusive övertids-, skift- samt diverse andra tillägg, semesterlön, sjuklön m.m., (b) inklusive övertids-, skift- samt diverse andra tillägg men exklusive semesterlön, sjuklön num., (c) inklusive samtliga tillägg.

VII. Tjänstemän inom industri m.m.

Socialstyrelsen utarbetar årligen statistik rörande **löneförhållandena** för tjänstemän inom industrin. För åren 1947 - 1954 baserades statistiken på summariska uppgifter om lönerna under en månad (september, / för olika grupper av tjänstemän.

År 1955 omlades statistiken, sedan en överenskommelse träffats mellan socialstyrelsen och Svenska arbetsgivareföreningen (SAP) om arbetsfördelning i fråga om insamling och bearbetning av primärmaterialet. Omläggningen innebär bland annat att innan i stället för de tidigare summariska uppgifterna beträffande olika yrkeskategorier erhåller uppgifter om löneförhållandena för enskilda tjänstemän. Vidare inhämtas uppgifter icke blott från företag inom egentlig industri, utan även från byggnads- och anläggningsföretag och privata elektricitetsverk. Undersökningarna berör ej verksamhet som bedrivs i offentlig regi. Däremot ingår i undersökningarna aktieföretag i vilka staten äger hela eller en del av aktiekapitalet.

Socialstyrelsen inhämtar uppgifter från **företag** inom berörda branscher som ej är anslutna till SAF och som finns upptagna i det adressregister som användes för socialstyrelsens årliga undersökningar av löneförhållandena för

arbetare inom dessa branscher. SAF inhämtar på särskilda blanketter uppgifter från företag som **är** delägare i SAP. Såväl 1955 som 1956 avsåg uppgifterna tjänstemän som var anställda vid respektive företag i slutet av augusti. Deltidsanställda, elever och praktikanter, partiellt arbetsföra, företagsledare och vissa högre tjänstemän ingår ej i undersökningarna«

Vid 1956 års undersökning skulle för varje redovisad tjänsteman anges kön, ålder och sysselsättning samt kodbeteckningar för yrke och utbildning. Vidare **lämnades** uppgifter om (a) den överenskomna fasta kontanta månadslönen, (b) genomsnittsvärdet per månad av naturaförmåner, (c) genomsnittsvärdet per månad av provision, tantiem, produktionspremier, skifttillägg o.d. Vid redovisningen av den fasta kontanta månadslönen skulle avdrag ej göras för tjänstledighet, sjukdom eller den anställdes del i eventuell pensionsavgift eller för skatt. Övertidsersättning eller företagets del i eventuell pensionsavgift skulle ej medtagas.

Vid bearbetningen fördelas de redovisade **tjänstemännen** på branschgrupper, efter ålder (vuxna och minderåriga), dyrortsgrupp och yrkesgrupp. Vid 1956 års undersökning särredovisades följande yrkesgrupper:

1. Teknisk personal i ledande ställning. 2. Teknisk personal med självständigt arbete. J. Annan teknisk personal (utom teknisk biträdepersonal).
4. Teknisk biträdespersonal. 5. Verkmästare. 6. Förmän. 7. Kontorspersonal i ledande ställning. 8. Kontorspersonal med självständigt arbete. 9. Annan kontorspersonal (utom kontorsbiträdespersonal). 10. Kontorsbiträdespersonal.
11. Försäljare och resande. 12. **Butiksföreståndare**. 13. Annan butikspersonal. 14. Vaktmästarepersonal. 15. Utbildnings-, social- och sjukvårdspersonal. 16. Skogs-, lantbruks- och trädgurdspersonal.

För olika grupper av tjänstemän återges frekvensfördelningar, aritmetiska medeltal, medianer och kvartiler för månadslönen (summan av den stipulerade månadslönen och de på blanketterna redovisade lönetilläggen).

VIII» .Anställda inom enskild varuhandel

Socialstyrelsen utarbetar årligen lönestatistik **för** den enskilda handeln. Sedan 1948 grundar sig denna statistik på uppgifter från företag (firmor eller arbetsställen) om löneförhållandena för enskilda arbetstagare - såväl arbetare som tjänstemän - under en månad varje år (1948 - 1954 september, 1955 och 1956 maj månad).

Från och med 1954 utsänder socialstyrelsen blanketter dels till företag som är anslutna till vissa organisationer eller som ingår i en på uppgifter från riksförsäkringsanstalten baserad adressförteckning över "större" företag, dels till ett slumpmässigt urval av arbetsställen ur socialstyrelsens "butikregister". Det sistnämnda registret omfattar arbetsställen inom detaljhandel m.m. belägna inom de 70 geografiska områden som ingår i statistiska centralbyråns s.k. basurval; urvalet ur detta register omfattar ca 1/20 av samtliga år 1954 existerande försäljningsställen inom de berörda branscherna (bortsett från dem som tillhör företag inom de tidigare nämnda kategorierna). Vid bearbetningen har som regel varje anställd vid ett sålunda utvalt försäljningsställe ("urvalsföretag") fått representera 20 anställda.

Beträffande "urvalsföretagen" skall uppgifter endast lämnas angående personalen vid det arbetsställe dit blanketten blivit sänd. Övriga företag skall däremot lämna uppgifter beträffande samtliga till företaget hörande arbetsställen.

Redovisningen skall avse kontors-, butiks- samt lager- och utkörarepersonal vid företaget (arbetsstället) med undantag av deltidsanställd personal samt personal, som börjat eller slutat sin anställning under redovisningsperioden. Företagsledare, handelsresande, **tjänstemän** med rent tekniska arbetsuppgifter samt personal i produktions- och reparationsarbete skall ej medtagas. För varje anställd lämnas uppgift om kön och ålder, yrke, huvudsakliga arbetsuppgifter, löneform (månadslön, veckolön eller timlön), firerensIrpmmen (fast) kontant lön, för redovisningsperioden (månad,

vecka eller annan period) utbetalda provisioner, tantiem, ackordsöverskott m.m., övertidsersättningar och andra lönetillägg samt värdet av naturaför- måner. Vidare begäres uppgifter om den ordinarie veckoarbetstidens längd samt om antalet utförda **övertidstimmar** och antalet frånvarodagar under redo- visningsperioden.

Vid bearbetningen har man uteslutit vissa kategorier av anställda (**bl.a.** vakter och bud samt anställda ~~med~~ en **veckoarbetstid** på högst 35 timmar).

De anställda fördelas efter kön och ålder, yrkes- och yrortsgrupp samt efter bransch. Beträffande olika kategorier av anställda beräknas frekvensfördelningar, medianer och kvartiler för månadslönerna (kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare och lagerförmän) eller veckolönerna (lagerarbetare, lagerbiträden och chaufförer) exklusive övertidsersättning- ar. Aritmetiska medeltal beräknas såväl exklusive som inklusive övertids- ersättningar samt **för** olika beståndsdelar av lönen.

IX. Anställda vid konsumtionsföreningar

Socialstyrelsen publicerar varje år statistik beträffande löneförhål- landena för personal vid konsumtionsföreningar anslutna till Kooperativa förbundet. Från och med 1949 baseras denna statistik på uppgifter om löne- förhållandena för enskilda **arbetstagare**. uppgifterna avsåg 1949 - 1954 för- hållandena i september och 1955 - 1956 i ffiaj månad. Från och ~~med~~ 1954 ut- sändes blanketter till samtliga föreningar med mer än 10 försäljningsställen och - efter ett slumpmässigt urval - en tiondel av föreningar ~~med~~ 1-10 försäljningsställen.

Redovisnings- och bearbetningsmetoderna är likartade med dem som till- lämpas i lönestatistiken för enskild varuhandel. Uppgifterna avser kontors- butik- samt lager- och **utkörarepersonal** vid arbetsställen (kontor, butiker, lager m.m.) som tillhör de redovisande föreningarna eller dotterföretag till dessa. I regel lämnas dock ej uppgifter beträffande personal vid produ- tionsföretag, restauranger, kaféer o.d. Redovisningen avser därför i hu- vudsak anställda som är knutna till konsumtionsföreningarnas handelsverk-

X. Anställda vid banker och försäkringsbolag

Sedan 1948 publicerar socialstyrelsen statistik över löneförhållandena för anställda vid affärsbanker, sparbanks- och försäkringsbolag (jämte vissa organisationer) som är anslutna till Bankernas förhandlingsorganisation, Sparbankernas förhandlingsorganisation och Försäkringsbolagens förhandlingsorganisation. Uppgifterna erhålles i form av listor, som för olika orter eller ortsgrupper anger de anställdas fördelning efter personalkategori, kön, ålder samt årslönens storlek i 100-kronorsintervaller, ävensom summan av årslönerna för olika grupper.

Redovisningen avser de anställdas enligt gällande kollektivavtal stipulerade årslöner; för anställda vid försäkringsbolag redovisas dock ej högre löner än det högsta pensionsunderlaget enligt gällande avtal, varigenom vissa av de redovisade genomsnittliga årslönerna blir något för låga.

De redovisade årslönerna för anställda vid försäkringsbolag är kontanta nettolöner, under det lönerna för anställda vid affärsbanker och sparbanks- inkluderar de anställdas egna pensionsavgifter. Företagens andel i pensionsavgifterna ingår ej i de redovisade årslönerna för någondera kategorin.

I statistiken återges frekvensfördelningar, aritmetiska medeltal, medianer och kvartiler för de genomsnittliga årslönerna för olika personalkategorier, fördelade efter kön och ålder samt efter orter eller ortsgrupper.

XI. Restaurangpersonal

Från och med 1954 har socialstyrelsen varje höst verkställt statistiska undersökningar av löneförhållandena för anställda vid företag anslutna till Sveriges arbetsgivareförening för hotell och restauranter eller Föreningen allmännyttiga kafebolag samt för anställda hos dotterbolag till Sveriges centrala restaurangaktiebolag eller hos Aktiebolaget Trafikrestauranger». Undersökningarna omfattar fast anställda tjänstemän, fast anställd serveringspersonal samt fast anställd och extra ekonöperson. Primärmaterial insamlas av de nyss nämnda organisationerna och företagen och bearbetas inom socialstyrelsen.

Beträffande tjänstemän och fast anställd ekonomipersonal lämnas uppgifter om kön och yrke samt om den överenskomna kontanta månadslönen för varje redovisad arbetstagare. För serveringspersonalen lämnas individuella uppgifter om den serveringsavgift som motsvarar 10% av omsättningen under en 30-dagarsperiod samt om antalet ordinarie ledighetsdagar och övriga bortovarodagar. Beträffande extra ekonomipersonal lämnas summariska uppgifter om antalet arbetade timmar och däremot svarande lönesumma för olika yrkesgrupper under en 2-veckorsperiod.

I statistiken redovisas beträffande tjänstemän och fast anställd ekonomipersonal frekvensfördelningar, aritmetiska medeltal, medianer och kvartiler för de överenskomna månadslönerna; härvid särredovisas olika yrkes- och ortsg grupper. För serveringspersonal (med endast ordinarie ledighetsdagar) redovisas motsvarande uppgifter om den 10-procentiga serveringsavgiften. För extra ekonomipersonal redovisas genomsnittliga timförtjänster inom olika yrkes- och ortsg grupper.

Stockholm den 6 april 1957.

Leif Björk

Det statistiske Departement
Juli 1957

Bilag 1 e,

Den lønstatistiske udvikling i Danmark i de senere år.

Den vigtigste nydannelse for så vidt angår lønstatistikken for arbejdere indenfor industri, håndværk og landtransport har været, at Dansk Arbejdsgiverforening i 1952, for 3. kvartal 1951, påbegyndte udarbejdelsen af lønstatistik med fordeling efter erhverv, hvorved den gnstl. timefortjeneste opgøres for hver gruppe i overensstemmelse med de Forenede Nationers internationale erhvervsgruppering (I.S.I.C.). Ved udarbejdelsen af denne lønstatistik, som angår juli kvartal i hvert af årene fra og med 1951, opfyldes bestemmelserne herom i den af Danmark ratificerede konvention om lønstatistik under I.L.O.

Til brug ved de internordiske lønsammenligninger har Dansk Arbejdsgiverforening endvidere for tredje kvartal i årene fra 1950 og fremefter udarbejdet særlige lønstatistiske opgørelser for ca. 30 fag, og der kan dermed for Danmarks vedkommende gives lønoplysninger for de aller fleste fag, hvorom der er stillet forslag i betænkningen om samordning af de nordiske landes lønstatistik.

Med hensyn til offentliggørelsen af lønoplysningerne har der siden 1952 fundet en udvidelse sted, idet der gives mere fuldstændige oplysninger om de enkelte lønandele (foruden grundløn incl. dyrtidstillæg også andre tillæg samt feriepenge), ligesom søgnehelligdagsbetalingen, der tidligere blev medregnet i grundlønnen, nu bliver udskilt.

Det statistiske Departements såkaldte standardberegninger af den gnstl. timefortjeneste blev i perioden 1936-52 beregnet på grundlag af fordelingen af antal arbejdsløshedsforsikrede personer pr. 1/7 1936. Før og med 1953 benyttes man ved standardberegningen fordelingen af antal beskæftigede arbejdere (væsentligst inden for industri og håndværk) ifølge erhvervstællingen 1948. Lønbegrebet er samtidig blevet udvidet fra kun at omfatte grundløn incl. dyrtidstillæg til at indbefatte hele pengelønnen, incl. forskellige tillæg og feriepenge, dog bortset fra overtidstillæg.

Med hensyn til den af Departementet udarbejdede lønstatistik for landbruget samt for gartneriet og erhvervsfrugtavlens bemærkes,

at der i de senere år ingen ændringer er sket på dette område, således at de redegørelser vedrørende nævnte statistik, der er anført i den af den nordiske ekspertkomité i 1950 afgivne betænkning angående samordning af lønstatistikken i de nordiske lande, fortsat er gældende.

Det samme er tilfældet for så vidt angår den af Dansk Dampskibsrederiforening udarbejdede statistik over søfartens lønninger.

Det skal endelig nævnes, at Det statistiske Departement efter anmodning fra Finansministeriet har påbegyndt en kvartalsvis indsamling fra og med oktober kvartal 1956 af lønoplysninger for statens løst beskæftigede arbejdere. Bestemmelse om dette materials bearbejdelse og eventuelle offentliggørelse er dog ikke taget.

H. N. Skade
(sign.)

Bilag 2,

Oversigt over særlige undersøgelser foretaget af Det statistiske Departement med henblik på lønstatistikens yderligere opdeling.

Opdeling af lønstatistikken på grupper efter lønnens højde (lønspredning). Opgørelser over lønspredningen er af Departementet foretaget på grundlag af materialet fra håndværks- og industritællingen i 1906 (Statistiske Meddelelser 4-32-1) og senere fra tid til anden i form af specialundersøgelser, jfr. således Statistiske Efterretninger 1921 nr. 17 (forskellige fag på grundlag af materiale fra fagforbundene), 1926 nr. 30 (smede og maskinarbejdere samt arbejdsmænd i jernindustrien), 1927 nr. 7 (skotøjs-, tekstil- og tobaksindustrien), 1937 (skotøjsindustrien) samt den nyeste på foranledning af Socialministeriet udarbejdede undersøgelse vedrørende smede- og maskinarbejdere, arbejdsmænd og kvinder indenfor jernindustrien (Statistiske Efterretninger 1948 nr. 28).

Det skal tilføjes, at Departementets opgørelser over lønningerne i landbruget, gartneriet m.v. foretages med fordeling på grupper efter lønnens højde.

Opdeling af lønstatistikken på de enkelte virksomheder. Oplysninger om lønnens højde i de enkelte virksomheder meddeles ikke af Arbejdsgiverforeningen. Derimod har Departementet tidligere nogle gange på grundlag af materiale modtaget fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund beregnet den gennemsnitlige timefortjeneste inden for enkelte særlig store virksomheder, jfr. Statistiske Efterretninger 1921 nr. 22, 1922 nr. 11, 1923 nr. 15, 1925 nr. 25 og 1926 nr. 16.

Opdeling af lønstatistikken på aldersgrupper er som regel foretaget i forbindelse med lønspredningsundersøgelserne. Efter anmodning fra Ungdomskommissionen har Departementet endvidere opgjort den gennemsnitlige timefortjeneste i april kvartal 1946 for de forskellige grupper af faglærte og ufaglærte arbejdere inden for jernindustrien, særskilt for så vidt angår tre aldersklasser under 25 år, og efter udvalgets ønske blev denne undersøgelse udvidet til også at omfatte de forskellige aldersklasser over 25 år.

I denne forbindelse bemærkes, at der ved opgørelserne af lønningerne i landbruget, gartneriet m.v. sondres mellem forskellige aldersgrupper.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING
Statistisk afdeling.

Bilag 3.
Den 30' marts 1957.

Oversigt over de af Arbejdsgiverforeningen ud over den normale kvartalsvise lønstatistik offentliggjorte undersøgelser af lønstatistisk art.

- 1) Lønstatistik på en lidt anden måde (Gennemsnitlig timefortjeneste i juli kvartal 1953 for voksne arbejdere opdelt industrivis efter F.N.'s erhvervsinddeling) offentliggjort i "Statistikken" nr. 4, 1. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 15, 1954).
- 2) Lønstatistik industrivis (Gennemsnitlig timefortjeneste i juli kvartal 1954 for voksne arbejdere opdelt efter F.N.'s erhvervsinddeling) offentliggjort i "Statistikken" nr. 5, 2. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 15-16, 1955).
- 3) Industrivis lønstatistik (Gennemsnitlig timefortjeneste i juli kvartal 1955 for voksne arbejdere opdelt efter F.N.'s erhvervsinddeling) offentliggjort i "Statistikken" nr. 4, 3. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 10, 1956).
- 4) Hvad tjener de unge? (Lønudviklingen for lærlinge og ungarbejdere 1949-53) offentliggjort i "Statistikken" nr. 5, 1. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 17, 1954).
- 5) De unges lønninger (Lønudviklingen for lærlinge og ungarbejdere 1949-54) offentliggjort i "Statistikken" nr. 4, 2. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 14, 1955).
- 6) De unges lønninger (Lønudviklingen for lærlinge og ungarbejdere 1950-55) offentliggjort i "Statistikken" nr. 5, 3. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 11, 1956).
- 7) Lærlingelønninger på de forskellige læretrin offentliggjort i "Statistikken" nr. 1, 4. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 17, 1956).
- 8) Spiller alderen nogen rolle for den voksne arbejders timefortjeneste (Gennemsnitlig timefortjeneste for arbejdere fordelt på alder) offentliggjort i "Statistikken" nr. 2, 2. årgang

(følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 4, 1955)«

- 9) Den sæsonmæssige bevægelse i de gennemsnitlige timefortjener offentliggjort i "Statistikken" nr. 1, 3. årgang (følgeblad til "Arbejdsgiveren" nr. 20, 1955).
- 10) Lønudvikling og lønstruktur (indeholder bl. a. hovedresultatet af lønspredningsundersøgelsen for april kvartal 1951) offentliggjort i særtryk af "Arbejdsgiveren" udsendt den 19' maj 1956 i anledning af Dansk Arbejdsgiverforenings 60-årsdag.

VEJLEDNING

vedr. udfyldning af lønningslister

til

Dansk Arbejdsgiverforening

Lønningssister

Dansk Arbejdsgiverforening.

for

- Ifølge Arbejdsgiverforeningens love, kapitel I, §§ 3 og 4, skal ethvert medlem inden 2 uger efter kvartalets udløb gennem sin organisation indsende lønningssister til Arbejdsgiverforeningen. Disse lister skal
- 1) lægges til grund for beregningen af medlemmernes kontingent,
  - 2) tjene som grundlag for den af Arbejdsgiverforeningen udarbejdede og af staten krævede lønstatistik og
  - 3) benyttes ved beregningen af udbetalinger fra Arbejdsgiverforeningens reservecfond.
- Såfremt lønningssisterne ikke rettidigt indsendes i udfyldt stand til organisationerne, fortaber det pågældende medlem sin ret til understøttelse af Arbejdsgiverforeningens reservecfond og af de faglige hjælpefonds (jfr. lovenes kapitel VI, d, punkt 4).

Regler for udfyldning af lønningssisterne.

På lønningssisterne skal medtages:

Samtlige mandlige og kvindelige arbejdere – svende, lærlinge, arbejdsmænd (faste eller løse), portnere, vagtmandskab, knuse, chauffører, hjemmearbejdere o. s. v. – uanset om de er organiserede eller uorganiserede – samt enhver formand (almindelig arbejderformand, holdfører, sjakformand, forvalter o. lign.), som overhovedet nogen sinde deltager i udførelsen af virksomhedens arbejders arbejde, hvad enten han er medlem af en arbejderorganisation eller ej; derimod ikke sådanne personer, hvis beskæftigelse udelukkende er at lede og fordele arbejdet – såsom mestre, værkførere og værkmestre, ingeniører, underdirektører o. s. v.; ej heller personer på tegnestuer og kontorer – medmindre disse er medlemmer af en arbejderorganisation.

Ved udfyldning af lønningssisterne må følgende iagttages:

Der skal udfyldes een lønningssiste for hver enkelt arbejder. (Overgår en arbejder til en anden faggruppe eller en lærling bliver udlært i løbet af kvartalet, udfyldes en ny lønningssiste med den nye fagbetegnelse. I sådanne tilfælde skal både den gamle og den nye lønningssiste indsendes). Lønningssisterne skal indeholde ugevisse oplysninger for et kalenderkvartal ad gangen. Benyttes uge nr. (1-52), skal disse opføres fra årets begyndelse: 1. kvartal 1-13, 2. kvartal 14-26 o. s. v.

I øverste højre hjørne påføres kvartal og år.

I rubrikken »Fagbetegnelse« skal angives den pågældende arbejders beskæftigelse, f. eks. formand, murersvend, elektriker, jord- og betonarbejder, fabrikarbejder, tømrerlærling, elev o. s. v. (Hvor en organisation har vedtaget særlige fagbetegnelser, benyttes disse). – Såfremt en arbejder ikke aflønnes efter overenskomsten grundet på invalideret, alder eller anden årsag, påføres en bemærkning om dette.

Såfremt arbejderen er organiseret, anføres i rubrikken »Fagforbund« den arbejderorganisation, som arbejderen er medlem af. Er arbejderen uorganiseret, anføres dette.

I rubrikken »Født« angives arbejderens fødselsår og -dato.

Rubrikken »Læreaar« udfyldes kun for lærlinge. Her angives på hvilket lærerlin læringen står (1., 2., 3., 4. eller 5. læreaar).

I rubrikken »Øverst til højre« angives ved et X om den pågældende arbejder har arbejdet ved dagdrift, ved 2 holdsdrift, 3 holdsdrift eller i kontinuerlig drift. Såfremt der i kvartalets løb er arbejdet f. eks. både ved dagdrift og 2 holdsdrift, sættes der X begge steder.

Den gældende timeløn (tugeløn) + akkordatsvinstillæg og personlige tillæg, men eksklusiv det gældende dyrtidstillæg angives i nederste venstre hjørne. Nedenunder anføres dyrtidstillægget, og det bemærkes, om time- eller ugeløn eller dyrtidstillæg er ændret i kvartalets løb. Hvis dyrtidstillægget beregnes som et procenttillæg, angives procenten.

Hvor der tages kopier af listerne ved gennemskrivning, skal originalisterne og ikke kopierne indsendes til Arbejdsgiverforeningen.

Vedrørende arbejdstimerens og den udbetalte løns postering i de respektive kolonner henvises til næste side; her skal blot yderligere bemærkes: Arbejde, for hvilket der betales produktionsstillæg, præmiestillæg eller bonus, skal opføres som akkordarbejde, såfremt aflønningsformen har et betydeligt produktionsfremmende incitament i lygthed med akkordarbejde. Procent- eller gennemsnitsakkord skal derimod opføres som timelønsarbejde, såfremt ikke anden aftale foreligger.

I kolonne 9 skal opføres den ved mæglingssforlaget i foråret 1954 indførte søgnehelligdagsbetaling, såvel A-ordning og B-ordning og eventuelle C-ordninger. Endvidere den søgnehelligdagsbetaling incluserve dyrtidstillæg, der også for mæglingssforlagets vedtagelse blev ydet til en del arbejdere, medens den kompensationsbetaling, som mæglingssforlaget tillægger sådanne arbejdere, derimod skal opføres i de sædvanlige lønkolonner (4 eller 7).

For kedel- og maskinpassere skal anvendes en særskilt lønningssisterformular, der rekvireres på samme måde som de almindelige lønningssister.

Ved omhyggelig udfyldning af lønningssisterne sparer De Dem selv og andre for unødigt besvær.

Alle tvivsspørgsmål vedrørende udfyldning af lønningssisterne besvares omgående af Dansk Arbejdsgiverforenings statistiske afdeling, Vester Voldgade 113, København V, Central 6301.

Lønningssisterne skal være indsendt senest den 14te i måneden efter kvartalets udløb.

Arbejderen løbe-nr.:	Fagbetegnelse:									
Navn:	Fagforbund:									
Bopæl:	Fødi:									
	Lærereår:									
	(Udfyldes kun for læringer)									

Uge nr. eller dato for ud- betalingen	Akkordarbejde		Time-, dag-, ugelønsarb.		Sam- lige timer	Betaling for søgne- helligdage	Tillæg		Ferie- berettiget løn ialt	Ferie- penge	Løn ialt	Udlæg til befordring og kost- penge m. v.	Anm.				
	Nor- male timer	Over- timer	Nor- male timer	Over- timer			Overtids- tillæg	Skifteholds- tillæg						Diverse indtjent udenfor arbejdstiden			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 a	12 b	13	14	15	16	17
	Her- under tillige skifte- holds- timer	Her- under tillige arbej- dede timer	Kr. Øre A conto udbetaling, akkordoverskud, dyrtidstillæg, akkord- dyrtidstillæg, nat-, sen- og hellig- dags- timer	Her- under tillige akke- holds- timer	Her- under tillige arbej- dede timer	Kr. Øre Grundløn, personlige tillæg, dyrtidstillæg, akkord- m. v. samt normalbetaling for overtimer	Sam- mentæl- ling af kolon- nerne 2, 3, 5 og 6	Kr. Øre Betaling incl. dyrtids- tillæg for søgnehellig- dage. Herunder A-ordning, B-ordning, og eventuelle C-ordninger	Kr. Øre Tillæg for samtlige over- timer	Kr. Øre Herunder tillige forskyn- dning- eller forlæg- ning- tillæg samt mer- betaling for 8 timer på 3. hold, natr der arbejdes	Kr. Øre Ducører o. l. der ikke indgår re- gelmæssigt i lønnen, smuds-, spisetids-, værktøjs-, ude- arbejde-, stabs-, varme- og tanktillæg o. lign.	Kr. Øre Varskø-, vej-, prøveturs- tillæg o. lign.	Kr. Øre Sammen- tælling af kolonnerne 4-7-9-10 11 og 12	Kr. Øre 6 1/2 % af beløb i kolonne 13 + feriepenge for syge- perioder	Kr. Øre Sammen- tælling af kolonnerne 13 og 14	Kr. Øre Herunder tærepenge, eykle- og transport- godtgørelse	Anm. Her anføres bl.a. arten af de i kolonnerne 12 a og b opførte beløb

Kun effektive arbejdstimer skal opføres.

Alle kolonner skal nedtælles.																	
Denne rubr. sammentæll. af firmaet																	
Til statistik																	

Time- eller ugeløn:																	
Dyrtidstillæg pr. time eller uge:																	
Arbejdsgiverens navn:																	
Stilling og bopæl:																	

Henvendelser vedrørende ovenstående oplysninger rettes til: .....

(Navn)

Oversigt over fagorganisationernes lønstatistik 1957

	Perioden for hvilken der optages lønstatistik	Hyppigheden af løn- statistik- ken	Medlemsgrupper, der om- fattes af lønstatistikken	Besva- rel- ses- pct.
Arbejdsledere i Danmark, Foren. af	året	årligt	samtligesukkerindustri samt	50
Arbejdsmandsforbund, Dansk	kvartal	hvert kv.	jern- og metalindustri bagersvende i 9 af 47	...
Bageri- og Konditoriarbejderfb. Bogbinderi- og Kartonnagearb. fb. i Danmark	en uge	årligt	provinsafd. samtliges, excl. lær- linge og elever	86,6
Bødkerforbundet i Danmark	3. kvartal	hverand. år	samtliges	...
Forgyllderforbundet i Danmark	4. kvartal	årligt	samtliges	62
Formandsforeningen, Dansk	året	årligt	samtliges	48
Formerforbund, Dansk	kvartal	hvert kv.	samtliges	95
Frisørforbund, Dansk	en uge	hverand. år	samtliges	90
Funktionærforbund, Dansk	året	årligt	samtliges	100
Garverforbund, Dansk	kvartal	hvert kv.	samtliges	100
Glasarbejder Forbund, Dansk	året	årligt	samtliges	100
Guld- og Sølvarb. Fb. i Danmark	1. kvartal	årligt	samtliges	95
Gørtler- og Metalarbejder Fb.	kvartal	hvert kv.	samtliges	85
Handskemager Forb. i Danmark	kvartal	hvert kv.	samtliges	...
Hatte og Bundtmagerfb. i Danmark	året	årligt	samtliges	ca. 5
Karetmagerforbund, Dansk	kvartal	hvert kv.	samtliges, excl. de ved DSB og Kbh.s komm. an- satte	99

	Perioden	Hyppigheden	Medlemsgrupper, der om-	Besva-
	for hvilken	af løn-	fattes af lønstatistikken	relaes-
	der optages	statistik-		ct.
	lønstatistik	ken		
Kedel- og Maskinpasser Fb., Dansk	en uge	årligt	samtlige	ca. 70
Keramisk Forbund	kvartal	hvert kv.	medlem. i Hovedstaden, excl. ufragførte under 1 års og fagførte under 3 års besk.	100
Kobbersmedenes Forbund i Danmark	kvartal	hvert kv.	samtlige	96
Kristelig Fagforening	en uge	hverand. år	samtlige	ca. 90
Litografisk Forbund, Dansk	en uge halvår.	2 gange årl.	samtlige	95
Musikerforbund, Dansk	året	hverand. år	nydende medl. af arbejds-løsheds-kassen	ca. 50-60
Rebølageriarbejderforbund, Dansk	1. kvartal	hverand. år	samtlige, excl. medl. på rene time-lønsordninger	100
Riggernes og Sejlmagernes Fb. i Danmark	kvartal	hvert kv.	samtlige	82
Skibstømrerforbund, Dansk	kvartal	hvert kv.	samtlige, excl. medl. ved Kbh.s havnevesen	80
Skotøjsarbejderforbund, Dansk	2. og 4. kv.	2 gange årl.	samtlige, excl. lærling og ungarbejdere	ca. 50
Skræderforbund, Dansk	året	årligt	samtlige	ca. 40
Smede- og Maskinarb.f.b., Dansk	kvartal	hvert kv.	samtlige	75
Snedkerforbundet i Danmark l)	året	årligt	samtlige	70-80
Teknisk Landsforbund	året	årligt	samtlige	77
Tekstilarbejderforbund, Dansk	en uge halvår.	2 gange årl.	samtlige	80
Tobaksarbejder Fb. i Danmark	en uge halvår.	2 gange årl.	samtlige, excl. skråtobaks-, røgtobaks- og cigaretarbej.	...

	Perioden	Hyppigheden	Besva-
	for hvilken	af løm-	relses-
	der optages	statistik-	fattes af lønstatistikken
	lønstatistik	ken	pct.
Træindustriarbejderforb. i Danmark	halvår	2 gange årl.	96
Typograf Forbund, Dansk	en uge halvårl.	2 gange årl.	90,7
Tømrerforbund, Dansk	finansåret	årligt	ca. 85
Urmager- og Optiker-Forbundet	en uge	hverand. år	93

1) Desuden udarbejdes for hvert kvartal lønstatistik for møbelfabrikker, jernindustrien og skibsværfterne.

Anm. Herudover har enkelte fagforbund som Dansk Elektriker Forbund, Murerforbundet i Danmark og Sadelmager- og Tapetsererforbundet i Danmark tidligere optaget lønstatistik.

Endvidere må det nævnes, at for enkelte forbund som Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark og Dansk Kommunalarbejderforbund indhentes oplysninger om de overenskomst-mæssige lønninger.

Sammenligning af antal arbejdere i Dansk
Arbejdsgiverforenings lønstatistik og ved
Erhvervstællingen 1948.

Til belysning af det omfang i hvilket Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik dækker det samlede antal beskæftigede arbejdere, er arbejdertallet pr. 30/6 1948 i denne lønstatistik sammenlignet med arbejdertallet ved Erhvervstællingen den 1/6 1948.

Udgangspunktet har for Erhvervstællingen været beskæftigelsen inden for industri-, håndværk-, bygge- og anlægsvirksomhed, el-, gas- og vandværker samt håndværksmæssige servicefag.

Inden for disse grupper under eet er de egentlig industrielle arbejderes beskæftigelsestal undersøgt, medens underordnet kontor-, lager- og handelspersonale samt hjælpepersonale (inkassatorer, chauffører, rengøringspersonale m.v.) er udeladt.

Da lønstatistiken kun vedrører voksne arbejdere, er Erhvervstællingens beskæftigelsestal på grundlag af oplysningerne i tabel 47 og tabel V i tabelværket for Erhvervstællingen reduceret for lærlinge og elever. Derimod er der ikke foretaget fradrag af ufaglærte arbejdere under 18 år, ialt ca. 7.000, for hvilke der mangler oplysninger om stedlig og branchevis fordeling.

Ved opdelingen på faglærte og ufaglærte arbejdere, er der foretaget mindre omplaceringer for at tilpasse Erhvervstællingens faguddannelsesbegreb til lønstatistikens. Således er isoleringsmontører og viklere, der i Erhvervstællingen delvis betragtes som faglærte, alle overført til ufaglærte arbejdere, da de i lønstatistikens (og lærlingelovens) forstand ikke er faglærte. Omvendt er samtlige tillærte skotøjsarbejdere (pudsere, pindere m.v.) overført til faglærte skotøjsarbejdere i lønstatistiken, ligesom godt 1000 ufaglærte træindustriarbejdere er overført til maskinsnedkere.

løvrigt er tillærte arbejdere og arbejdsmænd i Erhvervstællingen sammenholdt under fællesbetegnelsen ufaglærte arbejdere.

Endvidere er Erhvervstællingens arbejdertal fordelt efter beskæftigelsessted i hovedgrupperne hovedstaden med forstæder, provinsbyerne med forstæder samt bymæssige bebyggelser, og i sidste gruppe de egentlige landkommuner. Denne opdeling er ud-

ført på grundlag af en særlig maskinkørsel af hullekortene, hvorved man har konstateret den lokale fordeling af de 3 faglige hovedgrupper inden for hver branche i Erhvervstællingen, jfr. tabel V i tabelværket.

Af vedlagte tabel 1, fremgår det, at lønstatistikken omfatter 204.638 arbejdere eller 51,4 pct. af samtlige 398.207 voksne arbejdere i industri, håndværk m.v. ifølge Erhvervstællingen, med noget større andel for mandlige end for kvindelige arbejdere.

Ses der bort fra de egentlige landkommuner, hvor Dansk Arbejdsgiverforening kun har få medlemmer, stiger andelen til 55,5 pct. med samme repræsentation for hovedstadsområdet og det øvrige byområde.

De faglærte arbejdere er bortset fra mænd i hovedstadsområdet relativt svagere repræsenteret i lønstatistikken end de ufaglærte arbejdere.

Forskellen mellem det beskæftigede antal arbejdere ifølge Erhvervstællingen og lønstatistikken kan skyldes forskellige forhold:

1. Lønstatistikken medtager ikke samtlige arbejdere beskæftiget hos de i Arbejdsgiverforeningen organiserede arbejdsgivere, idet lønningslisterne kan være indkommet for sent, være mangelfuldt udfyldte eller udeladt på grund af særlige omstændigheder. Disse forhold kan formentlig højst få virkning for 20.000 arbejdere.
2. De oven for nævnte ca. 7.000 ufaglærte arbejdere under 18 år, som ikke er udskilt af erhvervstællingen.
3. De offentlige virksomheder og andelsselskaber, som ikke omfattes af lønstatistikken. Ifølge Erhvervstællingen var der beskæftiget ca. 40.000 arbejdere i disse virksomheder.
4. Private virksomheder, hvis indehavere er uorganiserede eller står tilsluttet en forening, som ikke er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening.

Under hensyntagen til det under 1), 2) og 3) nævnte, kan det anslås, at der hos arbejdsgivere, som ikke er medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening var beskæftiget ca. 125.000 arbejdere.

I tabel 2 A-C er erhvervstælling og lønstatistik sammenlignet for så vidt angår antallet af arbejdere inden for hver enkelt gruppe af arbejdere og særskilt for hovedstaden og provinsen.

De i lønstatistikken ikke-repræsenterede arbejdere er for-

trinsvis beskæftigede i de store fag i jern- og byggeindustrien, tekstil- og beklædningsindustrien, som f.eks. smede- og maskinarbejdere, murere, tømrere, jord- og betonarbejdere, murerarbejds-mænd, tekstilarbejdere, syersker.

Bortset fra syerskerne gælder det dog, at det repræsenterede antal arbejdere målt i forhold til det beskæftigede antal arbejdere ikke er væsentligt lavere end den gnstl. repræsentationsprocent.

Af større fag (med over 1000 arbejdere) hvor repræsentationsprocenten er særlig lav kan nævnes bagere (i provinsen), mejerier og mejeriarbejdere, slagtersvende og slagteriarbejdere (i provinsen), skrædersvende og som allerede nævnt syersker, sadelmagere, ufaglærte træindustriarbejdere, gas- og elværksarbejdere, frisørsvende og damefrisører samt vaskeriarbejdere.

Antal faglærte mænd iflg. Erhvervsstilling 1948 (E.T.) og Dansk Arbeids-
giverfor. i lønstatistik 30/6 1948 (D.A.L.).

	Hovedstaden			Øvt. land eksl. egentl. landkom.			Egentl. landkom.			Hele landet		
	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af
Grupper af faglærte mænd (incl. faglærte kvinder i mandefag)												
Møllersvende	66	77	(116,7)	425	317	74,6	110	601	394	601	394	65,6
Bagersvende	1877	1145	61,0	3277	9	0,3	795	5949	1154	5949	1154	19,4
Chokoladearbejdere	109	49	45,0	96	25	26,0	0	205	74	205	74	36,1
Mejerister	326	10	3,1	1910	75	3,9	2099	4355	85	4355	85	2,0
Slagtere (pølsemm.)	1208	1001	82,9	2888	21	0,7	300	4396	1022	4396	1022	23,2
Cigararbejdere	917	795	86,7	1120	782	69,8	0	2037	1577	2037	1577	77,4
Skræbaksarbejdere	40	18	45,0	50	57	(114,0)	0	90	75	90	75	83,3
Rebsslagersvende	19	3	15,8	22	11	50,0	2	43	14	43	14	32,6
Possentmagersvende	10	15	(150,0)	24	7	29,2	0	34	22	34	22	64,7
Farversvende	98	34	34,7	69	11	15,3	0	167	45	167	45	26,9
Skrædersvende i best.skr.	1314	93	7,1	1666	9	0,5	223	3203	102	3203	102	3,2
" " i industrien	761	250	32,9	124	62	50,0	6	891	312	891	312	35,0
Tilskærere	0	209	-	0	24	-	0	0	233	0	233	-
Hattemagersvende	122	33	27,0	25	3	12,0	0	147	36	147	36	24,5
Handskemagersvende	123	66	53,7	18	0	0,0	0	141	66	141	66	46,8
Buntmagere	267	92	34,5	31	16	51,6	0	298	108	298	108	36,2
Skotejsarbejdere	2395	1183	49,4	1685	420	24,9	167	4247	1603	4247	1603	37,7
Sejlmagersvende	23	6	26,1	45	28	62,2	1	69	34	69	34	49,3
Brolæggersvende	57	66	(115,8)	33	35	(106,1)	0	90	101	90	101	(112,2)
Tømrersvende	2181	1244	57,0	5352	3724	69,6	1549	9082	4968	9082	4968	54,7
Murersvende	2699	1654	61,3	5934	3629	61,2	1521	10154	5283	10154	5283	52,0
Bygningsnedersvende	1986	1037	52,2	1867	930	49,8	526	4379	1967	4379	1967	44,9
Glarmestersvende	244	176	72,1	291	106	36,4	5	540	282	540	282	52,2
Elektrikersvende	1295	850	65,6	1523	726	47,7	42	2860	1576	2860	1576	55,1
Elektrikere	1499	1282	85,5	2823	1809	64,1	268	4590	3091	4590	3091	67,2
Malersvende	2817	1860	66,0	5268	2059	39,1	693	8778	3919	8778	3919	44,6
Stukkatorsvende	51	32	62,7	21	8	38,1	4	76	40	76	40	52,6
Møllebyggere	11	21	(191,0)	48	14	29,2	9	69	35	69	35	51,5
Linolesumålagersvende	70	47	67,1	19	17	89,5	1	90	64	90	64	71,1
Skorstensfejersvende	52	39	75,0	186	120	64,5	10	248	159	248	159	64,1

Tabel 2 A

Grupper af faglærte mænd (incl. faglærte kvinder i mandstæg)	Hovedstaden				Øvr. land excl. egentl. landkomm.				Egentl. landkomm.				Hele landet			
	E.T.	D.A.L.	D.A.L. i % af E.T.	E.T.	D.A.L.	D.A.L. i % af E.T.	E.T.	D.A.L.	D.A.L. i % af E.T.	E.T.	D.A.L.	D.A.L. i % af E.T.	E.T.	D.A.L.	D.A.L. i % af E.T.	
Skihøttersvende	309	240	77,7	842	391	46,4	40	1191	631	55,0						
Maskinsnedkere	745	608	81,6	2290	2115	92,4	425	3458	2723	78,7						
Guldstærbøjdere	52	31	59,6	31	22	71,0	0	85	53	63,9						
Møbelsnedkersvende	2000	895	44,8	3776	1823	48,3	536	6312	2658	42,1						
Børstenbindersvende	239	68	28,5	59	100	(169,5)	0	298	168	56,4						
Billedskærsvende	32	17	53,1	109	28	25,7	7	148	45	30,4						
Bødgersvende	125	97	77,6	173	55	30,6	21	319	150	47,0						
Modelersvende	175	100,0	100,0	154	162	(105,2)	8	337	337	100,0						
Trædrejere	97	28	28,9	118	64	54,2	7	222	92	41,4						
Kurvemagersvende	78	33	42,3	64	15	23,4	3	145	48	33,1						
Sædelmagersvende	865	226	26,1	1266	196	15,5	102	2235	422	18,9						
Pianoarbejdere	208	104	50,0	52	53	(101,9)	0	260	157	60,4						
Skihøttersvende	355	158	44,5	538	341	63,4	9	902	499	55,3						
Garversvende	138	128	92,8	104	25	24,0	0	242	153	63,2						
Pelsberedere	31	12	38,7	6	0	0	0	37	12	32,4						
Løddervare- og rejset.	91	115	(126,4)	40	5	12,5	1	132	120	90,9						
Stenbuddersvende	116	100	86,2	295	178	60,3	10	421	278	66,0						
Glasmagere	70	63	90,0	120	114	95,0	0	190	177	93,2						
Glaslibere	104	35	33,7	71	55	77,6	0	175	88	50,3						
Arbejdere i ker. I	200	215	(107,5)	176	115	65,3	28	404	330	81,7						
Guld-, sølv- og elek.	689	447	64,9	325	172	52,9	2	1016	619	60,9						
Smede- og maskinarbejdere	18703	12501	68,3	23067	12786	55,4	2680	44050	25287	57,4						
Metalslibere	473	320	67,7	231	118	51,1	8	712	438	61,5						
Metalltrykkere	91	39	42,9	36	20	55,6	2	129	59	45,7						
Kobbersmede	65	87	(135,8)	85	69	81,1	1	149	156	(104,7)						
Formere	644	463	71,9	671	655	97,6	47	1362	1118	82,1						
Gerdlere	293	248	84,6	106	68	64,2	10	409	316	77,3						
Karutmagere	236	95	40,3	580	151	26,0	143	959	246	25,7						
Riggere	43	49	(114,0)	77	60	77,9	2	100	70	89,3						
Bogbindersvende	590	527	89,3	317	171	53,9	0	907	698	77,0						
Typografer	3113	2785	89,5	2498	1692	67,7	0	5611	4477	79,8						
Stentrykkere	361	350	97,0	175	138	78,9	1	537	468	87,2						
Kemiografer	311	343	(110,3)	142	53	37,3	9	462	396	85,7						
Barbersvende	585	15	2,6	1079	0	0	83	1747	15	0,9						
Pedicurister	33	6	18,2	22	0	0	0	55	6	10,9						
Gartnere	6	6	100,0	3	15	(500,0)	1	10	21	(210,0)						
Radioteknikere	261	0	0	264	0	0	17	542	0	0						
Urmagere og Opt.	211	0	0	438	0	0	9	658	0	0						
Fotografer	89	0	0	73	0	0	0	162	0	0						
Matroser	41	0	0	20	0	0	1	62	0	0						
Andre	103	0	0	51	0	0	1	155	0	0						
Samtliche faglærte mænd	55208	34936	63,3	77382	37075	47,9	12543	145133	72011	49,6						

Antal ufaglærte mænd tilf. Erhvervsstilling 1948 (E.T.) og Dansk
Arbejdsiverforenings lønstatistik pr. 30/6 1948 (D.A.L.).

Grupper af ufaglærte mænd	Hovedstaden			Øvr. land excl. egentl. landkom.			Egentl. landkom.			Hele landet		
	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af
Bryggerarbejdere m.fl.	3511	3070	87,4	1636	1162	71,0	97	5244	4232	80,7	4232	80,7
Chokoladearbejdere	279	196	70,3	210	27	12,9		489	223	45,6	223	45,6
Mølleriarbejdere	95	48	50,5	556	174	31,5	207	858	222	25,9	222	25,9
Slagteriarbejdere	582	261	44,8	1876	32	1,7	51	2509	293	11,7	293	11,7
Cigararbejdere	69	62	89,9	91	71	78,0	1	162	133	82,1	133	82,1
Cigaretarbejdere	35	81	(231,4)	45	5	11,1	1	81	86	(106,2)	86	(106,2)
Røgtobaksarbejdere	88	50	56,8	114	154	(135,1)	2	204	204	100,0	204	100,0
Skråbaksarbejdere	20	19	95,0	25	26	(104,0)	-	45	45	100,0	45	100,0
Arbejdere i bagerier og bisc.fabr.	331	149	45,0	350	25	7,1	85	766	174	22,7	174	22,7
" " i mejerier & mælkek.f. ..	651	-	0,0	1064	226	21,2	510	2225	226	10,2	226	10,2
" " i konserverindustri	532	90	16,9	1101	338	30,7	105	1738	428	24,6	428	24,6
" " i sukkerfabrikker	272	300	(110,3)	1101	1115	(101,1)	15	1388	1415	(101,8)	1415	(101,8)
Andre i nærings- og nydelsesmiddel- industri	341	164	48,1	690	132	19,1	164	1195	296	24,8	296	24,8
Textilarbejdere	2104	1333	63,4	5105	3725	73,0	186	7395	5058	68,4	5058	68,4
Farveriarbejdere	678	436	64,3	316	79	25,0	-	994	515	51,8	515	51,8
Rebslagerarbejdere	269	229	85,1	226	111	49,1	32	527	340	64,5	340	64,5
Ufagl.i beklædningsindustrien	501	129	25,7	211	63	29,9	22	734	192	26,2	192	26,2
Jord- og betonarbejdere	10566	4082	38,6	7103	6720	94,6	964	18633	10802	58,0	10802	58,0
Murerarbejdsmand	3047	1154	37,9	7630	4601	60,3	1894	12571	5755	45,8	5755	45,8
Arbejdere hos brobyggere	72	105	(145,8)	152	13	8,6	4	228	116	51,3	116	51,3
Terrazzoarbejdere	925	164	17,7	2182	323	14,8	4	3617	487	13,5	487	13,5
Andre i byggefagene	242	132	54,5	194	51	26,3	4	440	183	41,6	183	41,6
Børsteindustriarbejdere	1430	410	28,7	5039	2145	42,6	1762	8231	2555	31,0	2555	31,0
Andre i træindustrien	71	96	(135,3)	137	148	(108,0)	7	215	244	(113,5)	244	(113,5)
Garveriarbejdere	413	397	96,1	647	457	70,6	-	1060	854	80,6	854	80,6
Løderarbejdere og rejsct.arb.	273	90	33,0	120	6	5,0	17	410	96	23,4	96	23,4
Cementarbejdere	-	-	-	1021	1373	(134,5)	-	1021	1373	(134,5)	1373	(134,5)
Glasarbejdere	570	330	57,9	729	657	90,1	2	1301	1007	77,4	1007	77,4
Arbejdere i stenhuggerier	140	112	80,0	409	351	85,8	104	653	463	70,9	463	70,9

Tabel 2 B

Grupper af udfølgende mænd	Hovedstaden			Øvr. land excl. ørentl. landkom.			Ørentl. landkom.			Hele landet		
	E.T.	D.A.L.	D.A.L. : i % af	E.T.	D.A.L.	D.A.L. : i % af	E.T.	D.A.L.	D.A.L. : i % af	E.T.	D.A.L.	D.A.L. : i % af
Arbejdere i keramisk industri	892	575	64,5	510	420	82,4	136	1538	995	64,7		
Cementstøbere	436	114	26,1	1468	1124	76,6	390	2294	1238	54,0		
Arbejdere i grusgravene og skærvef.	198	7	3,5	641	386	60,2	687	1526	393	25,8		
Kalk- og teglværksarbejdere	212	149	70,3	4823	5321	(110,3)	2790	7825	5470	69,9		
Andre i stens-, ler- og glasindustri	243	11	4,5	402	23	5,7	193	838	34	4,1		
Guld-, sølv- og elektronplatarbejdere	351	230	65,5	310	154	49,7	-	661	384	58,1		
Arbejdere i jern-, metal- og kludebr.	24	165	(208,3)	25	127	(508,0)	1	50	165	(354,0)		
Viklere	17750	10903	61,4	15847	11304	71,3	1463	35060	22207	63,3		
Andre i jern- og metalindustri	1755	122	7,0	1878	400	21,3	200	3633	522	13,6		
Gas- og elektricitetsarbejdere	40	87	(217,5)	117	144	123,1	22	179	231	(129,1)		
Isoleringsmontører	560	535	95,5	288	197	68,4	-	848	732	86,3		
Arbejdere i farve- og lakfabriker	662	379	57,3	1585	1052	66,4	6	2253	1431	63,5		
" i gummiindustrien	524	437	83,4	602	602	100,0	-	1126	1039	92,3		
" i olieindustrien	54	59	(109,3)	398	454	114,1	-	452	513	(113,5)		
" i svovlsyrefabriker	262	256	97,7	147	83	56,5	-	409	339	82,9		
" i søbe- og sodafabriker	443	220	49,3	559	489	87,5	163	1165	709	60,9		
" i tagpapfabriker	113	113	100,0	1329	1337	(100,6)	1386	2828	1337	47,3		
Andre i kem. industri	1332	1101	82,7	1018	753	74,0	177	2527	1854	73,4		
Papirarbejdere	283	355	(125,4)	1258	1196	95,1	31	1572	1551	98,7		
Papirvare- og søkkaararbejdere	580	399	68,8	418	135	32,3	3	1001	534	53,3		
Trykkeriarbejdere	739	475	64,3	92	88	95,7	-	831	563	67,7		
Arbejdere i litograf. etabl.	176	118	67,0	24	52	(216,7)	-	200	170	85,0		
" i repræstaltor	58	67	(115,5)	33	8	24,2	-	91	75	82,4		
Andre i grafiske fag	109	58	54,9	13	25	(192,3)	-	122	63	51,6		
Arbejdere i soigneringsind.	13	81	(623,1)	22	16	72,7	1	36	97	(269,4)		
Gartnermedhjælpere	-	24	+	-	13	+	-	-	37	+		
Telefonarbejdere	929	573	61,7	294	1284	(436,7)	-	1223	1857	(151,6)		
Vinduespolerere	158	153	96,8	78	22	28,2	-	236	175	74,2		
Andre udfølgende	119	32	26,9	70	-	0,0	-	189	32	16,9		
Fyrbedere	410	446	(108,8)	611	785	(128,5)	71	1092	1231	(112,7)		
Samtlige udfølgende	57532	31982	(55,6)	74940	52358	(69,9)	14467	146939	84340	(57,4)		

Tabel 2 C
 Antal kvinder iflg. Erhvervstælling 1948 (E.T.) og Dansk Arbejdskviforenings lønstatistik pr. 30/6 1948 (D.A.L.).

Grupper af kvinder (excl. faglærte kvinder i håndfægt)	Hovedstaden			Øvr. land excl. egentl. landkomm.			Egentl. landkomm.			Hele landet		
	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af	E.T.	D.A.L.	i % af
Bryggeriarbejdere	1893	1172	61,9	736	485	65,9	26	2655	1657	62,4		
Chokoladearbejdere	1222	621	50,8	475	108	22,7	0	1697	729	43,0		
Mølleriarbejdere	2	5	(250,0)	86	68	79,1	12	100	73	73,0		
Slagteriarbejdere m.m.	1116	1240	(111,1)	3104	1117	36,0	266	4486	2357	52,5		
Cigararbejdere, faglærte	438	354	80,8	536	251	46,8	0	974	605	62,1		
" " ufraglærte	1717	1230	71,6	2642	2567	97,2	45	4404	3797	86,2		
Cigaretarbejdere	171	321	(187,7)	262	108	41,2	4	437	429	98,2		
Regtobaksarbejdere	174	158	90,8	289	289	(107,4)	4	447	447	100,0		
Skræbaksarbejdere	115	104	90,4	178	192	(107,9)	3	296	296	100,0		
Arbejdere i bagerier	525	265	50,5	743	111	14,9	79	1347	376	27,9		
" " i mejerier	622	0	0,0	1194	227	19,0	273	2089	227	10,9		
Arbejdere i sukkerfabrikker	88	104	(118,2)	34	65	(191,2)	0	122	169	(138,5)		
Andre i nærings og	366	133	36,3	466	115	24,7	0	832	248	29,8		
Rebølagerarbejdere	200	247	(123,5)	257	215	83,7	57	514	462	89,9		
Poseomtmagere	10	21	(210,0)	15	5	33,3	1	26	26	100,0		
Farveriarbejdere	890	536	60,2	814	60	7,4	0	1704	596	35,0		
Tekstilarbejdere	5917	3776	63,8	10109	6139	60,7	376	16402	9915	60,4		
Syersker	17054	3658	21,4	9126	1817	19,9	343	26523	5475	20,6		
Tilfækkersker	268	193	72,0	139	108	77,7	3	410	301	73,4		
Hattearbejdere	111	242	(218,0)	19	6	31,6	1	131	248	(189,3)		
Handskoryrsler	884	86	9,7	156	0	0,0	0	1040	86	8,27		
Arbejdere i søkke	106	129	(121,7)	115	197	(171,3)	0	221	326	(147,5)		
Skøjtearbejdere	2217	1393	62,8	813	413	50,8	62	3092	1806	58,4		
Andre i beklæd.	53	123	(232,1)	26	71	(273,1)	1	80	194	(242,5)		
Arbejdere i børstefam.	264	198	75,0	176	104	59,1	0	440	302	68,6		
" " på savværker	0	21	÷	184	201	(109,2)	27	211	222	(105,2)		
Andre i træindustrien	389	74	19,0	561	176	31,4	60	1010	250	24,8		
Garveriarbejdere	35	31	88,6	139	24	17,3	0	174	55	31,6		
Lødværker og rejsour.	713	278	39,0	273	25	9,16	10	996	303	30,4		
Arbejdere i keramik	1007	650	64,5	448	203	45,3	60	1515	853	56,3		
" " i kalk og teglv.	6	0	0,0	232	278	(119,8)	136	374	278	74,3		

		pct.
Uden egen husstand	{ Forkarle	20,6
	{ Karle	10,9
	{ Fodermestre	11,6
	{ Piger	11,9
Med egen husstand	{ Løse daglejere	19,4
	{ Fodermestre	6,4 ¹⁾
	{ Traktorførere	6,3 ¹⁾

- 1) Den lave procent skyldes muligvis, at der er tale om "inflationstitler", der ved landbrugstællingerne, hvor alle er med, bruges i for stor udstrækning. Ved løntællingerne medtages kun de personer, som aflønnes efter de overenskomstmæssige vilkår for fodermestre og traktorførere.

Undersøgelse af repræsentativiteten af
Arbejdsgiverforeningens lønstatistik.

Til belysning af repræsentativiteten af Arbejdsgiverforeningens statistik er i bilag 7b og 7c foretaget en sammenstilling af den gennemsnitlige timefortjeneste for arbejdere beskæftiget i virksomheder, der henholdsvis er og ikke er medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Undersøgelsen er foretaget, dels for så vidt angår medlemmer af 12 afdelinger af Smede- og Maskinarbejderforbundet i København, bortset fra de i offentlige virksomheder beskæftigede, og dels vedrørende tekstilarbejdere over 20 år beskæftigede hos arbejdsgivere i provinsen. Det pågældende lønmateriale er indhentet henholdsvis af metalarbejdernes centralafdeling i København og af Tekstilarbejderforbundet og gælder henholdsvis for april kvartal 1946 og april kvartal 1947.

For Smede- og Maskinarbejderforbundets medlemmer er timefortjenesten for arbejdere beskæftiget i virksomheder af forskellig størrelse opgjort. Det må dog bemærkes, at arbejdernes gruppering efter virksomhedernes størrelse er foretaget efter oplysning om antallet af de arbejdere, der er medlemmer af en bestemt afdeling, og der er således ikke taget hensyn til, at visse virksomheders samlede beskæftigelse er mere omfattende.

Ved akkordlønnede arbejdere forstås i denne forbindelse arbejdere, der helt eller delvis udfører akkordarbejde, medens time-lønnede arbejdere er arbejdere, der arbejder på ren timeløn, uge- eller månedsløn.

For samtlige undersøgte arbejdere var den gennemsnitlige timefortjeneste i organiserede virksomheder 324 øre, men 334 øre for arbejdere beskæftiget hos uorganiserede arbejdsgivere, jfr. tabellen. Forskellen i timefortjeneste mellem de to grupper af arbejdere er dog større (ca. 20 øre), når akkord- og timelønsarbejdere betragtes hver for sig. Den mindre lønforskel for samtlige arbejdere skyldes det bedre betalte akkordarbejde, der har større udbredelse i organiserede end i uorganiserede virksomheder.

Det samme forhold gør sig som hovedregel gældende inden for de forskellige afdelinger for smede- og maskinarbejdere.

Medens de uorganiserede virksomheder aflønner bedre jo større virksomheden er, er det for de organiserede virksomheders vedkommende de mellemstore virksomheder, som aflønner bedst.

Det ses af tabellen, at som helhed var arbejdere beskæftiget hos arbejdsgivere, som ikke er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, bedre aflønnet end de øvrige beskæftigede arbejdere, også når der tages hensyn til virksomhedernes forskellige størrelse.

løvrigt vil det bemærkes, at en relativ stor del af arbejderne i de organiserede virksomheder arbejder i storbedrifter, medens de mindre virksomheder er stærkt repræsenteret blandt de uorganiserede virksomheder.

Sammenligner man endelig lønnen for arbejdere fra samme afdeling beskæftiget i virksomheder af samme størrelse for henholdsvis organiserede og uorganiserede virksomheder, vil det også her vise sig, at størsteparten af de uorganiserede virksomheder på det pågældende tidspunkt aflønnede bedre end de organiserede virksomheder.

Hvad tekstilarbejderne angår er opgørelsen foretaget særskilt for trikotagefabrikker samt uld- og vigognespinderier. Den samlede gennemsnitlige timefortjeneste var enten ens i de organiserede og uorganiserede virksomheder eller lidt højere i de sidste.

Smede og maskinarbejdere i København, april kvartal 1946.

		Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen				Ikke medlemmer af Arbejdsgiverforeningen						
		Tidslønnede		Akkordlønnede		Tidslønnede		Akkordlønnede				
		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand				
		fortj. kr.		fortj. kr.		fortj. kr.		fortj. kr.				
		Samlet		Samlet		Samlet		Samlet				
		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand		Antal Gnstl. mand				
		fortj. kr.		fortj. kr.		fortj. kr.		fortj. kr.				
		gennemsnitsfortj.		gennemsnitsfortj.		gennemsnitsfortj.		gennemsnitsfortj.				
Afd. 2: Kleinsmede												
1 - 5 mand	56	3,00	57	3,40	113	3,20	52	3,01	26	3,37	78	3,12
6 - 10 "	34	3,06	137	3,57	171	3,46	38	3,01	16	3,39	54	3,12
11 - 20 "	38	2,95	189	3,58	227	3,50	35	3,50	29	3,69	64	3,49
21 -100 "	12	3,18	194	3,27	206	3,26	"	"	"	"	"	"
101 og derover	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
I alt	140	3,02	577	3,39	717	3,31	125	3,09	71	3,51	196	3,24
Afd. 3: Grovsmede												
1 - 5 mand	61	3,11	2	3,11	63	3,11	27	3,07	"	"	27	3,07
6 - 10 "	8	3,29	16	4,02	24	3,79	"	"	"	"	"	"
11 - 20 "	"	"	12	3,61	12	3,61	19	3,33	"	"	19	3,33
21 -100 "	66	3,34	32	3,64	98	3,45	29	3,26	"	"	29	3,26
101 og derover	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
I alt	135	3,22	62	3,72	197	3,38	75	3,19	"	"	75	3,19
Afd. 4: Kedelsmede												
1 - 5 mand	4	3,06	4	3,19	8	3,12	3	3,37	1	3,31	4	3,35
6 - 10 "	18	3,15	19	3,53	37	3,33	"	"	"	"	"	"
11 - 20 "	23	3,09	93	3,40	116	3,36	"	"	14	3,39	14	3,39
21 -100 "	9	2,85	216	3,29	225	3,27	"	"	"	"	"	"
101 og derover	47	2,92	256	3,21	303	3,17	"	"	"	"	"	"
I alt	101	3,00	588	3,28	689	3,24	3	3,37	15	3,38	18	3,38
Afd. 5: Skibssmede												
1 - 5 mand	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
6 - 10 "	6	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
11 - 20 "	20	3,20	"	"	20	3,20	"	"	"	"	"	"
21 -100 "	3	2,95	177	3,18	180	3,17	"	"	"	"	"	"
101 og derover	19	2,84	526	3,06	545	3,05	"	"	"	"	"	"
I alt	42	3,01	703	3,09	745	3,09	"	"	"	"	"	"

	Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen				Ikke medlemmer af Arbejdsgiverforeningen			
	Time-lønnede	Akkord-lønnede	Samlet		Time-lønnede	Akkord-lønnede	Samlet	
	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.	Antal Gnstl. mand fortj. kr.
Afd. 9: Rørlæggere								
1 - 5 mand	"	108	3,50	108	3,50	37	3,25	37
6 - 10 "	"	79	3,81	79	3,81	21	3,53	21
11 - 20 "	"	113	3,47	113	3,47	"	"	"
21 - 100 "	"	109	3,75	109	3,75	"	"	"
101 og derover	"	"	"	"	"	"	"	"
I alt	"	409	3,62	409	3,62	58	3,35	58
Afd. 11: Reparører								
1 - 5 mand	134	3,00	5	3,35	139	3,01	59	3,04
6 - 10 "	150	2,98	30	3,27	180	3,03	46	2,97
11 - 20 "	223	3,09	41	3,23	264	3,11	37	2,98
21 - 100 "	536	3,01	175	3,13	711	3,04	43	3,10
101 og derover	"	"	"	"	"	"	"	"
I alt	1043	3,02	251	3,17	1294	3,05	185	3,03
Afd. 12: Smede og maskinbedere v. Dieselmotor- og skibsmaskinindustrien								
1 - 5 mand	"	"	"	"	"	"	"	"
6 - 10 "	7	3,22	"	"	7	3,22	"	"
11 - 20 "	"	"	"	"	"	"	"	"
21 - 100 "	46	3,21	151	3,15	197	3,12	"	"
101 og derover	417	2,95	1038	3,19	1455	3,12	"	"
I alt	470	2,98	1189	3,19	1659	3,13	"	"
Afd. 13: Mekanikere og instrumentmagerne								
1 - 5 mand	14	3,05	3	3,35	17	3,10	6	3,23
6 - 10 "	65	3,11	48	3,26	113	3,17	15	3,27
11 - 20 "	126	3,09	61	3,29	187	3,15	20	3,40
21 - 100 "	275	3,17	563	3,25	838	3,29	24	3,64
101 og derover	503	3,11	270	3,27	773	3,17	"	"
I alt	983	3,12	945	3,32	1,928	3,22	65	3,43
							271	3,16
							14	3,21
							41	3,16
							104	3,16
							177	3,25
							336	3,21

	Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen				Ikke medlemmer af Arbejdsgiverforeningen			
	Tidslønnede		Akkordlønnede		Tidslønnede		Akkordlønnede	
	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.
	18	3,34	1	3,36	44	3,19	4	3,58
	87	3,22	8	3,28	73	3,43	"	"
	148	3,33	20	3,82	179	3,35	6	4,01
	484	3,40	79	3,61	126	3,42	"	"
	93	3,59	78	3,47	122	3,79	"	"
	830	3,38	186	3,56	544	3,46	10	3,80
I alt								

Afd. 14: Automobil- og cykle-
mekanikere

- 1 - 5 mand
- 6 - 10 "
- 11 - 20 "
- 21 - 100 "
- 101 og derover

Bilag 7 b

Samtlige afdelinger	Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen				Ikke medlemmer af Arbejdsgiverforeningen			
	Tinelemmede		Akkordlønnede		Tinelemmede		Akkordlønnede	
	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.	Antal mand	Gstl. fortj. kr.
1 - 5 mand	348	3,07	194	3,45	271	3,15	98	3,40
6 - 10 "	514	3,14	427	3,56	258	3,21	104	3,53
11 - 20 "	860	3,18	724	3,41	493	3,25	189	3,59
21 - 100 "	1957	3,19	2892	3,33	607	3,31	159	3,61
101 og derover	1269	3,04	2977	3,21	122	3,79	"	"
I alt	4948	3,13	7214	3,31	1751	3,28	550	3,55

Afd. 6. Smede og maskin-
arbejdere ved
komm.virksomheder

Afd. 7. Smede og maskin-
arbejdere på Stats-
banerne

Afd. 10. Smede og maskin-
arbejdere på Or-
lovsværket

Afd. 8. Smede og maskin-
arbejdere på Krigs-
ministeriets værk-
steder

298	2,96	645	3,20	943	3,12
532	2,93	408	2,98	940	2,95
"	"	594	2,96	594	2,96
181	3,17	82	3,23	263	3,19

Tekstilarbejdere, excl. arbejdere under 20 år, beskæftiget hos arbejdsgivere i provinsen
April kvartal 1947

	Medlemmer af tekstilfabrikantforeningen											
	Akkord					Tidsløn + still.-akk.					I alt	
	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.
	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-
	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
<u>Mænd</u>												
Trikotagefabriker	31	291	2,22	1	4	1,23	23	85	1,52	...	380	2,05
Uld- og vigognespinderier .	"	"	"	1	6	2,02	7	90	1,49	...	96	1,52
<u>Kvinder</u>												
Trikotagefabriker	45	1003	1,41	3	51	0,98	35	392	0,98	...	1446	1,28
Uld- og vigognespinderier	1	80	1,27	2	56	1,29	8	309	0,93	...	445	1,04

Ikke medlemmer af tekstilfabrikantforeningen 1)

	Ikke medlemmer af tekstilfabrikantforeningen 1)											
	Akkord					Tidsløn					I alt	
	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.	Antal	Gnstl.
	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-	: virks.	: arb.	: time-
	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.	: fortlj.
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
<u>Mænd</u>												
Trikotagefabriker	33	98	2,18	18	29	1,66	44	127	2,06			
Uld- og vigognespinderier	"	"	"	2	109	1,67	2	109	1,67			
<u>Kvinder</u>												
Trikotagefabriker	59	313	1,54	25	52	1,10	61	365	1,48			
Uld- og vigognespinderier	1	146	1,22	2	238	0,93	2	384	1,04			

1) Excl. Stats-, kommune- og andelsvirksomheder.

Tidspunktet for offentliggørelsen i "Arbejdsgiveren"
("Statistikken") af Arbejdsgiverforenin-
gens lønstatistik.

	Januar	April	Juli	Oktober
	kvartal	kvartal	kvartal	kvartal
1944	17-11 1944	9-2 1945	4-5 1945	27-7 1945
1945	30-11 1945	22-2 1946	17-5 1946	23-8 1946
1946	13-12 1946	31-3 1947	30-6 1947	1-9 1947
1947	1-11 1947	1-1 1948	1-3 1948	1-6 1948
1948	15-9 1948	15-12 1948	15-3 1949	15-6 1949
1949	15-9 1949	1-12 1949	15-3 1950	15-6 1950
1950	1-10 1950	30-12 1950	15-3 1951	1-6 1951
1951	1-9 1951	15-11 1951	15-2 1952	15-5 1952
1952	1-9 1952	1-12 1952	15-3 1953	1-7 1953
1953	1-11 1953	15-2 1954	15-5 1954	1-8 1954
1954	15-11 1954	15-2 1955	1-5 1955	15-7 1955
1955	15-10 1955	15-1 1956	15-3 1956	1-6 1956
1956	15-9 1956	1-12 1956	1-3 1957	1-6 1957
1957	1-9 1957			

Sammenligning mellem den gennemsnitlige timefortjeneste i årene 1939-52 for samtlige faglærte arbejdere (standardregningen) og for smede- og maskinarbejdere ifølge henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og Smede- og Maskinarbejderforbundets lønstatistik.

	Gnssl. timefortjeneste excl. tillæg for		Irdæks for den gnssl. timefortjeneste	
	holdskifte, overarbejde mv.	1939 = 100	1939 = 100	1939 = 100
Hovedstaden				
1. kv. 39	188	185,4		
2. " "	191	187,9		
3. " "	191	186,9		
4. " "	198	190,2		
1939 i alt	192	187,6	100	100
1. kv. 40	202	200,6	105	106
2. " "	215	211,4	112	111
3. " "	210	205,0	109	109
4. " "	218	209,5	114	110
1940 i alt	211	206,3	110	109
1. kv. 41	214	214,6	111	114
2. " "	223	222,3	116	118
3. " "	224	223,5	117	119
4. " "	230	226,1	120	121
1941 i alt	223	221,9	116	117
1. kv. 42	228	226,2	119	121
2. " "	231	231,0	120	123
3. " "	235	232,7	122	124
4. " "	240	237,8	125	126
1942 i alt	234	232,3	122	123
1. kv. 43	240	240,6	125	128
2. " "	247	247,0	129	132
3. " "	247	249,3	129	132
4. " "	253	251,6	132	133
1943 i alt	247	246,2	129	131
1. kv. 44	251	252,6	131	135
2. " "	257	257,5	134	138
3. " "	260	259,5	135	139
4. " "	267	264,3	139	141
1944 i alt	259	258,4	135	138

U
l
l
a
a
a

1.kv.45	265	266,4	268,2	138	142	142	172
2. "	272	270,8	272,4	142	144	144	176
3. "	282	278,8	280,5	147	148	148	179
4. "	299	289,4	291,6	154	154	154	184
1945 i alt	280	276,6	278,2	146	147	147	178
1.kv.46	299	293,9	296,9	156	157	157	186
2. "	311	307,2	309,4	162	164	164	190
3. "	318	317,5	317,5	166	168	168	194
4. "	326	309,8	324,1	170	171	171	200
1946 i alt	314	314,1	312,0	164	167	165	193
1.kv.47	324	324,0	325,8	169	173	172	201
2. "	328	329,2	331,7	171	175	176	206
3. "	339	337,4	339,4	177	180	180	205
4. "	350	347,0	348,8	182	185	185	208
1947 i alt	335	334,6	336,4	174	178	178	193
1.kv.48	351	350,6	352,6	183	187	187	201
2. "	362	359,0	361,5	189	191	191	206
3. "	367	366,2	368,5	191	195	195	205
4. "	378	377,1	378,3	197	201	200	208
1948 i alt	364	363,5	365,2	190	194	193	205
1.kv.49	376	377,6	378,9	196	201	200	208
2. "	381	386,3	388,0	198	206	205	214
3. "	382	386,0	387,6	199	206	205	215
4. "	388	390	390,7	202	208	207	219
1949 i alt	382	385	386,3	199	205	204	214
1.kv.50	385	394	391,4	201	210	207	219
2. "	398	402	403,0	207	214	213	223
3. "	403	405	405,0	210	216	214	231
4. "	412	414	412,9	215	218	218	236
1950 i alt	400	402	403,1	208	221	219	244
1.kv.51	415	420	419,4	216	224	222	251
2. "	432	437	436,9	225	233	231	255
3. "	439	445	444,7	229	237	235	264
4. "	455	461	458,5	237	246	243	273
1951 i alt	435	441	439,9	227	235	233	282
1.kv.52	452	460	460,3	235	245	244	291
2. "	463	471	470,5	241	251	249	300

- 1) Excl. klubberne 6, 7, 8 og 10, der omfatter smede og maskinarbejdere beskæftiget af stat eller kommune
- 2) Indekstæl for 1947 = indekstæl for 1947 for samtlige klubber, jfr. indeks for kol.3

Bilag 9b.

Sammenligning mellem den gennemsnitlige timefortjeneste i årene 1939-52 for samtlige faglærte arbejdere (standardberegningen) og for smede- og maskinarbejdere ifølge henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og Smede- og Maskinarbejderforbundets lønstatistik.

		Gnssl. timefortjeneste excl. tillæg for		Indeks for den gnssl. timefortjeneste	
		holåskifte, overarbejde m.v.		1939 = 100	
		: Danek Arbejdsgiverfor- : Smede- og maskinarbejderfor-			
		: eninge lønstatistik : bundets lønstatistik			
		: Standardber. : Smede- og : Samtlige : Udvalgte pro-		: kol.1 : kol.2 : kol.3 ¹⁾ : kol.4 ²⁾	
		: samtl. fagl. mænd : mask. arb. : provinsafdelinger : vinsafdelinger :			
		øre	øre	øre	øre
		kol.1	kol.2	kol.3	kol.4
1. kv. 39		152	154,9		
2. " "		154	156,8		
3. " "		155	157,1		
4. " "		161	159,6		
	1939 i alt	155	157,2	100	100
1. kv. 40		168	172,0	108	109
2. " "		174	179,6	112	114
3. " "		175	175,1	113	111
4. " "		183	180,7	118	115
	1940 i alt	175	176,9	113	113
1. kv. 41		181	183,2	117	117
2. " "		188	193,2	121	123
3. " "		189	192,9	122	123
4. " "		192	195,8	124	125
	1941 i alt	188	191,6	121	122
1. kv. 42		193	197,2	125	125
2. " "		194	200,8	125	128
3. " "		198	202,1	128	129
4. " "		202	205,7	130	131
	1942 i alt	197	201,3	127	128
1. kv. 43		204	207,2	131	132
2. " "		211	214,9	136	137
3. " "		211	214,9	136	137
4. " "		217	217,6	140	138
	1943 i alt	211	213,7	136	136
1. kv. 44		215	218,9	139	139
2. " "		221	225,9	143	144
3. " "		225	227,4	145	145
4. " "		229	232,3	148	148
	1944 i alt	222	226,1	143	144

Bemærkninger vedrørende lønstatistik
for funktionærer

A. Funktionærbegrebet.

Funktionærloven giver ikke nogen definition af, hvad der forstås ved en funktionær, men opregner en række tjenestestillinger, **der** omfattes af loven. Undtaget er tjenestemænd (og aspiranter) under staten, folkeskolen, folkekirken og kommunerne, samt de af lærlingeloven omfattede personer. Løvrigt omfatter funktionærloven formentlig praktisk talt alle i funktionærstillinger, hvad enten vedkommende er beskæftiget i erhvervslivet eller i organisationer eller institutioner af forskellig art.

Karakteristisk for funktionæren i sammenligning med arbejderen er navnlig, at han normalt lønnes med tidløn og ikke akkordløn (men dog i visse tilfælde modtager provision, tantieme etc.), samt at lønperioden gerne er en måned, omend visse funktionærer er ugelønnede.

B. Hvilke grupper funktionærer omfatter lønstatistikken?

Den danske statistik fra 1923 omfatter principielt alle privatfunktionærer, idet dog landbrugets funktionærer, telefonfunktionærer, farmaceuter m.fl. er holdt udenfor opgørelsen.

I Finland udarbejdes en årlig statistik, der omfatter funktionærgrupperne indenfor industri, handel, bank- og forsikringsvirksomhed. Den seneste norske statistik, der er foretaget i 1953, omfatter et udvalg af stillinger indenfor industri og bjergværk, byggevirk-somhed, el-og gasværk, varehandel, bankvirksomhed, rutebilselskaber, hotelvirksomhed, sundhedsvæsen samt stat og kommuner. Fra 1957 forberedes en årlig statistik, der skal omfatte alle ansatte i varehandel samt bank- og forsikringsvirksomhed og efterhånden udvides til at omfatte flere næringer.

Den svenske statistik, der er årlig, omfatter funktionærer i industrivirksomheder, bygge- og anlægsvirksomhed, private elværker, varehandel, brugsforeninger, banker, sparekasser, forsikringsselskaber samt restaurationsvirksomheder m.v. Den medtager ikke direktører m.fl.

Det nordiske udvalg vedrørende samordning af lønstatistikken går i sit forslag vedrørende funktionærlønstatistikken nærmest ud fra, at denne bør have et lignende omfang som den svenske.

C. Inddelinger.

1. Arbejdets art. Af hovedgrupper kan nævnes:
  - a) Ledende funktionærer
  - b) Teknisk personale
  - c) Kontorpersonale
  - d) Butikspersonale
  - e) Lagerpersonale
2. Stillingens art, navnlig efter dens karakter som over- eller underordnet.
3. Erhvervsgruppe
4. Virksomhedens størrelse
5. Funktionærens alder og køn
6. Civil stand og forsørgerstilling
7. Anciennitet
8. uddannelse
9. Modtages der gratiale, tantieme, naturalydelser etc. ?
10. Pensionsforhold
11. Arbejdstid
12. Geografisk område

Det nordiske udvalg regner i sit forslag med ialt 18 grupper efter arbejdets og stillingens art (1 og 2 kombineret), og der ønskes deling mellem mænd og kvinder, samt geografisk deling, således at i hvert fald hovedstadsområdet holdes for sig. Endelig ønskes lønforholdene så vidt muligt belyst under hensyn til virksomhedens størrelse samt funktionærernes alder, anciennitet, uddannelse m.m.

Funktionærorganisationerne har i bilagene 11a-e anført deres ønsker vedrørende funktionærstatistikken, herunder med hensyn til dennes opdeling.

D. Lønbegrebet.

I den finske og svenske statistik regnes der som hovedregel med månedsløn, ligesom også det nordiske udvalg foreslår dette. Den norske statistik fra 1953 oplyser både måneds- og årsfortjenesten, den danske statistik fra 1923 derimod kun den sidste. Forskellen vil dog i hovedsagen være et omregningsspørgsmål.

Vedrørende lønnens bestanddele ønsker det nordiske udvalg deling i;

1) den i forvejen bestemte del af lønnen, d.v.s. grundløn med faste tillæg såsom dyrtidstillæg, familietillæg, værdien af eller kompensation for faste naturalydelser samt sygeløn, feriepenge m.v.

2) overtidbetaling, provision, tantieme, gratialer og lignende varierende løntillæg.

E. Grundlaget for lønstatistikken,

Oplysninger om lønforholdene kan fås fra:

- a) Arbejdsgiverne
- b) Funktionærerne selv
- c) Skattevæsenet (lønopgivelserne fra arbejdsgiverne suppleret med oplysninger fra selvangivelsen).

Den danske undersøgelse i 1923 havde som grundlag individualskemaer udfyldt frivilligt af funktionærerne. Ved de finske, norske og svenske undersøgelser benyttedes individualskemaer udfyldt af arbejdsgiverne (evt. et repræsentativt udvalg af disse).

I Danmark fik man kun brugbare oplysninger fra knap 19.000 funktionærer svarende til ca. 20 pct. af de privatfunktionærer, der faldt indenfor undersøgelsens rammer, og dette materiale var langt fra repræsentativt, navnlig ikke for de højere lønnede funktionærer.

I Finland indhentedes i 1956 oplysninger fra 1090 handels-, bank- og forsikringsvirksomheder med tilsammen 39.050 ansatte samt fra industrivirksomheder med ialt 28.547 ansatte.

I Norge, hvor undersøgelsen i 1953 var knyttet til bedriftstællingen, udsendtes der skemaer til 8718 bedrifter og institutioner, bortset fra statsinstitutioner. Svarprocenten lå mellem 100,0 og 69,5. Undersøgelsen byggede dels på et udvalg af bedrifter og dels på totaltælling af alle bedrifter i gruppen.

I Sverige bearbejdedes 1955 skemaer fra 6405 handelsvirksomheder, 218 brugsforeninger og ca. 8400 industriforetagender incl. bygge- og anlægsvirksomhed m.v., og den på grundlag heraf udarbejdede lønstatistik regnedes at dække henholdsvis 111.041, 21.602 og 154.000 funktionærer. Herudover er der fra de pågældende organisationer indhentet udfyldte skemaer for funktionærer i banker, sparekasser og forsikringsselskaber, ialt 13.406 samt for visse øvrige funktionærgrupper med ialt ca. 16.000 ansatte. Den svenske statistik omfattede således ialt ca. 316.000 funktionærer.

F. Fordele og mangler ved skattevæsenets materiale.

Materialet er fuldstændigt, hvad antallet af funktionærer angår, således at man også får dem med, der er beskæftiget i helt små erhvervsvirksomheder, i foreninger, institutioner etc.

Arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet må i hovedsagen anses for at være rigtige og udtømmende, og skattevæsenets kontrol

sikrer ensartethed, således at man herigennem på ensartet grundlag kan sammenligne lønforholdene for funktionærer i de forskellige erhverv m.v., herunder evt. også drage sammenligninger mellem privatfunktionærer og statens og kommunernes tjenestemænd.

For funktionærer, der har været beskæftiget hos flere arbejdsgivere i løbet af året, får man lønopgivelser fra alle disse med angivelse af ansættelsestiden. Ved dobbeltbeskæftigelse fås begge lønninger oplyst.

Arbejdsgivernes lønopgivelser oplyser (ifølge den i København benyttede blanket):

- 1) Arbejdsgiverens navn og adresse og dermed direkte eller indirekte erhverv og evt. virksomhedens størrelse.
- 2) Funktionærens stillingsbetegnelse.
- 3) " køn.
- 4) " løn i kalenderåret eller en nærmere angiven del deraf.
- 5) Den beregnede feriegodtgørelse.
- 6) Beløb tilbageholdt til pensionering.
- 7) Om der er ydet fri kost, bolig eller uniform.

Fra selvangivelsen m.v. kan der derudover fås oplysning om:

- 8) Funktionærens alder.
- 9) " ægteskabelige stilling.
10. Børneantal.
11. Hustruens indtægt ved selverhverv.
12. Indtægter udover lønindtægter.
13. Formue.
14. Husleje, bolig i egen ejendom.

Derimod savnes der i skattevæsenets materiale oplysning om:

1. Uddannelse.
2. Anciennitet (i branchen, i firmaet eller i nuværende stilling)
3. Arbejdstiden.
4. Lønnens bestanddele.
- (5. Pensionsforhold).

G. Fremgangsmåde ved benyttelse af skattevæsenets materiale til en repræsentativ løntælling.

Ønskes funktionærstatistikken udarbejdet som en repræsentativ tælling, synes det nærliggende at udvælge en vis del af hovedstadens funktionærer og derudover søge fuldstændige opgørelser for et mindre antal provinsbyer og evt. landkommuner foretaget.

For Københavns kommunes vedkommende er de tekniske muligheder til stede for udarbejdelse af statistikken efter følgende retningslinier.

Efter skattebogen udskrives navn og adresse samt stillingsbetegnelse for f.eks. hver 10. skatteyder, der efter stillingsbetegnelsen må regnes for funktionær. Da der mellem de under den københavnske skatteligning inddragne personer findes ca. 70.000 privatfunktionærer og ca. 27.000 tjenestemænd, skal således ca. 7.000 eller hvis tjenestemændene medtages, ialt ca. 10.000 navne udskrives. Udskrivningen sker formentlig mest praktisk på maskine på perforeret papir og efter forudgående kodning. Man får derved en strimmel for hver udskrevet funktionær. Disse strimler sorteres efter stillingsbetegnelsen, og man er derved i stand til at reducere repræsentationen for de grupper, der omfatter et stort antal personer, yderligere, medens man af de små grupper medtager den fulde tiendedel. Ligeledes kan man straks bestemme, hvilke mindre grupper der skal slås sammen.

Når det således er bestemt, hvilke funktionærer, der skal medtages i statistikken, sorteres de pågældende strimler efter adressen, og man låner hos skattevæsenet sagerne for hver af disse skatteydere. Efter de heri indeholdte oplysninger udfyldes kort med de data, statistikken skal omhandle. Denne udfyldelse må finde sted i Skattedirektoratet, medens udskrivningen efter skattebogen kan ske i Departementet.

Det noget omstændelige arbejde med de ønskede oplysningers udtagning af selvangivelsen med bilag nødvendiggør, at antallet af enheder i statistikken begrænses mest muligt. På den anden side må repræsentationen for de mindre grupper ikke gøres så lille, at resultaterne bliver usikre, hvorved også må tages hensyn til de ønskede opdelinger af statistikken. Der må derfor, inden arbejdet iværksættes, foretages nøje overvejelse af, hvor vidtdreven en specialisering af funktionærgrupperne, der ønskes.

Ifølge folketællingen 1950 udgjorde det samlede antal funktionærer og tjenestemænd 254.266 mænd og 178.937 kvinder af hvilke sidste 46.774 var gifte. Med den senere skete stigning, må det samlede antal personer i disse grupper regnes inden længe at have nået ca. 500.000 fordelt med rundt regnet $\frac{2}{3}$ på privat funktionærer og $\frac{1}{3}$ på statslige og kommunale tjenestemænd m.v.

Skal de ønskede inddelinger (jfr. under C) gennemføres, vil man,

selvom man holder sig til de enkleste kombinationer, få nævnte store antal enheder splittet op i så mange og oftest små grupper, at en repræsentativ tælling næppe vil kunne give tilfredsstillende resultater, i hvert fald ikke før en fuldstændig tælling har skabt et grundlag, der kan benyttes ved tilrettelæggelsen af evt. efterfølgende samplingundersøgelser.

H. Fremgangsmåde ved udarbejdelsen af en fuldstændig lønstatistik for funktionærer på grundlag af arbejdsgivernes lønopgivelser til skattevæsenet.

Når der skal udskrives statistikkort for samtlige funktionærer, vil der teknisk set intet være til hinder for, at denne udskrivning foretages af arbejdsgiverne, f.eks. samtidig med at lønopgivelserne til skattevæsenet udarbejdes. Udskrivning af statistikkort med de samme oplysninger som på lønopgivelserne, vil i sig selv ikke være noget særligt stort arbejde for arbejdsgiverne, ligesom det heller ikke kan være uoverkommeligt for disse at påføre kortene oplysninger om virksomhedens navn, adresse, art og størrelse (efter et nærmere bestemt kriterium for dette sidste) samt de oplysninger om de enkelte funktionærer (navnlig vedrørende uddannelse, anciennitet og arbejdstid), der ikke kan udledes af skattevæsenets materiale, men uden hvilke funktionærstatistikken næppe vil kunne regnes for tilfredsstillende.

I sammenligning med den fremgangsmåde som en repræsentativ tælling nødvendiggør, nemlig at statistikkortenes udskrivning påbegyndes hos skattevæsenet, medfører den sidst beskrevne metode den meget store fordel, at den omstændelige og bekorstlige korrespondance med arbejdsgiverne for at tilvejebringe de oplysninger, skattevæsenet ikke har, undgås. Endvidere vil arbejdsgiverne med langt større sikkerhed kunne angive funktionærernes reelle arbejdsmæssige placering, end denne vil kunne udledes af de stillingsbetegnelser, skattevæsenet er i besiddelse af.

Når statistikkortehe er udskrevet af arbejdsgiverne, bør do næppe kræves indsendt direkte til Departementet, men af de' nedenfor anførte grunde passere skattevæsenet først. Dels vil der, når kortene kræves indsendt til skattevæsenet samtidig med lønopgivelserne allerede heri ligge en vis sikkerhed for, at kortene indsendes og er rigtigt udfyldt, selv om man på grund af den travlhed, der hersker på skattevæsenets kontorer, indtil ligningsarbejdet er tilendebragt, næppe vil kunne påregne, at skattevæsenet - i hvert fald i første om-

gang - vil kunne påtage sig noget kontrollerende arbejde med kortenes indsendelse og udfyldelse.

Dernæst vil det formentlig være nødvendigt, at sorteringen af statistikkortene foretages af skattevæsenet og efter ganske samme retningslinier som sorteringen af lønopgivelserne. Såfremt en funktionær har skiftet arbejdsgiver i årets løb, eller han har haft dobbeltbeskæftigelse, samles på denne måde alle de kort, der af de forskellige arbejdsgivere er udfyldt angående vedkommende og - såfremt han har en hustru, der er selverhvervende funktionær - også kortene vedrørende denne.

Endelig vil man gennem de af skattevæsenet godkendte lønindtægtsbeløb kunne få kontrol med, at statistikkortene indeholder fuldstændige og rigtige lønoplysninger for de respektive funktionærer, og da dette kræver sammenholdelse med **chartequet** med selvangivelsen m.v., vil der herfra samtidig til statistikkortene kunne overføres de oplysninger f.eks. vedrørende forsørgerstilling, formue og formueindtægt, hustrus selverhverv, (for gifte kvindelige funktionærer mandens indtægt) som måtte ønskes medtaget i statistikken, og som arbejdsgiverne ikke er i besiddelse af.

Metoden frembyder også den fordel, at der for selverhvervende, som funktionærer arbejdende hustruer, der beskattes sammen med manden, som nævnt modtages selvstændige statistikkort, som ved sorteringen kan sammenlægges med hans, således at speciel opgørelse eventuelt kan foretages for denne gruppe af kvindelige funktionærer kombineret med oplysninger om mændenes indtægtsforhold m.v.

Hvad bekostningen ved tilvejebringelsen af statistikkens grundmateriale angår, vil den billigste fremgangsmåde formentlig være enten at nøjes med et repræsentativt materiale, udskrevet af skattevæsenet eller at søge et fuldstændigt materiale indhentet fra arbejdsgiverne efter den sidstbeskrevne metode. At indhente et fuldstændigt materiale ved afskrift af skattevæsenets oplysninger og senere påførsel af oplysninger fra arbejdsgiverne vil, så vidt det kan ses, blive væsentligt dyrere.

Forskellige mellemløsninger er naturligvis mulige, navnlig ved at den ene eller den anden gruppe oplysninger udelades, eller ønskede delinger undlades. Der synes dog ikke at kunne vindes noget væsentligt herved, således at valget formentlig må stå mellem på den ene side en repræsentativ opgørelse, der kun kan give oplysninger for nogle få meget store grupper af funktionærer og med et ringe antal inddelinger, og på den anden side den omtalte opgørelse for samtlige

funktionærer baseret på kort udskrevet af arbejdsgiverne. Denne sidste opgørelse vil kunne foretages med alle ønskelige specifikationer og inddelinger.

Det antal data, der skal indhentes oplysning om, er man såvel ved den repræsentative som ved den fuldstændige opgørelse selv herre over, men da de data, som arbejdsgiverne, men ikke skattevæsenet er i besiddelse af, formentlig er vigtigere for statistikken end de data, som omvendt skattevæsenet men ikke arbejdsgiverne har, rummer fremgangsmåden med at få de sidste til at udskrive kortene også af denne grund en fordel.

For at opnå nævnte medvirken fra arbejdsgivernes side, vil det formentlig være mest hensigtsmæssigt, at der ved lovbestemmelse pålægges dem pligt til at udfylde statistikkort for hver beskæftiget funktionær og indsende disse kort til skattevæsenet samtidig med lønoppgivelserne.

Hvad skattevæsenet angår, påregnes dettes medvirken at kunne opnås ad administrativ vej, men det ret betydelige arbejde, der må forudsættes udført på skattekontorerne, må antagelig enten udføres direkte af personale, Departementet stiller til rådighed, eller udgiften til overtidsbetaling til skattevæsenets personale må afholdes over Departementets regnskab.

Bilag 11a.

Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og
tekniske Funktionærforeninger,

St. **Annæ** Plads 16,

København, den 18.2.53.

København K.

Kære departementschef **Cohn!**

I 1923 foranledigede det såkaldte **funktionærudvalg**, som jeg var medlem af, at der blev optaget en statistik over funktionærernes løn- og andre forhold, og jeg tør nok antyde, at det blev en dundrende fiasko, og siden er intet foretaget på dette område.

Nu er der imidlertid gået 30 år og funktionærernes antal er stadig stigende og øges i højere grad end arbejdernes. Det ville derfor ikke være unaturligt, om man - ligesom for de egentlige lønarbejders vedkommende - også undersøgte funktionærernes forhold.

Naturligvis ligger min interesse hos arbejdslederne og de tekniske funktionærer (ingeniører, arkitekter og tsgnere), men jeg føler mig overbevist om, at også H. & K. nærer det samme ønske for deres medlemmers forhold.

Det er måske sværere at fremskaffe en sådan statistik for funktionærerne end for arbejdernes vedkommende, men det kan vel lade sig gøre - og jeg har ladet mig fortælle, at i de øvrige nordiske lande har man taget opgaven op.

På Fællesrepræsentationens vegne tillader jeg mig derfor at henstille, at departementet tager dette spørgsmål op til velvillig overvejelse og gennemførelse.

Med venlig hilsen

Deres

sign. A. Bouet

Bilag lib.

Dansk Handels- og
Kontormedhjælperforbund
Vestre Boulevard 43.

København V,, 9. marts 1953

Det statistiske Departement,
Frederiksholms Kanal 27,
K.

Da det vil være i høj grad ønskeligt at der tilvejebringes en virkelig funktionærstatistik, der detailleret giver oplysning om antallet af overordnede og underordnede funktionærer samt antallet af funktionærer beskæftiget indenfor de forskellige **erhvervsgræne** o.s.v., tillader underskrevne organisation sig at anmode om at få lejlighed til mundtlig med departementet at drøfte hale spørgsmålet om tilvejebringelse af en sådan statistik.

Vi tillader os at forvente nærmere meddelelse fer såvidt departementet er villig hertil.

P. F. V.

sign. Erling Dinesen

sign. /Harald Heie

Bilag llc.

FÆLLESREPRÆSENTATIONEN FOR DANSKE ARBEJDSLEDER-
OG TEKNISKE FUNKTIONÆRFORENINGER

St. Annæ Plads 16, København K.

København, den 5.6.53.

Udvalget vedrørende løn- og beskæftigelsesstatistik,
Frederiksholms Kanal 27,
K.

Under henvisning til mødet hos hr. departementchef Einar Cohn d. 21. maj d.å. skal Fællesrepræsentationen tillade sig at fremsætte følgende ønsker vedrørende gruppdeling af de tekniske funktionærer:

1. Civil- og teknikumingeniører i chefstillinger.
2. do. og konstruktører med selvstændigt arbejde i virksomhederne.
3. Driftsledere, overmestre og overværkmestre (d. v. s. personer, der er ledende over for værkførere, forvaltere og formænd, men normalt ikke udøver arbejdsledelse direkte over for arbejderne).
4. Værkførere, afdelingsmestre og forvaltere (personer, der leder undermestre, formænd, underforvaltere o. lign. eller har arbejdsstyrker på over 20 personer).
5. Formænd, undermestre og forvaltere (personer, der udøver direkte arbejdsledelse).
6. Andre tekniske funktionærer med kvalificeret arbejde (f.eks. tegnere og laboranter).

Vi savner her i landet oplysning om størrelsen af de nævnte grupper, og det vil derfor være af betydning, at der foretages en tælling.

Endvidere kunne vi ønske oplysning om det antal personer, de pågældende udøver arbejdsledelse over.

FÆLLESREPRÆSENTATIONEN FOR
DANSKE ARBEJDSLEDER- OG TEKNISKE FUNKTIONÆRFORENINGER

sign. D. Bouet

sign. J. Binzer

FÆLLESRADET
FOR DANSKE TJENESTEMANDS-
OG FUNKTIONÆRORGANISATIONER
"Vesterport" Trommesalen.

København V., den 30. juni 1953.

Udvalget vedrørende løn- og beskæftigelsesstatistik,
Frederiksholms Kanal 27»

- K -

Idet henvises til udvalgsmødet den 21, **maj** d.å. tillader Fællesrådet for Danske **Tjenestemands-** og Funktionærorganisationer sig herved at fremføre:

Det er vort håb, at der vil blive mulighed for at få kortlagt hele tjenestemands- og funktionærområdet, således at statistikken vil komme til at omfatte både funktionærer i det private erhverv og tjenestemænd i stat og kommuner.

For de private funktionærers vedkommende ønsker vi principielt, at alle kategorier kommer ind i statistikken. For tjenestemænd i stat og kommuner kan opstillingen formentlig ske efter etaternes lønningsklasser, henholdsvis Københavns kommunes lønramme.

Fællesrådet kan tiltræde den skitserede inddeling i hovedgrupper og af løn-bestanddelene. Det forekommer os at være bedst, om de fornødne oplysninger blev fremskaffet af skattevæsenet (lønangivelserne fra arbejdsgiverne).

Fællesrådet er gerne til tjeneste med yderligere oplysninger, såfremt sådanne måtte være påkrævede.

Ærbødigt

sign. M. S. Lyngesen

Bilap He.

Dansk Handels- og
Kontormedhjælperforbund

København V., den 21. juli 1953.

Det statistiske Departement,
Frederiksholms Kanal 27,
K.

Ang. funktionærstatistik.

Idet vi henviser til tidligere korrespondance samt det afholdte møde den 21. maj d.å., skal vi meddele, at en lønstatistik for funktionærer efter vor opfattelse bør omfatte følgende erhvervsgrupper:

- 1) Industri og håndværk
En gros-handel
Detailhandel

Vi ville endvidere finde det hensigtsmæssigt, om der kunne blive tale om en opdeling i brancher som f.eks.

Manufaktur
Kolonial
Isenkram
Boghandel
Viktualie

altså for detailhandlområdets vedkommende.

Herudover bør der vist egentlig være en særlig gruppe for de butiksmedhjælpere, der er beskæftiget indenfor mindre **fagbetonede** områder som f.eks.

Bageri
Konfektur/chokolade
Kiosker m.v.

Endvidere burde statistikken omfatte funktionærer beskæftiget i

Banker og sparekasser
Forsikringsvæsen
Liberale erhverv

og for stat og kommune burde udarbejdes en særlig tjenestemandsstatis-
tik.

2) Funktionsgrupper.

- a Teknisk og andet ledende personale
- b Repræsentanter
- c Kontorpersonale
- d Handelspersonale opdelt i: Butikspersonale og
Lagerpersonale (ikke lagerarbejdere)

De 2 sidstnævnte grupper, d.v.s. kontor- og handelspersonale, bør yderligere opdeles i overordnet eller ledende personale og underordnet personale, og skillelinien bør efter vor opfattelse være den, at funktionærer, der indtager ledende stillinger eller hvi3 dispositionsret forpligter firmaet, bør tilhøre gruppen af overordnede funktionærer.

En lønstatistik for hver af disse grupper bør yderligere være opdelt under hensyntagen til:

- 1) Geografisk område (København, provinsen, evt. rene land-distrikter)
- 2) Alder og køn
- 3) Anciennitet indenfor faget
- 4) Uddannelse (læreforhold)
- 5) Virksomhedens størrelse

Herudover skal vi tilføje, at en lønstatistik for funktionærer efter vor formening ikke kan give tilstrækkelig brugbare resultater, med mindre der samtidig med lenoplysningerne indhentes oplysninger om:

Arbejdstid
Pensionsforhold
Tantiemeordninger
Kost og logi m.v.,

ligesom det til en bedømmelse af lønstatistikens omfang vil være nødvendigt at indhente oplysninger om det samlede antal beskæftigede funktionærer i de ovenfor nævnte grupper.

Vi håber, at disse oplysninger vil være tilstrækkelige **til**, at **man** i departementet kan arbejde videre med sagen, og vi er selvsagt til tjeneste med yderligere oplysninger, såfremt dette måtte være ønskeligt.

Med højagtelse

DANSK HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORBUND

sign. Erling Dinesen

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING
Statistisk afdeling.
AHD/ALJ.

Den gennemsnitlige arbejdstid henholdsvis inklusive og exclusive overtid
i forskellige industrier i uldmøgen i september 1953.

	F a g l æ r t e			U f a g l æ r t e			K v i n d e r			I a l t			
	F.N. kode	Gnssl. arb.tid		Antal arb.	Gnssl. arb.tid		Antal arb.	Gnssl. arb.tid		Antal arb.	Gnssl. arb.tid		
		incl. arb.	excl. overtid		incl. arb.	excl. overtid		incl. arb.	excl. overtid		incl. arb.	excl. overtid	
Hovedstaden.													
Næringsmiddelindustri	20	587	48,7	46,9	1.091	49,6	46,5	1.439	43,5	42,7	3.117	46,6	44,8
Tobaksindustri	22	818	46,5	44,8	233	47,9	45,4	1.954	43,6	43,3	3.005	44,7	43,9
Textilindustri	23	150	48,2	46,3	1.882	46,5	43,2	3.615	43,6	43,2	5.647	44,7	43,9
Fodtøjs- og beklædnings- industri	24	1.760	46,9	46,2	67	49,7	46,7	4.937	45,0	44,5	6.764	45,5	45,0
Træindustri	25	1.906	46,7	46,0	452	46,7	45,7	61	42,3	42,3	2.419	46,5	45,8
Møbelindustri	26	828	46,8	46,2	68	49,3	47,4	99	39,7	39,4	995	46,3	45,6
Papirindustri	27	115	49,1	46,7	623	48,0	46,5	902	44,3	43,9	1.640	46,0	45,1
Grafisk industri	28	3.545	47,8	46,3	744	49,0	46,1	1.140	45,1	44,2	5.429	47,4	45,8
Læder- og lædervareind.	29	191	45,6	45,4	382	46,5	46,1	181	44,8	44,6	754	45,9	45,5
Gummiindustri	30	108	47,8	46,3	166	46,8	45,8	44	45,8	45,5	210	46,6	45,7
Kemisk industri	31	108	47,8	46,3	1.482	47,9	46,0	866	43,7	43,4	2.456	46,4	45,1
Premstilling af olie- og kulprodukter	32	-	-	-	253	46,4	43,3	-	-	-	253	46,4	43,3
Sten-, ler- og glasind.	33	411	46,4	45,5	1.063	47,1	45,7	406	42,1	41,6	1.880	45,9	44,8
Jernindustri	35	8.622	47,1	45,8	5.675	47,8	46,0	3.072	44,6	44,1	17.369	46,9	45,6
Ryggeindustri	40	3.901	46,1	45,2	2.357	44,9	44,2	-	-	-	6.258	45,6	44,8
Hovedstaden ialt		22.942	47,0	45,8	16.538	47,3	45,7	18.716	44,2	43,7	58.196	46,2	45,1

I a l t

K v i n d e r

U f a g l æ r t e

F a g l æ r t e

P r o v i n s e n .

F.N. kode	Antal		Gnssl. arb.tid		Antal		Gnssl. arb.tid		Antal		Gnssl. arb.tid	
	arb.	incl. overtid	incl.	excl. overtid	arb.	incl. overtid	arb.	incl. overtid	arb.	incl. overtid	arb.	incl. overtid
20	577	48,5	45,7	44,7	2.467	39,0	38,1	4.208	42,9	41,0	41,0	41,0
22	428	45,8	45,2	46,4	1.177	43,4	43,3	1.670	44,2	43,9	43,9	43,9
23	179	49,5	46,5	46,7	6.705	45,3	44,9	10.913	45,9	45,3	45,3	45,3
24	529	47,8	46,8	47,5	3.250	45,2	44,9	3.820	45,6	45,2	45,2	45,2
25	1.747	46,7	46,2	46,9	1.623	41,8	41,7	3.571	46,3	45,8	45,8	45,8
26	1.705	47,8	47,2	47,3	299	45,8	45,8	2.160	47,8	47,1	47,1	47,1
27	63	45,9	44,8	46,4	1.436	48,4	46,4	2.350	46,5	45,1	45,1	45,1
28	2.190	49,9	47,1	47,0	228	50,8	47,0	2.848	49,6	47,0	47,0	47,0
29	47	48,5	47,2	48,4	334	44,2	44,2	449	47,8	46,9	46,9	46,9
30	-	-	-	-	856	48,0	46,3	1.735	47,1	46,9	46,9	46,9
31	45	53,0	47,4	48,3	1.945	48,3	46,3	2.269	48,1	46,2	46,2	46,2
32	42	51,0	47,4	48,7	533	48,7	47,0	675	48,8	47,3	47,3	47,3
33	504	46,8	45,9	46,4	7.782	46,4	45,5	8.697	46,1	45,2	45,2	45,2
35	11.682	47,8	46,3	46,4	6.762	48,2	46,4	19.326	47,8	45,3	45,3	45,3
40	12.251	46,3	45,6	45,4	6.445	45,4	44,9	18.696	46,0	45,3	45,3	45,3
Provincsen ialt	31.989	47,3	46,1	47,0	33.642	47,0	45,7	17.756	44,1	43,7	43,7	43,7
Hele landet.												
20	1.164	48,6	46,3	49,0	2.255	49,0	45,6	3.906	40,6	39,8	39,8	39,8
22	1.246	46,2	44,9	47,6	298	47,6	45,4	3.131	43,6	43,3	43,3	43,3
23	329	48,9	46,4	46,6	5.911	46,6	44,7	10.320	44,7	44,3	44,3	44,3
24	2.289	47,1	46,3	48,9	1.08	48,9	46,7	8.187	45,1	44,7	44,7	44,7
25	3.653	46,7	46,1	46,4	2.075	46,4	45,8	262	41,9	41,8	41,8	41,8
26	2.533	47,5	46,9	48,7	367	48,7	46,5	255	43,4	43,3	43,3	43,3
27	178	48,0	46,0	48,3	2.059	48,3	46,5	3.990	43,8	43,4	43,4	43,4
28	5.735	48,6	46,6	49,4	972	49,4	46,3	1.570	45,7	44,8	44,8	44,8
29	238	46,1	45,7	47,4	716	47,4	46,7	249	44,7	44,5	44,5	44,5
30	-	-	-	-	1.022	47,8	47,3	923	46,5	46,3	46,3	46,3
31	153	49,3	46,6	48,1	3.427	48,1	46,2	1.145	44,1	43,8	43,8	43,8
32	42	51,0	47,4	48,0	886	48,0	45,1	928	47,2	47,2	47,2	47,2
33	915	46,6	45,7	46,5	8.845	46,5	45,5	817	40,7	40,4	40,4	40,4
35	20.304	47,5	46,1	48,0	12.437	48,0	46,2	3.954	44,9	44,3	44,3	44,3
40	16.152	46,2	45,5	45,2	8.802	45,2	44,7	-	44,4	44,4	44,4	44,4
Hele landet ialt	54.931	47,1	46,0	47,1	50.180	47,1	45,7	36.472	44,2	43,7	43,7	43,7

